

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
MEHMETCAN KARACA

ANTALYA-2022

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
MEHMETCAN KARACA

TEZ DANIŞMANI
DR.ÖĞR.ÜYESİ DAĞLAR EKŞİ

ANTALYA-2022

ÖNSÖZ

Limited Şirketler, ticari hayatta sık sık karşımıza çıkan ve ekonomi bakımından büyük önem taşıyan şirket yapılarıdır. 6102 sayılı TTK’da anonim şirketler için yapılmış olan düzenlemelerin birçoğu atıf yapılarak limited şirketler için de uygulanmaktadır.

Limited Şirketler, ayrı bir tüzel kişi olarak ticari yaşamlarını organları aracılığıyla sürdürmektedirler. Limited Şirketlerin yönetim organı müdürlerdir. Müdürlerin birden fazla olması halinde şirket müdürler kurulu tarafından yönetilmektedir. Limited şirket, yönetim ve temsile yetkili müdürleri aracılığıyla ticari ilişkilerini kurar, hak sahibi olabilir veya borç altına girebilir.

Müdürlere ilişkin düzenlemeler anonim şirketlerdeki yönetim kuruluna kıyasla çok daha azdır. Müdür bir gerçek veya tüzel kişi olabilir. Tüzel kişi, bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek gerçek kişiyi belirler. Bu tüzel kişi ortak olmak zorunda değildir. Şirketin yönetiminden sorumlu müdürlerin en az birinin şirket ortağı olması zorunludur. İşbu düzenleme ile şirketin yönetim ve temsilin tamamen üçüncü kişilerce kullanılmasının önüne geçilmiştir.

Kanun koyucu müdürlerin haklarını belirlediği gibi yükümlülüklerini de belirlemiştir. Müdürlerin sorumluluğuna ilişkin hususlar ile müdürlerin sahip oldukları yetkilerin kötüye kullanımının engellenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada müdürlük kavramını, müdürlerin görev ve yetkilerini, müdürlerin yükümlülüklerini, sorumluluk davaları bağlamında ayrı başlıklar altında inceleyeceğim. Çalışmamda geçen emekleri için Dr. Dağlar Ekşi’ye teşekkürlerimi sunarım.

01.12.2021

Mehmetcan Karaca

İmza

ÖZET

LİMİTED ŞİRKET MÜDÜRLERİNİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Limited şirketler, Türkiye’de en sık karşılaşılan şirket türüdür. 6102 sayılı TTK yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra limited şirketlerde birçok yeni düzenlemeyi beraberinde getirmiştir.

Limited şirketler, tüzel kişiliğe haiz olmaları sebebiyle organları aracılığıyla varolurlar. Limited şirketlerde genel kurul ve müdür / müdürler kurulu olmak üzere 2 zorunlu organ mevcuttur. Limited şirketleri yönetmek ve temsil etmekle yetkili organ müdürler kuruludur.

6102 sayılı TTK ile, limited şirketlere ilişkin yeni düzenlemeler öngörölmüş olsa da, anonim şirketlere ilişkin hükümlerin çoğu atıf yolu ile limited şirketlere uygulanmaktadır.

Çalışmamız, müdürlerin niteliklerini, müdürlük sıfatını kazanma yol ve süreçlerini, görev ve sorumluluklarını doktrindeki görüşler çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Limited şirketler, idare ve temsil organı, müdürler, müdürler kurulu, sorumluluk

ABSTRACT

LEGAL RESPONSIBILITY OF LIMITED COMPANY DIRECTORS

Limited companies are the most common type of company in our country. After the date of 01.07.2012, when the Turkish Commercial Code No. 6102 came into force, it has brought many new regulations in limited companies.

Limited companies are legal entities. For this reason, they exist with their organs. In limited companies, there are 2 obligatory units called the general assembly and the board of directors. Board of directors is authorized to manage and represent limited companies.

Although new regulations regarding limited liability companies are foreseen in the Turkish Commercial Code No. 6102, Most of the provisions regarding incorporated companies are applied to limited companies by reference.

Our study aims to examine the qualifications of the directors, the ways and processes of gaining the title of directors and their duties and responsibilities within the framework of the views in the doctrine.

Keywords: Limited companies, administration and representation, directors, board of directors, responsibility

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜR.....	1
1.1.Yönetim Organı Olarak Müdür	1
1.1.1.Müdür Kavramı	1
1.1.2. Müdürler ve Müdürler Kuruluna Seçilebilme Şartları.....	2
1.2.Müdürler İle Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği.....	5
1.2.1. Vekalet Sözleşmesi Görüşü	5
1.2.2. Hizmet Akdi Görüşü.....	8
1.2.3. Sui Generis Sözleşme Görüşü	10
1.3. Müdürlük Sıfatının Kazanılması:	11
1.3.1. Şirketin Kuruluş Tarihi İtibariyle Ana Sözleşme İle Kazanma	11
1.3.2 Şirketin Kuruluş Esas Sözleşmesinin Değiştirilmesi İle Kazanma..	13
1.3.3. Genel Kurul Kararı İle Müdürlük Görevine Atanma.....	14
1.4.Müdürlük Sıfatının Kaybedilmesi.....	16
1.4.1. Kanuni Sebeplerle Sona Erme	17
1.4.2. Esas Sözleşmede Yer Alan Şartlar İle Sona Erme	17
1.4.3. İstifa Yoluyla Müdürlüğün Sona Ermesi.....	18
1.4.4. Müdürlük Sıfatının Azil İle Sona Ermesi	19
İKİNCİ BÖLÜM.....	23
MÜDÜRLERİN YETKİ, HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	23
2.1.Müdürlerin Yetkileri	23
2.1.1.Yönetim Yetkisi	23
2.1.2 Devredilemez Yönetim Yetkileri.....	24
2.1.2.1. Üst düzeyde Yönetim ve Talimatların Verilmesi.....	24
2.1.2.2. Yönetim Örgütünün Belirlenmesi.....	25
2.1.2.3. Muhasebe, Finansal Denetim ve Planlamanın Oluşturulması...	26

2.1.2.4. Üst Gözetim Yetkisi.....	27
2.1.2.5 Riskin Erken Teşhisi ve Yönetimi Komitesi Kurulması.....	28
2.1.2.6. Finansal Tabloların ve Yıllık Raporların Düzenlenmesi.....	30
2.1.2.7. Genel Kurulun Hazırlanması ve Kararlarının Yürütülmesi.....	32
2.1.2.7.1 Toplantıya çağrı.....	32
2.1.2.7.2. Gündem	33
2.1.2.7.3. Tescil ve İlan	34
2.1.2.7.4. Genel Kurul Kararlarının Uygulanması.....	34
2.1.2.7.5. Genel Kurul Kararlarının İptalini İsteme Yetkisi	35
2.1.2.8. Borca Batık Olma Durumunu Mahkemeye Bildirime Görevi.....	35
2.1.3. Müdürlerin Diğer Görevleri	38
2.2.Müdürlerin Hakları.....	39
2.2.1.Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	39
2.2.2. Şirketi Yönetme ve Temsil Hakkı.....	42
2.2.3. İbra Edilme Hakkı	43
2.2.4. Ücret ve Diğer Mali Taleplerde Bulunabilme Hakkı.....	44
2.3.Müdürlerin Yükümlülükleri.....	45
2.3.1. Sadakat Yükümlülüğü.....	46
2.3.2. Özen Yükümlülüğü	47
2.3.3. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü	49
2.3.4. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	53
2.3.5. Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğü.....	54
2.3.6. Görevlerini Şahsen Yerine Getirme Borcu.....	55
2.3.7. Ortaklara Bilgi Verme Yükümlülüğü	55
2.3.8. Şirketle İşlem Yapmama Yükümlülüğü	56
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	58
MÜDÜRLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI.....	58
3.1.Müdürlerin Hukuki Sorumlulukları.....	58
3.1.1. Beyan ve Belgelerde Kanuna Aykırılık.....	59
3.1.2. Sermayeye Değer Biçilmesinde Yanlışlık ve Yolsuzluk Yapılması	63
3.1.3. Ortak Sayısının Bire Düşmesi Halinde Sorumluluk.....	64
3.1.4. Genel Kurul Kararları Aleyhine Kötü Niyetle Dava Açılması.....	64
3.1.5. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Sorumluluk.....	65

3.1.6. Hakimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Halinde Sorumluluk ...	66
3.2. Müdürlerin Hukuki Sorumluluğunun Şartları.....	67
3.2.1. Kusur	67
3.2.2. Zarar	69
3.2.3. Hukuka Aykırı Fiil.....	71
3.2.4. İlliyet Bağı.....	72
3.3. Müdür Sorumluluğuna İlişkin İlkeler.....	73
3.3.1. Kişisel Sorumluluk İlkesi.....	73
3.3.2. Mütessesil Sorumluluk İlkesi.....	74
3.4. Müdürlerin Sorumluluğunun Doğduğu Haller.....	75
3.5. Müdürlerin Sorumluluğunun Sona Ermesi.....	77
3.5.1. Zamanaşımı	77
3.5.2. İbra	77
3.5.3. Sorumluluğu Kaldıran Diğer Durumlar.....	81
3.6. Sorumluluk Davaları	81
3.6.1. Yetki ve Görev	82
3.6.2. Davacılar	83
3.6.3. Dava Şartı ve Usul Hususları	85
3.6.4. Davalılar.....	87
3.6.5. Diğer Hususlar.....	88
3.7. Limited Şirket Müdürlerinin Kamu Alacaklarından Sorumluluğu	91
3.7.1. VUK Uyarınca Müdürlerin Sorumluluğu	92
3.7.2. AATUHK Bağlamında Müdürlerin Sorumlulukları.....	95
3.8. Yetki Devri Halinde Sorumluluk.....	98
3.8.1. Yönetim Yetkisinin Devri.....	99
3.8.2. Yetki Devrindeki Şart ve Kısıtlamalar.....	100
3.8.3. Temsil Yetkisinin Devri.....	102
3.8.4. Yetki Devrinin Sorumluluğa Etkileri.....	103
SONUÇ.....	107
KAYNAKÇA	110

KISALTMALAR

A. Ş.	: Anonim Şirket
C.	: Cilt
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Ltd. Şti.	: Limited Şirket
M	: Madde
Nr	: Numara
RG	: Resmi Gazete
s	: Sayfa
S	: Sayı
SK	: Sigortacılık Kanunu
T	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Ticaret Sicil Gazetesi
Vd	: Ve devamı
Vs	: Ve saire
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
AATUHK	: 6183 Sayılı Amme Alacakları Tahsili Usûlü Hakkındaki Kanun
Y	: Yargıtay
Y	: Yıl
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE MÜDÜR

1.1.Yönetim Organı Olarak Müdür

1.1.1.Müdür Kavramı

6102 Sayılı TTK'nın 573. Maddesinde Limited Şirketler tanımlanmıştır. Bu hüküm uyarınca limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulan, esas sermayesi belirli olan Ortakların şirket borçlarından sorumlu olmadığı, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü oldukları bir tüzel kişiliktir.

Tüzel kişiler de tıpkı gerçek kişiler gibi hak ve fiil ehliyetine haizlerdir. Bir tüzel kişilik olan Limited Şirketler, hukuki işlem ve faaliyetlerini organları vasıtasıyla kullanılmaktadırlar. Limited şirketlerin borç altına girmesi ve hak elde etmesi için organları olmadan bir irade ortaya koyabilmeleri mümkün değildir.

Organ, insana hasredilmiş bir terimdir. Vücudumuzda belirli bir işlevi olan sınırları belirli bölüme organ denmektedir.¹ Hukuki anlamda ise organ, bir tüzel kişinin örgüt yapısı dahilinde bulunan tüzel kişinin hukuken işlemlerde bulunabilmesini sağlayan birimdir.² Limited Şirketin zorunlu organları, genel kurul ve müdür veya müdürler kuruludur. Bir şirketin yönetiminde tek müdür sorumlu olabileceği gibi müdür sayısı artırılarak müdürler kurulu tarafından şirketin temsil edilebilmesi de mümkündür. TTK m. 624'de limited şirket müdürünün birden fazla olması ile ilgili düzenleme yapılmış olup, birden fazla müdür olması durumunda, bu müdürlerden biri genel kurul tarafından müdürler kurulu başkanı olarak atanabileceği düzenlenmiştir.³

¹ TDK Türkçe Sözlük

² Oğuzman, Mustafa Kemal / Seliçi, Özer / Oktay Özdemir, Saibe, Kişiler Hukuku, İstanbul 2016, s. 286.

³ Çamoğlu, Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, İstanbul 2020, s. 166.

Anonim şirketleri idare ve temsil etmek üzere görevlendirilen yönetim kuruluna karşılık limited şirketlerde bu fonksiyonlar, müdür veya müdürler kuruluna verilmiştir.

Limited şirketlerin yönetimi ve temsil edilebilmesi maksadıyla görevlendirilen , üçüncü kişilerden veya ortaklardan seçilen gerçek veya tüzel kişilere müdür denir.⁴ Bozkurt'a göre müdür, Limited şirketlerde şirketin idaresini ve temsil edilme görevlerini yüklenen kişilere atfedilen bir kavramdır.⁵

Limited şirket müdürü, anonim şirketteki yönetim kurulu yerine limited şirkette yer alan müdür, iç ilişkide yönetim organı, dış ilişkide temsil organı olarak görev almaktadır.⁶

Limited şirketler bakımından incelemek gerekirse genel kurul pay sahiplerinin tamamının katılımı ile oluşmaktayken, müdürler kurulu, şirket esas sözleşmesiyle belirlenen veya daha sonra genel kurul ile atanmış olan kişilerden oluşmaktadır. Genel kurulda pay sahibi olma şartı aranmaktayken bu durum müdür seçilebilmek için şart değildir. Şirkette hiçbir payı bulunmayan bir kişinin de müdür olarak atanabilmesi 6102 sayılı TTK uyarınca mümkündür.

1.1.2. Müdürler ve Müdürler Kuruluna Seçilebilme Şartları

Şirketin esas sözleşmesi veya genel kurul kararıyla atanan müdürler doğrudan yönetim ve temsil organı sıfatını kazanırlar.⁷ Müdürlerin temyiz kudretine haiz olması ve kısıtlı olmaması gerekmektedir. Ayrıca müdürlerin reşit olması da gerekmektedir. Müdürler için herhangi bir meslek sahibi veya uzmanı olma şartı mevcut değildir.⁸

6102 sayılı Yeni TTK'da müdür seçilebilmek için gerçek kişi/tüzel kişi ayrımı

⁴ Kayar, İsmail, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku, Ankara 2015, s.499.

⁵ Bozkurt, Tamer, Ticaret Hukuku Cilt II Şirketler Hukuku, Ankara 2019, s.172.

⁶ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2018, s.26.

⁷ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2016, s. 827.

⁸ Çamoğlu, Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, İstanbul 2020, s. 169.

öngörülmemiştir. Eski TTK'nın aksine 6102 sayılı TTK'da yer alan tüzel kişilerin müdür olabilmesi durumu limited şirketler açısından yeni bir düzenlemedir. TTK 623. Maddesi'nde "(2) Şirketin müdürlerinden biri bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu kişi bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler." Hükmü yer almaktadır. Limited şirketlerde şirket esas sözleşmesiyle belirlenmiş veya genel kurul kararı ile atanmış olan müdürlerin en az 1 tanesinin şirket ortağı olması zorunlu tutulmuştur. Bu sebeple tek ortaklı limited şirketlerde ortağın mutlaka müdür sıfatı taşıması gerekmektedir.

Kanunen zorunlu olmasa da, doktrinde şirket esas sözleşmesine hükümler eklenerek, müdürler için yaş, deneyim vb. ek şartlar aranabileceği görüşü mevcuttur.⁹ Anonim şirketlerin aksine, Limited Şirketlerde, müdürlerin gerçek kişi olmaları halinde, ehliyet durumlarına ilişkin bir özel düzenleme mevcut değildir. TTK m. 359/3 hükmünde anonim şirket yönetim kurulu üyeleri için açıkça tam ehliyetli olma şartı öngörülmüş ancak limited şirket müdürlerinin ehliyeti konusunda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu durum öğretide tartışmalara ve çeşitli görüş ayrılıklarına sebep olmuştur. Doktrindeki ağırlıklı görüşe göre tam ehliyetli olmayanların özellikle sınırlı ehliyetsizlerin müdür olarak seçilmeleri mümkün değildir.¹⁰ Bu görüşü savunanların temel dayanağı, TTK m.359/3 hükmünün limited şirketler için özel düzenleme yapılarak belirtilmemesinin bir maksadının bulunmadığı ve işbu hükmün limited şirketlere de kıyasen uygulanabileceğidir.

Ayrıca ayırt etme gücünde ve ehliyetinde kısıtlama olanların basiretli bir tacir gibi davranmalarının, şirket adına bağlayıcı kararlar vermelerinin ve şirketi yönetmelerinin mümkün olmayacağı bu görüşün tezini kuvvetlendiren diğer dayanaklardandır. Sınırlı ehliyetsiz kişilerin, kişisel özelliklere dayanması sebebiyle TTK m.626'da öngörülen özeni göstermesi beklenemeyecektir.¹¹

⁹ Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013, s. 683.

¹⁰ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017, s.648.

¹¹ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2018, s. 31.

Yargıtay 11.Hukuk Dairesi'nin anonim şirket yöneticilerine ilişkin vermiş olduğu E. 1986/ 6762, K. 1986 / 6565 E. Sayılı kararında müdür sıfatına sahip kişinin haklarını bizzat kendisinin kullanması gerektiğine hükmederek 18 yaşının altında bir kişinin şirket yöneticisi olmasının mümkün olmayacağına karar vermiştir. Ancak mahkemece TMK m. 12 hükmü uyarınca ergin kılınan bir kişi de müdür olabilecektir.¹²

Anonim şirket özelinde verilmiş olsa da işbu kararın gerekçesi doktrinde ehliyetle ilişkin tartışmalarda tam ehliyeti müdür olunabilmesi için bir şart olarak sunanların tezlerini kuvvetlendirmiştir.

Tüzel kişinin müdür olarak seçilmesi halinde belirleyeceği gerçek kişinin tam ehliyetli olup olmayacağı noktasında da doktrinde iki ayrı görüş vardır.

Akdağ Güney tarafından savunulan görüş, tüzel kişi temsilcisi olan gerçek kişinin de diğer müdürler gibi tam ehliyetli olmasının yeterli olduğu, müdür olmak için aranan diğer şartların taşıyıp taşıyamamasının zorunlu olmadığıdır¹³. Kırca'nın savunduğu görüş ise ehliyet dışında esas sözleşmedeki ve kanunen konulan şartların tüzel kişinin gerçek kişi temsilcisinde olmasıdır.¹⁴

Müdürlük yetkisi kanunen tüzel kişiye tanındığı için temsilcinin tam ehliyetli olmasının yeterli olduğu, diğer sorumluluklar bakımından zaten tüzel kişi müdürün sorumluluğuna gidileceği için müdürlük için esas sözleşme ve kanunen aranan şartların doğrudan tüzel kişilikte aranması gerçek kişi temsilcinin müdür sıfatı taşıyamaması sebebiyle diğer şartları sağlayıp sağlamadığına bakılmaması gerektiği kanaatindeyim.

Müdür seçilebilme şartlarını incelemek için öncelikle gerçek kişi müdürler ve tüzel kişi müdürler olarak iki ayrı sınıfta inceleme yapılması daha sağlıklı olacaktır.

Şirket müdürlerinin tüzel kişi olduğu hallerde, tüzel kişiliği temsil edecek bir gerçek kişi seçilmelidir. Bu gerçek kişinin tüzel kişiyi temsil etmesi için bir kişi olması

¹² Yıldırım, Ali Haydar, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Müdürlerinin Hukuki Durumu, İzmir 2008, s. 6.

¹³ Akdağ Güney, Necle, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2016, s. 32.

¹⁴ Kırca, İsmail/ Şehirali Çelik, Feyzan/ Manavgat Çağlar Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 2013, s. 406.

gerekmektedir. Tüzel kişinin ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.¹⁵ Müdürlerin Türk vatandaşı olmaları zorunlu değildir. Yabancı müdürlerden en az birinin yerleşim yerinin Türkiye’de bulunması ve bu müdürün tek başına imza yetkisine sahip olması ile ilgili müdürlerin yerleşim yeri kenar başlıklı TTK m. 628, 26.06.2012 tarihli 6335/43 m. ile mülga olmuştur.¹⁶

Üyeliği sona erdiren tüm sebepler aynı zamanda TTK 359/4’te de belirtildiği üzere seçilme engeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda müdürlük ve üyeliğe son veren haller aynı zamanda bir seçilme şartı olarak kabul edilir. Örnek vermek gerekirse, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı kenar başlıklı 28. maddesine göre, memurluğun limited şirket müdürü olmaya engeldir.¹⁷

1.2.Müdürler İle Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

Müdürler ve şirket arasındaki sözleşmesel bir ilişki mevcuttur. Ancak sözleşmesel ilişkinin niteliği bakımından doktrinde çeşitli tartışmalar mevcuttur.

Kural olarak bir sözleşme ilişkisinin kurulması için öncelikle bir icap ve sonrasında kabul gerekmektedir. Esas sözleşmede veya genel kurul kararıyla atanmaları fark etmeksizin müdür ile şirket arasında sözleşme ilişkisinin kurulması için kabul gerekmektedir. Bu kabul açık olabileceği gibi zımni de olabilmektedir.

Müdürler ile şirket arasındaki sözleşmeye istinaden 4 görüş mevcuttur. Bunlar vekalet sözleşmesi görüşü, hizmet akdi görüşü, Nevi Şahsına Münhasır akit görüşü ve karma sözleşme görüşleridir.

1.2.1. Vekalet Sözleşmesi Görüşü

TBK’nın 502. ve devamında yer alan maddeler vekalet sözleşmesini düzenlemektedir. TBK 502. maddesi “Vekâlet sözleşmesi, vekilin vekâlet verenin bir

¹⁵ Ayhan, Rıza / Çağlar, Hayrettin / Özdamar, Mehmet Şirketler Hukuku Genel Esaslar Ankara 2021, s. 436.

¹⁶ Ekşi, Dağlar, Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür, Ankara 2019. s. 44.

¹⁷ Ekşi, Dağlar, Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür, s. 47.

işini görmeyi veya işlemini yapmayı üstlendiği sözleşmedir. Vekâlete ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştükleri ölçüde, bu Kanunda düzenlenmemiş olan işgörme sözleşmelerine de uygulanır. Sözleşme veya teamül varsa vekil, ücrete hak kazanır.” hükmünü içerir.

Ücret hususunda yapılan düzenleme bağlamında işbu sözleşmenin eksik iki tarafa borç yükleyen bir niteliği olduğu düşünülebilir.

Müdürlerin vekalet sözleşmesindeki gibi özen yükümlülüğü bulunmaktadır. Müdürler yaptıkları tüm işlemlerde vekil edenin menfaatlerini yani şirketin menfaatlerini ön planda tutarak gerekli özeni göstermek suretiyle hareket etmekle yükümlüdürler.

Hizmet akdi ile vekalet akdinin en önemli farklarından biri ücrettir. Ücrete ilişkin olarak kanuni bir zorunluluk olmadığı gibi aksine bir düzenleme olmadığında müdürler ile şirket arasındaki ilişkinin TBK 630 da da öngörüldüğü üzere vekalet sözleşmesi temelinde kurulduğu söylenebilecektir. Vekalet sözleşmelerinde ağırlıklı olarak ücret belirlenmektedir.

TBK’nın 630. Maddesinde, aksine hüküm bulunmadığı sürece yönetici şirket ortakları ile diğer şirket ortakları arasındaki ilişkinin vekalet ilişkisi olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yine aynı maddenin devamında “*Ortaklığı yönetme yetkisi bulunmayan bir ortağın, ortaklığın işlerini görmesi veya bu yetkiye sahip ortağın yetkisini aşması hâllerinde, vekâletsiz işgörmeye ilişkin hükümler uygulanır. Yönetici ortaklar, yılda en az bir defa hesap vermek ve kazanç paylarını ortaklara ödemekle yükümlüdürler. Hesap döneminin uzatılmasına ilişkin anlaşma kesin olarak hükümsüzdür. Ortaklığı yönetenin ortaklardan birisi olmaması durumunda da aynı kural uygulanır.*”denmiştir.

Müdürlerin şirket ile ilişkisi incelendiğinde aradaki hukukî ilişkinin ağırlıklı olarak iş görme üzerine şekillendiği açıktır. Müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevlerinin düzenlendiği TTK madde 625 incelendiğinde müdürlerin görev ve yetkilerinin, iş sözleşmesindeki işçinin bağımlılık unsurundan ayrıştığı görülecektir. Hizmet(iş) akdinin aksine burada alt üst ilişkisi içerisinde hiyerarşik bir emir komuta zinciri bulunmaz.

Ekşi, bu bağlamda kurulu üyeleri ile şirket arasında, bağdaştığı ölçüde vekâlet sözleşmesi hükümlerinin uygulanması mümkün olacağı görüşündedir.¹⁸

Yıldırım'a göre, hizmet sözleşmesinde hiyerarşik ilişki ve mesai saatleri net ve katı olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda müdürler bakımından bu husus çok daha esnek olduğu için müdürlerin şirket ile arasındaki ilişki hizmet ilişkisinden çok bir vekalet sözleşmesine dayanmaktadır.¹⁹

TTK m.625'te düzenlenen müdürlerin devredilemez ve vazgeçilmez görevleri dikkate alındığında, bu görevlerin ifasının bağımlılık unsuru ile çelişeceği ortadadır.²⁰

TTK madde 126, "Her şirket türüne özgü hükümler saklı kalmak şartıyla, TMK'nın tüzel kişilere ilişkin genel hükümleri ile bu Kısımda hüküm bulunmayan hususlarda TBK'nın adi şirkete dair hükümleri her şirket türünün niteliğine uygun olduğu oranda, ticaret şirketleri hakkında da uygulanır." Hükümünü içermektedir.

Bu bağlamda iş görme esasına dayanan ilişkinin TTK 126'da dikkate alınarak TBK'nın 502. Maddesinin 2. Fıkrası bağlamında değerlendirilmesi de isabetli olacaktır.

TTK 502. Maddesinin 2. fıkrasında "Vekâlete ilişkin hükümlerin niteliklerine uygun düştükleri ölçüde, TBK'da düzenlenmemiş olan işgörme sözleşmelerine de uygulanır" ifadesi mevcuttur. Öğretide şirket ile müdürler arasında sözleşme ilişkisi kurulduğu konusunda neredeyse görüş birliği bulunmakla birlikte, şirket ile müdürler arasında kurulan sözleşme ilişkisinin niteliğine ilişkin görüş birliği sağlanamamıştır.²¹ Bu görüşler bağımlılık unsuru ve ücret durumunu da esas alarak sözleşmenin klasik bir vekalet ilişkisinden ayrıldığını ifade etmektedir.

¹⁸ Ekşi, Dağlar Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 2018, s. 36.

¹⁹ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 37.

²⁰ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan / Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, s. 456.

²¹ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2018, s. 81.

1.2.2. Hizmet Akdi Görüşü

Hizmet sözleşmesi, TBK madde 393 hükmünde “Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı maddenin 2. fıkrasında “İşçinin işverene bir hizmeti kısmi süreli olarak düzenli biçimde yerine getirmeyi üstlendiği sözleşmeler de hizmet sözleşmesidir.” ifadesi mevcuttur.

Bu madde de incelendiğinde asıl ayırt edici noktanın ücret ve bağıllık olduğu açıktır. YHGK 05.05.1982 T., 1980/9-19 E, 1982/457 K sayılı kararı ve Yargıtay 9. HD. 17.09.2001 T., 2001/15040 E., 2001/13860 K. Karar sayılı yerleşik içtihatlarında da açıkça görüleceği üzere müdürün çalışma saatlerinin belirlenmiş olması ve sabit bir ücrete tabi olarak çalışması, müdür ile şirket arasında hizmet akdi olduğunun kabulünü gerektirmektedir.

Vekalet sözleşmesinin aksine hizmet akdinde süre unsuru belirlenmiştir. Vekalet sözleşmesinde süreklilik arz eden ve daha bağımsız bir ilişki öngörülmüşken, hizmet akdinde hiyerarşik bir bağ, belirli süre ve ücret unsurları ön plana çıkmaktadır.

Vekalet sözleşmesinde süre ögesi yoktur, sadece vekilin bir işi görmesi, sonuca yönelmesi veya bunun için emek harcaması söz konusudur. Hizmet sözleşmesi ise belirli veya belirsiz süreli olabilmektedir.²²

Bu görüşü savunanlara göre, müdüre ödenecek ücret, görevinin sona ermesinden sonra söz konusu olabilecek tazminat ve diğer mali haklar ile müdürün ediminin içeriği, karakteri ve uyması gereken diğer kurallar hizmet sözleşmesinin özelliklerini taşımaktadır.

Akdağ Güney’e göre aksi özellikle kararlaştırılmadıkça şirket ile müdür arasındaki ilişkiyi vekâlet olarak nitelendirmek mümkün değildir. Çünkü vekâlet sözleşmesinde vekil sadece görevlendirildiği konularla sınırlı olmak üzere işlem yaparken, şirket müdürleri genel kurulun yetki alanına girmeyen neredeyse her konuda

²² Zevkliler, Aydın / Gökyayla, Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, s. 646.

işlem yapabilme hakkına sahiptir. Bu nedenle arada bağımlılık ilişkisinin bulunduğu, özellikle müdürün ücret aldığı durumlarda şirket ile müdür arasında hizmet ilişkisinin olduğunu kabul etmek gerekir.²³

Müdürler ve diğer ortaklar arasında ast-üst ilişkisinin bulunmadığı, müdürlerin kanuni hak ve görevlerinin bir bölümünün kısıtlanmadığı, ücretin zorunlu unsur olarak düzenlenmediği ve ilişkinin genel anlamda aksi kararlaştırılmamışsa süreye bağlanmadığı göz önünde bulundurulduğunda kanaatimizce hizmet akdinin zorunlu 4 unsuru olan ücret, bağımlılık, süre ve iş görme şartlarının müdürler ile ortaklık arasında olduğunun söylenebilmesi zor olacaktır.

Ancak müdürler ile ortaklık arasında ilişkinin net olarak hizmet akdi olamayacağını söylemek de hatalı olacaktır. Şirket işleyişi ve esas sözleşmesi de bu ilişkinin tespitinde önemli rol oynamaktadır. Sayılı 4 unsurun mevcudiyeti halinde müdür ve ortaklık arasında bir iş ilişkisi olduğu yorumu da yapılabilecektir.

Ek olarak belirtmek gerekirse, müdürün işçi olarak kabul edilmesi halinde, limited şirket müdürlerinin sorumlulukları ve şirket ile ilişkilerinde İş Kanunu'nun uygulanması gerekecektir. Ancak teoride işvereni temsil edecek olan şahıs da yönetim ve temsil organı olarak müdürdür.

Limited ortaklık müdürü, ortaklıkta işveren konumunda olduğuna göre, hizmet sözleşmesine tabi olması bir mevkide iki ayrı sıfatın toplanmasına neden olur ki bu durum hukuken sorunlara sebep olacaktır.²⁴ Yine müdürlerin sorumluluğuna ilişkin davalarda kural olarak Ticaret Mahkemeleri görevlidir. Bu bağlamda müdürler ve ortaklığın genelleme yapılarak salt iş ilişkisi ile açıklanması kanaatimizce hatalıdır.

Anonim şirketlere ilişkin düzenlenmiş olan TTK 364. Madde hükmü kıyasen limited şirketlere de uygulanmaktadır. TTK 364. Madde *“Yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla*

²³ Akdağ Güney, Necia, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2010, s. 102.

²⁴ Mollamahmutoğlu, Hamdi / Astarlı, Muhittin, İş Hukuku, Ankara 2011, s. 165.

her zaman görevden alınabilirler. Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi, kendi adına tescil edilmiş bulunan kişiyi her an değiştirebilir. 334 üncü madde hükmü ve görevden alınan üyenin tazminat hakkı saklıdır. ” Hükmünü içermektedir.

Tekinalp, işbu maddede yer alan tazminat kavramının iş kanununda düzenlenen tazminat kavramını çağrıştırmaması sebebiyle ortaklar ve yönetim kurulu/müdürler arasındaki ilişkilerin hizmet akdi bağlamında değerlendirilebileceğini belirtmektedir.²⁵

Kanaatimizce bu görüş çok yüzeysel ve hatalıdır. İş ilişkisindeki kıdem ve ihbar tazminatlarının dışında öngörülmuş olan bu tazminat, hukuki ilişkinin vasfına bağlı değildir. Tazminatın öngörülmesi, ücret, bağımlılık süre ve iş görme edimlerinin birlikte bulunmadığı bir sözleşmeyi hizmet akdine çevirmeyecektir.

1.2.3. Sui Generis Sözleşme Görüşü

Ortaklık ve müdürler arasındaki ilişkinin hizmet ve iş akdi gibi net bir şekilde ayrıştırılmasının mümkün olmadığını savunanlar, müdürlerin şirketle arasında nevi şahsına münhasır bir atipik sözleşme olduğu görüşünü savunmaktadır.

Bu görüşe göre müdürler ve ortaklık arasındaki ilişki ne hizmet akdi ne de vekalet sözleşmesidir. Müdürler ve şirket arasındaki ilişki bu iki sözleşme tipinden ayrışan, kendine özgü sui generis bir özel hukuk sözleşmesi şeklinde değerlendirilmektedir.²⁶

Tek akit tipinin yüzlerce farklı unsurlarla çeşitlendirilebilecek bir ilişkiyi ifade etmesinin mümkün olmadığını belirten bu görüşe göre bu sebeple öncelikle kanun veya esas sözleşme hükümleri ile ortaklık ve müdür arasındaki sözleşme hükümleri uygulanmalıdır. Sorunun çözümünde bu sözleşme hükümleri yeterli değilse son çare olarak TBK’nın 502. maddesinde belirtmiş olduğu atıf doğrultusunda vekalet sözleşmesi hükümleri kıyasen uygulanarak sorunun çözümüne çalışılmalıdır.²⁷

TBK m.502/2 hükmünde açıkça “Vekâlete ilişkin hükümler, niteliklerine uygun

²⁵ Tekinalp, Ünal Tek Kişilik Ortaklık, s. 122.

²⁶ Akdağ Güney, Necla, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 178.

²⁷ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 104.

düştükleri ölçüde, bu Kanunda düzenlenmemiş olan işgörme sözleşmelerine de uygulanır.” İfadesi yer almaktayken, işbu sözleşmeyi sui generis sözleşme olarak nitelendirmenin pratikte faydası olmayacağı kanaatindeyim.

Her ne kadar TTK yeni düzenlemeler eşliğinde müdürlük için ortak olma şartı aramasa da ortak olan müdürün yürütmüş olduğu görevin, ücret karşılığında profesyonel olarak hizmet sağlayan bir müdüre kıyasla vekalet sözleşmesi hükümlerine daha yakın değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Bu bağlamda müdürlerin şirkette hissedar olması dahi sözleşmenin nitelendirilmesini etkileyebilmektedir.

Müdürler ve şirket arasındaki ilişkinin bu bağlamda dar kalıplarla sınırlı kalmaması gerektiği ve her olayın kendi içinde ayrıca değerlendirilmesi daha doğru olacaktı.

1.3. Müdürlük Sıfatının Kazanılması:

Limited şirketlerde müdürlük sıfatının kazanılması şirket esas sözleşmesi ile belirlenme veya limited şirket genel kurulunca seçilme ile gerçekleşmektedir.

Eski TTK’da şirket ana sözleşmesinde özel bir hüküm olmaması halinde tüm ortakların şirket müdürü sayılacağı şeklinde bir düzenleme öngörülmüştü. Bu dönemde özel hüküm olmazsa tüm pay sahipleri şirketi temsil ve ilzama yetkili yönetim organı olan müdür/müdürler kurulu’nu oluşturmaktaydı.

Eski TTK’nın aksine 6102 sayılı TTK ile kanunen kazanma yolu öngörülmemiştir. Bu bağlamda müdürlük sıfatının kazanılması şirket Ana Sözleşmesi ile ve genel kurul kararı ile sağlanabilmektedir

Müdürlük sıfatı şirket ana sözleşmesi ile kuruluş aşamasında kazanılabileceği gibi daha sonra ana sözleşmede yapılacak değişiklik ile de kazanılabilir.

1.3.1. Şirketin Kuruluş Tarihi İtibariyle Ana Sözleşme İle Kazanma

TTK’nın 576. Maddesi uyarınca şirket ana sözleşmesinde müdürlerin adları, soyadları, unvanları ve vatandaşlıkları bulunmak zorundadır. Bu bağlamda her şirketin kuruluşunda zorunlu olarak müdürlerinin tespit edilmiş olması gerekmektedir.

TTK m. 623/1'e hükmünde "Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir." İfadesi yer almaktadır.

Limited şirketlerde yalnızca bir müdürün varlığı halinde müdürün, limited şirketin temsilinin birden fazla müdürden yani müdürler kurulundan oluşması durumunda ise, müdürler kurulundaki müdürlerden en az birinin, limited şirket ortağı sıfatına haiz olması gerekmektedir.²⁸ Bu bağlamda tek kişilik ortaklıklarda ortağın müdür olması gerektiği söylenebilir. Bu durum ise özden yönetim ilkesini akıllara getirmektedir²⁹

Ancak doktrinde bu görüşün aksini savunanlar da mevcuttur. Tekinalp, doktrinindeki diğer görüşün aksine tek ortaklı limited ortaklıklarda ortağın müdür olması veya müdürlerden biri olma zorunluluğunun olmadığını ifade etmekte ve minimum bir ortağın müdür olması kuralının tek kişilik limited şirketleri kapsamadığını iddia etmektedir.³⁰

Doktrinindeki aksi görüş ve kanaatimizce doğru olan görüş ise özel olarak tek kişilik şirketlerin bu kapsam dışında bırakıldığına ilişkin bir düzenleme yapılmaması sebebiyle tek kişilik ortaklıklarda da işbu şartın aranması gerektiğini savunmaktadır.

Ayrıca esas sözleşmede TTK 623'te öngörülen Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenmesi gerektiği belirtilmişken 576. Maddede temsil ve ilzama ilişkin usul ve yöntemler yerine sadece müdürlerin adları, soyadları, unvanları ve vatandaşlıklarının belirtilmesi zorunlu tutulmuş, diğer detaylara ilişkin bir zorunluluk öngörülmemiştir.

Uygulamada, sorun yaşanılmaması açısından şirketin esas sözleşmesi ile atanan

²⁸ Ayhan, Rıza / Çağlar, Hayrettin / Özdamar, Mehmet Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2021, s. 434.

²⁹ Bilgili Fatih / Demirkapı Ertan, Şirketler Hukuku, Bursa 2013, s. 684.

³⁰ Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, İstanbul 2011, s. 413.

müdürlerin birlikte temsil veya tek başına temsil ve imzaya yetkili olup olmadıkları zorunlu bilgiler ile birlikte esas sözleşmede yazılmak suretiyle bu sorun giderilmektedir.

1.3.2 Şirketin Kuruluş Esas Sözleşmesinin Değiştirilmesi İle Kazanma

Şirket kuruluşundan sonra esas sözleşmede yapılacak değişiklik ile müdürlük sıfatı kazanılıp kaybedilebilecektir.

6102 sayılı TTK'nın 589. maddesi uyarınca, esas sermayenin 2/3'üne haiz ortakların kararıyla şirket esas sözleşmesinin değiştirilmesi mümkündür. Ancak sadece genel kurul kararı ile değişiklik mümkün ise bu durumda TTK m.620 uyarınca genel kurul toplantısında hazır bulunan ortakların temsil ettikleri oyların salt çoğunluğu ile karar alınabilecektir. Ancak sadece genel kurul kararı ile değişiklik mümkün ise bu durumda TTK m.620 uyarınca genel kurul toplantısında hazır bulunan ortakların temsil ettikleri oyların salt çoğunluğu ile karar alınabilecektir.³¹

Limited şirketlerde müdürlerin değişmesine ilişkin usuller anonim şirketlerdeki yönetim kuruluna ilişkin usullere benzemektedir. Ancak temelde limited şirketlerde 3 yıllık yönetim sınırı öngörülmemesi sebebiyle müdürlerin değişimi esasında şirket ana sözleşmesinde bir değişiklik mi yapılacağı yoksa TTK 620 uyarınca salt çoğunluk ile mi karar alınacağı doktrinde tartışılmaktadır.

Doktrinde, Yıldız, müdürlerin görev yapacağı sürelerle ilişkili olarak TTK'da bir sınırlama olmaması sebebiyle kuruluş aşamasında şirket esas sözleşmesine özel maddeler eklenmek suretiyle, müdürlerin görev yapacakları sürelerin belirlenebileceği gibi şirket esas sözleşmesinde ayrıca bir madde olmaması halinde limited şirket genel kurulunun süre belirlemesi yapabileceğini ya da süresiz olarak seçebileceğini belirtmektedir.³²

Kanaatimizce bu görüş hatalıdır. TTK 630 uyarınca müdürlerin görevine esas sözleşmeyle belirlenen tarihten önce hiçbir sınırlama olmaksızın genel kurulca alınacak karar ile son verilebilmektedir. Yine aynı şekilde genel kurul işbu azledilen müdürler

³¹ Yıldız, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, Ankara 2007, s. 249.

³² Yıldız, Şükrü, 6102 sayılı TTK'ya göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y.13, S.26 2014, s.53.

yerine yeni müdürler atama yetkisine sahiptir. TTK m.623'de açıkça belirtilmemiş olsa da TTK 616 uyarınca genel kurulun şirket müdürlerinin atanması ve görevden alınması hususlarında devredilemez yetkilere haiz olduğu görülmektedir. Genel kurul TTK m.620'de belirtilen olağan yetersayı ile müdürleri atamaktadır. Müdürün genel kurula karşı tazminat talep etme hakkının olması da, genel kurulun azil hakkını engellemez.³³

şirket ortağının müdür olarak atanması durumunda, ortak, kendisinin müdür seçilmesine ilişkin olarak yapılacak toplantıda oy kullanabilir.³⁴ çünkü bu durum TTK 619. maddesinde açıkça düzenlenmiş olan oy hakkından yoksunluk hallerinden birini oluşturmamaktadır.

1.3.3. Genel Kurul Kararı İle Müdürlük Görevine Atanma

Müdürlerin genel kurul kararı ile atanacağına ilişkin TTK m.623'de açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, söz konusu kanunun 616/1-b hükmünde müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları hususunda genel kurulun yetkili olduğu ve bu yetkinin devredilemez yetkilerden olduğu belirtilmiştir.³⁵

şirket esas sözleşmesi ile atanmış müdürlerin yahut müdürler kurulunun görevinin ne zaman sona ereceği düzenlenebilmektedir.³⁶ Bu sürenin düzenlememesi halinde müdürün göreve süresiz şekilde atandığı kabul edilir. Süreli bir atama yapıldığında sürenin bitimi akabinde şirkete yeni bir müdür veya müdürler kurulu seçilmesi gerekmektedir. şirket sözleşmesi ile atanmış olan bir müdürün görevi ne şekilde sona ererse ersin, şirkete, şirket genel kurulu tarafından tekrar bir müdür seçilmek zorundadır.³⁷

6102 sayılı TTK'da müdürlerin atanmasına ilişkin özel bir sayı öngörülmemesi sebebiyle, TTK 620 uyarınca belirlenen olağan yetersayı ile müdür atanabilmesi mümkündür. İster şirket sözleşmesi isterse genel kurul kararıyla atanmış olsun, şirketin

³³ Akdeniz, Umut, şirketlerde Müdürün Görevden Alınması Ankara 2021, s. 53.

³⁴ Yıldıırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 19.

³⁵ Pulaşlı, Hasan, şirketler Hukuku Genel Esaslar, s. 824.

³⁶ Ayhan, Rıza / ağlar, Hayrettin/ zdamar, Mehmet şirketler Hukuku Genel Esaslar, s. 435.

³⁷ amoğlu, Ersin Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, İstanbul 2020, s. 170.

yönetim ve temsil organına seçilen müdürler organ sıfatını kendiliğinden kazanır.³⁸

Genel kurul kararı ile müdürlük görevine atanan müdürlerin müdürlük görevlerinin atandıkları genel kurul kararına karşı iptal davası açılarak geri alınabilmesi mümkündür. Yokluk ve butlan durumunun söz konusu olması halinde açılacak davada herhangi bir süre sınırlaması mevcut değildir. Bu bağlamda mahkemenin yapmış olduğu işlem, ilgili kararın yok hükmünde veya butlanla batıl olduğunun tespitidir. Yokluk yaptırımını kararın içeriği ile ilgili değildir, kararın meydana geliş şekli ile ilgilidir ve karar şeklen dahi var olmamıştır.³⁹ Butlanla batıl kararlar da yokluk gibi baştan itibaren hüküm doğurmaz, tescil ve ilan edilmez.⁴⁰

İptale tabi davalarda ise kanun koyucu şirketlerin devamlılığının sağlanması ve müdürlerin her aşamada atanma kararının geri alınabilmesinin engellenmesi için 3 aylık süre öngörülmüştür. İşbu davanın şirketin merkezinin bulunduğu yer Asliye Ticaret Mahkemeleri'nde açılması gerekmektedir. İptal kararı verilmeden önce mahkemece tedbiren müdürlük görevindeki kişilerin müdürlük görevlerinin kısıtlanmasına, şirkete kayyım atanmasına vb. Tedbirlere hükmedilebilmesi mümkündür. Ancak iptal kararı verilinceye kadar, genel kurul kararı ile atanmış olan müdürlerin görev ve sorumlulukları devam etmektedir.

TTK madde 446, “ a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir.” hükmünü içermektedir.

³⁸ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s. 827.

³⁹ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan/ Manavgat Çağlar Anonim Şirketler Hukuku, Ankara 2016, s. 4.

⁴⁰ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 610.

Müdür atamasına ilişkin genel kurul kararı, iptal yaptırımına tabi olsa da mahkemece iptal edilene ve kesinleşene kadar geçerli bir karar olacağından müdürlerin iyiniyetli üçüncü kişilerle yapmış oldukları işlemler geçerlidir.⁴¹

İptal kararı geçmişe yönelik sonuç doğurmaktadır. Ancak TTK m.450 “Genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. Yönetim kurulu bu kararın bir suretini derhâl ticaret siciline tescil ettirmek ve internet sitesine koymak zorundadır.” Hükmünü içermektedir. Genel kurul kararı ile göreve atanan müdürlerin, atandıkları karar iptal edinceye kadar yapmış oldukları eylemler şirketi bağlayacaktır. Ortaklık ancak bu aykırılığın üçüncü kişiler tarafından bilindiğinin ispat edilmesi halinde yani üçüncü kişilerin kötü niyetli olduklarının bilinmesi durumunda sorumluluktan kurtulabilecektir.⁴²

Genel kurul kararı ile atanan müdürler TTK m.587 uyarınca tescil ve ilan edilirler. Müdürlerin sonradan genel kurul tarafından seçilmesi durumunda ise, TTK m.31/1 uyarınca tescil edilmiş husustaki değişiklik olacağından tescil ve ilan edilmelidir.⁴³

1.4.Müdürlük Sıfatının Kaybedilmesi

Anonim şirket yönetim kurulunun aksine 6102 sayılı TTK’da müdürlük sıfatının kendiliğinden sona ermesine ilişkin özel bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak Anonim Şirketler için yapılmış olan TTK’nın 363. Maddesinin kıyasen uygulanması mümkündür.

İşbu maddede “Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.” Hükmüne yer verilmektedir.

Müdürlük sıfatının kendiliğinden sona ermesi halleri şirket esas sözleşmesi uyarınca belirlenmiş olabilir. Ayrıca kanuni sebepler doğrultusunda da müdürlük görevi sona erebilecektir. Bu sona erme halleri dışında istifa ve görevden alınma halleri de

⁴¹ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 23.

⁴² Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 23.

⁴³ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 649.

müdürlük sıfatını sona erdiren hallerdendir.

1.4.1. Kanuni Sebeplerle Sona Erme

Müdürlük vasfı, müdürün ölümü, iflas etmesi, akıl hastalığı, akıl zayıflığı, savurganlık, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşam tarzı gibi fiil ehliyetini sınırlandıran hallerin gerçekleşmesi veya ehliyetinin kaybedilmesi ya da üyelik için gerekli kanuni koşulları kaybetmesi halinde kendiliğinden sona erecektir.

Bölünme, birleşme, tür değişikliği gibi tasfiyesiz sona ermesi, şirketin tasfiye sürecinin bitip, ticaret sicilinden terkinde halinde limited şirket müdürlerinin görevleri kendiliğinden sona erecektir. Daha önce de belirttiğimiz üzere limited şirketin müdürleri gerçek kişiler olabileceği gibi tüzel kişiler de olabilir. Müdür olarak bir tüzel kişi atanmış ve tüzel kişinin sona ermesi halinde de müdürlük görevi sona erer.⁴⁴ Müdür sıfatına sahip tek ortak varsa veya birden fazla müdür olmasına rağmen bunlardan sadece birinin ortak olması halinde tek ortağın ortaklık sıfatı sona ermişse diğer müdürlerin de müdürlük sıfatı sona erecektir.⁴⁵

1.4.2. Esas Sözleşmede Yer Alan Şartlar İle Sona Erme

Kanunun belirlediği haller dışında şirket ana sözleşmesi ile de müdürlük vasfının kaybedilmesi mümkündür. Taraflar esas sözleşmeye kanunun emredici hükümlerine aykırı olmayacak şekilde eklemeler yapmak suretiyle, müdürlük görevinin sona erme hallerini ekleyebilirler.

Burada esas sözleşmede müdürlük yapılacak yıl sınırlaması, müdürün yaşına istinaden düzenlemeler ve benzeri şartlar eklenmesi mümkündür. Müdür ile şirket arasındaki vekalet ilişkine istinaden belirlenmiş başkaca hallerin mevcudiyeti de bu bağlamda esas sözleşmede belirtilebilir ve sona erme şartı olarak kabul edilebilir.

⁴⁴ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 200.

⁴⁵ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili. Ankara 2018, s. 105.

1.4.3. İstifa Yoluyla Müdürlüğün Sona Ermesi

İstifa; bozucu yenilik doğurucu, tek taraflı kullanılan, ileriye etkili, iradenin karşıya ulaşması ile sonuçlarını doğuran bir hukuki işlem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müdürlerin şirket ile olan ilişkisinin vekalet sözleşmesiyle çok benzer yanları mevcuttur. Vekalet sözleşmesinde vekilin, tek taraflı olarak vekalet sözleşmesini sona erdirmesine “istifa” denmektedir.⁴⁶ İstifa beyanı tek taraflı yapısı itibariyle, iç ilişkide hukuki sonuçları şirkete ulaşmakla doğurur, şirket tarafından beyanın kabulüne gerek bulunmamaktadır.⁴⁷

Yine istifanın yapısı itibariyle de kullanılması gereken zaman ve diğer şartlar bağlamında bir kısıtlama mevcut değildir. İstifanın şirkete ulaştığı an sonuç doğurması sebebiyle derhal tescil edilmesi gerekir. Aksi halde iyi niyetli üçüncü kişiler nezdinde hüküm doğmayacak, bu kişilerin iyi niyeti korunacaktır. İstifa derhal yapılabileceği gibi herhangi bir iş ve vekalet sözleşmesinde olduğu gibi ileri bir tarihte de yapılabilecektir. Yani İstifa iradesi, iç ilişkide şirkete ulaşmasıyla (istifa iradesinin ilgili organa ulaşmasıyla), dış ilişkide ise tescil ve ilan edilmesiyle sonuç doğurur.⁴⁸

TBK Madde 512 “Vekâlet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.” Düzenlemesini içermektedir.

Genel anlamda müdür ile şirket arasında vekalet ilişkisi bulunduğu için uygun zamanda istifa edilmemesi halinde tazminat yükümlülüğünden söz edilebilmesi mümkündür. Yine başkaca bir hukuki ilişki(hizmet akdi vb.) mevcudiyeti halinde de kanunun ön gördüğü ihbar sürelerine uyulmaması halinde müdürün hukuki sorumluluğu doğabilecektir.

Ancak 512. Maddede yer alan istifa hakkının kanunun emredici hükümlerine

⁴⁶ Zevkliler, Aydın/ Gökyayla, Emre Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri. Ankara, 2018 s. 632.

⁴⁷ Poroy, Reha /Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul 2017, s. 363.

⁴⁸ Karaahmetoğlu, İsmail Özgün,. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Şirketin Temsili, Ankara 2018, s. 106.

aykırı şekilde sona erdirilebilmesi mümkün değildir. Burada doğabilecek olan sadece tazminat sorumluluğudur. . Uygun olmayan zamanda bile olsa istifa iradesi geçerlidir ve aradaki sözleşme ilişkisini sona erdirir.⁴⁹ İstifa için bir şekil şartı öngörülmemiştir. Birden fazla müdürün olması durumunda içlerinden birinin veya birkaçının istifa etmesi halinde, istifa iradesi diğer müdürlerden temsil yetkisi olan birisine yöneltilir.⁵⁰

Tüm müdürlerin birlikte istifa etmesi halinde şirketin yönetim organı ortadan kalkacağı için müdürlerin bu istifalarını birbirlerine karşı değil genel kurula yöneltmeleri daha isabetli olacaktır. Şirketi temsil yetkisinin istifa ile sona ermesi halinde istifa kararının tescilinin yapılabilmesi için yeni müdür seçilmesi zorunluluğu doğacaktır. Doktrinde istifa etmesine rağmen müdürlerin bu tescili yapabileceğini iddia eden görüşler olsa da kanaatimizce müdürlük görevi istifanın şirkete ulaştığı an sona erdiği için müdürün işbu işlemi yapabilme yetkisi bulunmamaktadır.

Bu sebeple uygulamada istifa ve yeni müdür atanması işlemleri genel kurulda birlikte yapılarak tek kararla tescil edilmektedir.

1.4.4. Müdürlük Sıfatının Azil İle Sona Ermesi

TTK m.632 ile müdürlerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Bununla beraber, müdürler kuşkusuz kanundan doğan diğer sorumluluklarını da yerine getirmekle yükümlüdürler. Ancak yükümlülüklerin ihlali halinde, şirket ortaklarının menfaatlerinin zarar görmesi ve hak kayıplarının gündeme gelmesi söz konusu olacaktır ve bu kapsamda şirket müdürünün azli yani görevden alınması gerekliliği hâsıl olacaktır.

Azil yetkisinin kullanılması tek taraflı bir irade açıklaması olup, şirketin bozucu yenilik doğuran bir hakkı kullanması söz konusudur. Azilin etkili olabilmesi için temsilcinin azli öğrenmesi gerekir.⁵¹

⁴⁹ Zevkliler, Aydın/ Gökyayla, Emre Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, s. 633.

⁵⁰ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s.785.

⁵¹ Kılıçoğlu Ahmet Mithat, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2016, s. 256.

TTK 630 uyarınca “Her ortak, haklı sebeplerin varlığında, yöneticilerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilir.” Ancak mahkeme yoluna başvurulmadan da şirket genel kurulu benzer sebeplerle müdürleri ayrıca bir mahkeme hükmü gerekmeksizin azledebilir.

Pulaşlı, “*genel kurul tarafından atanan müdürlerin şirketin yönetim ve temsil organı sıfatına sahip olacağını ve dolayısıyla 623. madde kapsamında olduğunu, bu sebeple de yasanın genel kurulca atanan ticari mümessil ve vekillerinin şirketin organı kabul ettiğini, organ sıfatına sahip olan ticari mümessil ve vekillerinin müdürlerin alacağı karar ile görevden alınamayacağı ve yetkilerinin sınırlandırılmayacağını, bu konularda sadece genel kurulun karar verebileceğini*” savunmaktadır.⁵²

Tekinalp ise, “*ticari mümessil ve ticari vekillerin genel kurul kararı ile atanmış olsalar dahi müdür ve müdürler kurulu tarafından her zaman görevden uzaklaştırılabileceklerini*” belirtmiştir.⁵³

Müdürlerin atandığı yönetime bağlı olmaksızın, her zaman genel kurulun müdürlerin azli veya sınırlandırılması konusunda yetkisi mevcuttur. Genel kurulun müdürleri azletme yetkisini elinden alan bu yetkiyi kısıtlayan veya şarta bağlayan esas sözleşme hükümleri kanunun emredici hükmü kabul edilen genel kurul devredilemez yetkilerine müdahale içerdiği için yok hükmünde kabul edilmektedir.

Esas sözleşmede atanmış müdürlerin görevden alınmasının esas sözleşme değişikliği için aranan şartlar ile mi yoksa TTK 620 uyarınca kısıtlama ve azle ilişkin olağan yeter sayı ile alınıp alınamayacağı doktrinde tartışmalıdır.

Kanaatimizce genel kurul her aşamada, mahkemede dava açılması için gereken haklı sebeplerle dahi bağlı olmaksızın bir müdürü kısıtlama veya azletme yetkisine sahiptir. Bu kararın da olağan yeter sayı ile alınabilmesi mümkündür.

İstifada olduğu gibi genel kurul kararıyla da müdür kısıtlanmış veya azledilmiş

⁵² Pulaşlı, Hasan Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s. 1120.

⁵³ Tekinalp, Ünal Tek Kişilik Ortaklık, s. 418.

ise derhal bu durumun tescili gerekmektedir. Yine görevden azledilen bir müdür mevcutsa yeni müdürün bilgilerinin de tescili şarttır. Aksi halde eski müdürün 3. Kişilerle yapacağı işlemlerden şirket sorumluluğu doğabilecektir.

Müdürün görevden azledilmesine ilişkin karar, uygun olmayan bir dönemde alındıysa müdürün şirkete karşı tazminat davası açma hakkı mevcuttur. Bu davada şirketin, azil kararını almada haklı sebeplerinin mevcut olduğunu ispatı halinde müdür lehine tazminata hükmedilmeyecektir.

Müdürler görevden azledilmelerine ilişkin kararlara karşı tazminat davası açabildikleri gibi işbu kararların iptaline ilişkin dava da açabilirler. Yokluk ve butlan hali olması halinde mahkemece tespit yapılarak müdürün göreve iadesine karar verilmesi mümkündür. Genel kurul kararı ile yapılan azil dışında, azil mahkemeye dava açmak suretiyle de sağlanabilmektedir. Müdürlerin yönetim ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasına ilişkin dava azli istenen müdüre yöneltilmelidir.

Haklı sebeplerin varlığı halinde azle ilişkin açılan davanın ayrıca şirket tüzel kişiliğine yöneltilmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak şirketi etkileyecek bir tedbir talep edilmekteyse bu bağlamda şirketin davalı gösterilmesinde bir sakınca yoktur

Azil davasını açabilmek için şirket ortağı olunması gerekmektedir. Üçüncü kişiler, şirket müdürünün tazminat sorumluluğuna ilişkin dava açabilseler de müdürün azline ilişkin dava açamazlar.

Azil davası neticesinde verilen karar, karar tarihi itibarıyla geçerlidir. Yani azil davasının geçmişe yönelik bir etki doğurmadığı, geleceğe yönelik bozucu bir yenilik doğurduğu görülmektedir.

Mahkemece verilen azil kararına karşı istinaf ve Yargıtay'da temyiz kanun yollarına başvurulması mümkündür. Ancak davanın niteliği itibarıyla kesinleşme şartı aranmadan müdür azledilmiş olur. Kararın bozulmasından sonra müdürün uğradığı bir zarar varsa diğer sebeplerin de varlığı halinde tazminat talep edebilmesi mümkündür.

Mahkeme kararı sonrasında yine genel kurul kararı ile tescilde olduğu üzere müdürlük yetkisinin sona erdiği tescil edilmelidir. Üçüncü kişiler için azil, mahkeme kararının tescilinden sonra hüküm doğurur.

İKİNCİ BÖLÜM

MÜDÜRLERİN YETKİ, HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

2.1.Müdürlerin Yetkileri

2.1.1.Yönetim Yetkisi

Limited şirketler, tüzel kişiliğe haiz olmaları sebebiyle organları aracılığı ile faaliyetlerini yürütmektedirler. Limited şirketlerin faaliyetlerini yürütmeleri için genel kurul ve müdürler kuruluna zorunlu olarak ihtiyaçları vardır.

TTK'nın 623. Maddesinin üçüncü fıkrasında “Müdürler, kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkilidirler.” Hükmü mevcuttur. Birbirine yakın anlamlar taşımalarına rağmen bire bir uyuşmayan görev ve yetki kavramlarını yönetim yetkisi üst başlığı altında toplayarak incelemekte fayda vardır.

TTK 625. Maddesinde de “Müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir.” Hükmü uyarınca müdürlerin görev ve yetkileri belirtilmiştir. Bu bağlamda müdürlerin şirket esas sözleşmesi ve kanun uyarınca genel kurula bırakılan alanlar dışındaki alanlarda yetkili olduğu karine olarak kabul edilmektedir.

Müdürlerin görev ve yetkileri limited şirketler bakımından bazı maddelerde özel olarak düzenlenmiştir. Ancak anonim şirketlere atıf yapılmak suretiyle müdürlerin sahip olduğu kabul edilen görev ve yetkiler de mevcuttur.

TTK m. 625’de, limited şirket müdürlerinin yönetim yetkileri, bu yetkilerin devredilemez ve vazgeçilemez nitelikte oldukları belirtilmek suretiyle, tek tek sayılmıştır.¹

TTK 625. Maddesinde, “(1) Müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir. Müdürler,

¹ Ekşi, Dağlar, Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür, s. 75.

aşağıdaki görevlerini ve yetkilerini devredemez ve bunlardan vazgeçemezler: a) Şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ve gerekli talimatların verilmesi. b) Kanun ve şirket sözleşmesi çerçevesinde şirket yönetim örgütünün belirlenmesi. c) Şirketin yönetimi için gerekli olduğu takdirde, muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması. d) Şirket yönetiminin bazı bölümleri kendilerine devredilmiş bulunan kişilerin, kanunlara, şirket sözleşmesine, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin gözetimi. e) Küçük limited şirketler hariç, risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesinin kurulması. f) Şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi. g) Genel kurul toplantısının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi. h) Şirketin borca batık olması hâlinde durumun mahkemeye bildirilmesi.” Müdürlerin devredilemez görev ve yetkileri olarak belirtilmiştir.

Kanun her ne kadar sınırlı sayı prensibine göre belirtmiş olsa da, şirket müdürler kurulunun birleşme raporu, bölünme raporu, tür değiştirme raporu, bağlı şirket ve hakim şirket raporları hazırlamak, ticaret siciline tescil ve pay devri için başvuru yapmak, ortaklardan ek ödeme yükümlülükleri talep gibi başkaca görev ve yetkileri de mevcuttur. (TTK m. 169, 147, 186,586,199)

Limited şirketlerdeki yönetime ilişkin devredilemez yetkileri ayrı bir başlıkta değerlendireceğiz.

2.1.2 Devredilemez Yönetim Yetkileri

2.1.2.1. Üst düzeyde Yönetim ve Talimatların Verilmesi

Müdürler, ortaklığın amaç ve politikasının belirlenmesi ve bu amaçlara ulaşmak için ortaklık için gerekli kaynakların ve araçların seçimine karar vermelidirler.² Üst düzeyde yönetim, şirketin gündelik işlerinden çok şirketin uzun vadede gelişmesi ve varlığını sürdürmesine ilişkin alınan kararlar ve yapılan işlemler bütünüdür.

Anonim şirketler kapsamında yönetim kurulunun devredilmez ve vazgeçilmez yetkilerini düzenleyen TTK m.375 hükmü, limited şirketlere TTK 625. Maddesi

² Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 108.

kapsamında uyarlanmıştır.

TTK m. 375'in gerekçesinde üst yönetim ifadesi açıklanmış ve “genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların hedeflerinin karara bağlanması, bunlara ulaşılması için seçilen araçların gösterilmesi, hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığının veya ulaşılıp ulaşılmayacağının belirlenmesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespiti” başlıklarının şirketin üst düzeyde yönetilmesine ilişkin işlemler olduğu belirtilmiştir.

TTK 625. Madde gerekçesinde açıkça ifade edilmese de TTK 375. Madde kapsamında sayılan işlemlerin limited şirketler bakımından da geçerli olduğu izahtan varestedir.

Şirketin üst yönetimi ve gözetimi üst düzey müdürlerin verdiği talimatlar doğrultusunda sağlanmaktadır. Kırca'ya göre, diğer yöneticilere talimat verilmesi üst düzeyde yönetim yetkisinin somutlaşmış halidir.³ Talimatların ne şekilde verileceğine ilişkin kısıtlayıcı bir düzenleme olmaması sebebiyle yazılı ve sözlü tüm talimatların üst düzey yönetim kapsamına girmesi mümkündür.

Şirketin stratejisini belirleyen kararlar, önemli yatırım kararları, başka bir şirket ile birleşmeye ilişkin kararlar, şirket yönetim prensiplerine ilişkin kararlar üst düzeyde yönetim kapsamında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda işbu yetkiler, TTK 625 uyarınca devredilemeyeceği gibi, bu yetkilerden vazgeçilmesi de mümkün olmayacaktır.

2.1.2.2. Yönetim Örgütünün Belirlenmesi

6102 sayılı TTK m. 625/1-b uyarınca yönetim örgütünün belirlenmesi müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında sayılmıştır. Akdağ Güney'e göre yönetim teşkilatı bir şirketin nasıl örgütleneceğini ve hiyerarşi ilişkisini belirler.⁴Başka bir ifade ile yöneticilerin yapması gereken görevler, görevlerin kapsamı, çalışacakları pozisyonları ve tarafların hiyerarşik ilişkilerini yönetim teşkilatı kapsamındadır.

³ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan / Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, s. 542.

⁴ Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 149.

Doğan, yönetim örgütünün belirlenmesi ifadesinin şirketin tüm organizasyonunun belirlenmesi anlamına gelmediğini, sadece şirketin temel organizasyonunun belirlenmesinin bu kapsamda sayıldığını ifade etmektedir.⁵ Bu bağlamda şirketin temel organizasyonu dışındaki hususların belirlenmesi görevi, kanuni diğer şartların sağlanması halinde üçüncü kişilere devredilebilmektedir.

Yönetim teşkilatının belirlenmesi görevi eski TTK kapsamında müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında sayılmamıştır. Bu bağlamda 6102 sayılı TTK ile sorumluluğa ilişkin sorunların ortaya çıkmaması bağlamında yönetim teşkilatının belirlenmesi görevi müdürler kuruluna bırakılmıştır.

Yönetim örgütünün belirlenmesi ile ilgili olarak kanuni şekil şartları mevcut değildir. Kanunun gerekçesinde de herhangi bir zorunlu unsur belirlenmemiştir. Uygulamada iç yönerge şeklinde temel yönetim organizasyonu yazılı olarak belgelendirilmekte, olası karışıklıkların önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

2.1.2.3. Muhasebe, Finansal Denetim ve Planlamanın Oluşturulması

Üst düzey yönetici olan müdürler, konumları gereğince şirketin finans denetimi ile muhasebeye ilişkin ve finansal planlarının oluşturulması hususunda görevli ve yetkilidir.

Müdürlerin bu sorumluluğu doğrudan finansal planları yapmak ve muhasebe kayıtlarını tutmaktan öte sistemin genel işleyişinin kurulmasıdır. Müdürlerin bu husustaki görevi sadece muhasebenin, finansal denetimin ve planlamanın oluşturulmasıdır.⁶

TTK m.64/1 hükmü uyarınca hazırlanması zorunlu olan defterler ve TTK m.68 uyarınca hazırlanması gereken tabloların kimler tarafından, ne şekilde hazırlanacağına ilişkin verilecek kararlar müdürlerin yetkisi kapsamındadır.

Finans ve muhasebe alanları özel uzmanlık gerektirmekte olup, finansal denetim ve planlamanın bizzat müdürlerce yapılması uygulamada çok mümkün değildir.

⁵ Doğan, Beşir Fatih, Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri İstanbul 2011, s. 179.

⁶ Akdağ Güney, Necla Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 149.

Müdürlerin özen yükümlülüğüne uygun şekilde profesyonel destek almaları, müdürlerin kanuna aykırı şekilde yetkilerini devrettikleri anlamına gelmemektedir.

6102 s. TTK 375/1-c maddesinin gerekçesinde finansal denetimin iş ve işlemlerin iç denetimi yanında, şirketin finansal kaynaklarının, bunların kullanılması şeklinin denetimini içerdiği ifade edilmektedir. Anonim şirketlere istinaden yapılmış olan bu düzenlemenin, TTK 625. Madde kapsamında yapılan düzenleme ile paralel yorumlanması mümkündür.

Bu bağlamda yüzeysel de olsa müdürlerin finansal konularda iç denetim sistemi sağlama yükümlülüklerinin bulunduğu söylenebilecektir. Bu kapsamda, müdür veya müdürler kurulu kararı ile iç denetime ilişkin komisyon veya komite kurulabilir. Müdürler bu komisyon veya komiteye üye olabilirler.⁷

Finansal planlamanın tanımı da yine 6102 s. TTK 375/1-c maddesinin gerekçesinde yer almaktadır. Gerekçeye göre bütçeleme ile yeterli likiditenin sağlanmasının güvence altına alınması, finansal planlama kapsamında değerlendirilmektedir.

Özetle müdürler, uzmanlık gerektiren konular bakımından doğrudan doğruya sorumluluk almaları gerekmeksizin ana hatlarıyla organizasyon şemasını belirler ve bir kurul veya komisyon ile iç denetimi sağlama amacıyla teftiş yapabilirler. Müdürlerin finans ve muhasebe işlemleri için alanında uzman kişilere yetki tanımları TTK 625. kapsamında öngörülen sınırlamalara bir aykırılık teşkil etmemektedir.

2.1.2.4. Üst Gözetim Yetkisi

TTK 375/1-e madde gerekçesinde üst gözetim yetkisi açıklanmıştır. Gerekçeye göre kurumsal açıdan hem de işletme finansı açısından şirketin yönetiminin devredildiği kişilerin eylemlerinin kanuna, talimatlara ve sözleşmeye uygun olup olmadığının denetimidir.

⁷ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan / Manavgat Çağlar A.Ş Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara 2016, s. 552.

Burada müdürler kuruluna verilen görev yalnızca hukuka uygunluk denetimi yapmakla sınırlı değildir. Müdürler kurulunun yapılan işlemlerin şirket için yerinde olup olmadığını denetleme görev ve yetkisi mevcuttur.

Şener, üst gözetim ile amaçlanan etkili bir kontrol ve bilgilendirme sisteminin kurulması olduğunu, maddedeki ifadede sürekli bir denetim anlamının çıkartılmaması gerektiğini ifade etmektedir.⁸ Bu bağlamda ortaklığın günlük faaliyetlerinin denetimine ilişkin başkaca bir gruba veya kurula yetki devredilmesi, TTK 625. Madde kapsamında vazgeçilemez ve devredilemez yetkiler arasında değildir.

Sorumluluk hususunda kanuni düzenlemede bazı eksiklikler bulunduğu söylenebilir. TTK m.553/3: “Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamaz.” hükmünü içermektedir. Bu bağlamda üst düzey gözetim görevinin sorumluluk bağlamında anlamını yitirebilmesi mümkündür.

2.1.2.5 Riskin Erken Teşhisi ve Yönetimi Komitesi Kurulması

TTK m.625/1-e kapsamında “Küçük limited şirketler hariç, risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesinin kurulması” Müdürler kurulu veya müdürlerin vazgeçilmez yetkilerinden biri olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye paralel bir düzenleme, anonim şirketler için TTK m.378’de mevcuttur.

TTK madde 378 “*Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.*” hükmünü

⁸ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 657.

içermektedir.

Anonim şirketler açısından öngörülen bu yetki ve görev, TTK m.625/1-e’de yer alan ifadeye nazaran daha kapsamlıdır. Ancak işbu yetki, anonim şirketlerde yönetim organı olan yönetim kurulu için devredilemez ve vazgeçilemez bir düzenleme olarak öngörülmemiştir.

Kanunda ifade edilen komite, gelecekte şirketin karşılaşması muhtemel riskleri önceden fark ve analiz etmek suretiyle şirketin basiretli yönetimine katkı sağlayan müdürler kurulu bünyesinde oluşturulan bir alt birim olarak ifade edilebilecektir.

Altaş, komitenin bazı müdürlerin görevlendirilmesi suretiyle kurulabileceği gibi tamamen üçüncü kişilerden de kurulabileceğini ifade etmektedir.⁹ Burada ifade edilen komite bir diğer müdürler kurulu alt örgütü olan teftiş komisyonuna benzetilebilecektir. Ancak işbu komite, teftiş kurulu gibi geçmişe ait kayıtları denetlemeyecek, gelecekte oluşması muhtemel riskleri analiz ederek şirketin zarara uğramasını engelleyici tedbirler alınmasına vesile olacaktır.

İşbu yetki ve görev, küçük limited şirketler için devredilemez ve vazgeçilemez yetkiler arasında sayılmamıştır.

Şirketlerin küçük, orta veya büyük olarak sınıflandırılması objektif kriterlere bağlanmıştır. TTK madde 1522 ölçeklerine göre işletmeleri, TTK madde 1523 ise ölçeklerine göre sermaye şirketlerini düzenlemektedir.

TTK 1522 “Küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri tanımlayan ölçütler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun görüşleri alınarak, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelik, Resmî Gazetede yayımlanır. Bu ölçütler bu Kanunun ilgili tüm hükümlerine uygulanır.” Hükmünü içermektedir. Bir sonraki madde olan TTK 1523. Maddesinde ise “Bu Kanunun 1522 nci maddesine istinaden belirlenen küçük ve orta ölçekli işletme ölçütleri, sermaye şirketleri için de geçerlidir. Bu ölçütlerin üzerindeki sermaye şirketleri ise büyük sermaye şirketi sayılır.” denilmek suretiyle işletmelerin

⁹ Altaş, Soner, Türk Ticaret Kanuna Göre Limited Şirketler, İstanbul 2016, s. 228.

ölçeğinin nasıl belirleneceği izah edilmiştir.

18/11/2005 Tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri Ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik 5. Maddesinde yer alan ifade uyarınca limited şirket olarak işletilen “*elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yirmi beş milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler*” küçük sermaye şirketi, “*250 kişiden az çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosundan herhangi biri kırk milyon TL’yi aşmayan işletmeler*” orta büyüklükte sermaye şirketi olarak kabul edilmektedir.

Uygulamada ağırlıklı olarak risklerin analizi bağımsız denetim şirketleri tarafından yapılmakta ve şirket yönetimine sunulmaktadır.

2.1.2.6. Finansal Tabloların ve Yıllık Raporların Düzenlenmesi

Müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerinden biri de 6102 s. TTK 375/1-c hükmünde “Şirket finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi.” olarak karşımıza çıkmaktadır.

TTK MADDE 68, “(1) Tacir, ticari faaliyetinin başında ve her faaliyet döneminin sonunda, varlık ve borçlarının tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tabloyu (sırasıyla açılış bilançosunu ve yıllık bilanço) çıkarmak zorundadır. Açılış bilançosunda, yılsonu finansal tablolarının, yılsonu bilançosuna ilişkin hükümleri uygulanır. (2) Tacir, gelir tablosunu hazırlar. (3) Bilanço ile gelir tablosu, yılsonu finansal tablolarını oluşturur. 514 üncü madde ile Türkiye Muhasebe Standartlarının bu konudaki hükümleri saklıdır.” hükmünü içermektedir.

TTK m.625/1-f kapsamında yapılan düzenleme ile tacirler için kanuni bir zorunluluk, müdürlere devredilemez görev ve yetki olarak yüklenmiştir.

TTK madde 610 “finansal tablolar ve yedek akçeler” ile ilgili olarak anonim şirketlere ilişkin 514 ilâ 527 nci madde hükümlerinin limited şirketlere de uygulanacağını düzenlemektedir.

TTK madde 514 ile TTK 610 atfını birlikte yorumladığımızda “müdürler kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunmakla” yükümlü tutulmuştur.

TTK madde 515 ifadesinde “Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.” hükmü öngörülerek finansal tabloların standartlara uygun ve gerçek olması hedeflenmiştir. Bu ilkeye dürüst resim ilkesi denmektedir.

Finansal tablolar dışında müdürlerin faaliyet raporları hususunda da devredilemez görev ve yetkileri mevcuttur.

TTK’nın 516. Maddesinde “Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.” hükmü mevcuttur.

Şirketlerin Yıllık faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca yönetim organı tanımında , limited şirketlerde müdürün veya müdürler kurulunun faaliyet raporunu düzenleyecek yönetim organı olarak ifade edildiği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 16. Maddesinde “Yıllık faaliyet raporu ilgili olduğu hesap döneminin bitimini izleyen iki ay içinde hazırlanır. Şirketin yönetimorganı başkanı ve üyeleri tarafından imzalanarak onaylanır. Yönetimorganı üyelerinden herhangi birinin yıllık faaliyet raporunda yeralan bilgilerle ilgili farklı görüşte olması halinde, itirazettiği hususlar gerekçeleri ile birlikte yıllık faaliyet raporunda belirtilir.” Hükmü yer almaktadır.

Bu bağlamda finansal tablo ve faaliyet raporlarında müdürler, kanuni şartlara uygun şekilde tüm tarafların anlayabileceği şekilde açık ve doğrudan bir şekilde şirketin durumunu yansıtmakla mükelleflerdir.

2.1.2.7. Genel Kurulun Hazırlanması ve Kararlarının Yürütülmesi

Müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez yetkilerinden bir diğeri ise TTK m.625/1-g uyarınca “Genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurulda alınan kararların yürütülmesi” olarak düzenlenmiştir.

2.1.2.7.1 Toplantıya çağrı

Genel kurul toplantılarının yapılması için gerekli çağrı müdürler kurulu tarafından yapılmaktadır. TTK madde 617 kapsamında, genel kurul toplantısına çağrıya ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

TTK madde 617’de “genel kurulun müdürler tarafından toplantıya çağrılacağı, olağan genel kurul toplantılarının, her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içinde yapılması” gerektiği vurgulanmıştır.

Olağan genel kurullar dışında gerekli hallerde ve şirket sözleşmesinde yazılı hallerde şirket olağanüstü genel kurulunun yapılması için müdürler kurulu ortaklara gerekli çağrıyı yapar.

TTK m. 617/2 hükmü uyarınca müdürler, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse genel kurulu toplantı gününden en az onbeş gün önce toplantıya çağırarakla yükümlüdürler. Bu süre şirket sözleşmesiyle uzatılabildiği gibi, en az 10 güne kadar kısaltılabilir.

Sürenin uzatılması herhangi bir sınıra tabi tutulmazken, kanun koyucu genel kurul toplantısı öncesi hazırlıkların yapılabilmesi için en az 10 gün süreyi zorunlu olarak öngörmüştür. Böylece katılımcıların gerekli hazırlık ve incelemeleri yapmaları için süreye sahip olmaları amaçlanmıştır.

TTK m.617/3 ifadesi ile “toplantıya çağrı hususunda anonim şirket hükümleri kıyasen uygulanacağı” belirtilmiştir.

TTK m. 410'da anonim şirketler bakımından genel kurul çağrı hükümleri düzenlenmiştir. Madde hükmüne “Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir.” Bu bağlamda müdürler kurulunun da görev süresi dolmasına rağmen çağrı yapma görev ve yetkisine haiz olduğu yorumu yapılabilecektir.

Müdürler kurulunun mevcut olduğu yani birden fazla müdürün şirket yönetiminde yer aldığı hallerde, genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi, müdürler kurulu başkanındadır. Şirket yönetiminde yalnızca tek müdür bulunması halinde ise tek başına müdür çağrı yapma yetki ve görevine sahiptir.

Azlığın çağrı ve öneri hakkına, gündeme, hazırlık önlemlerine, önerilere, çağrısız genel kurul hükümlerine ve yetkisiz katılmaya ilişkin TTK m. 411 ve devamında anonim şirketler için düzenlenen hükümler TTK m.617/3 uyarınca kıyasen limited şirketlere de uygulanabilecektir.

2.1.2.7.2. Gündem

Genel kurulun gündemi, müdürler kurulu yani genel kurulu toplantıya çağırانlar tarafından belirlenmelidir. Anonim şirketlere ilişkin TTK m. 411 düzenlemesi uyarınca “*sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını*” isteme hakkına sahiptirler.

TTK m. 413/2 maddesinde “gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz.” denilmiştir. Ancak gündemde yer almasa da maddenin devamında yer alan ifade uyarınca “*yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili*” kabul edilmesi sebebiyle yönetim kurulu üyelerinin görevden alınabilmesi ve yerlerine yenilerinin seçilmesi mümkündür.

TTK madde 413 gerekçesinde “genel kurul yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun ortaya koyduğu sonuçlardan memnun kalmamışsa, yönetim kurulunu değiştirebilme hakkına sahip olması gerektiği, icraatı beğenilmeyen bir yönetim kurulu süre endişeleriyle görevde tutulmaması gerektiği” vurgulanmıştır.

TTK m.630/1 uyarınca “Genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden alabilir, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlayabilir.” Bu yetki, devredilemez nitelik taşır.

TTK m. 415 ve m.617/3 hükümleri uyarınca “genel kurul toplantısına, müdürler kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Bu bağlamda hazır bulunanlar listesinin hazırlanması da müdürler kuruluna verilmiş bir görev olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müdürlerin genel kurul toplantısına ilişkin görevleri toplantının yapılması öncesi ve toplantı esnası ile sınırlı değildir.

2.1.2.7.3. Tescil ve İlan

TTK madde 422 kapsamında “Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur.” İfadesi mevcuttur. Bu görev limited şirketlerde müdürler kuruluna aittir.

2.1.2.7.4. Genel Kurul Kararlarının Uygulanması

Müdürler, genel kurul tarafından alınan kararları yönetim organı olarak uygulamakla yükümlüdürler. Genel kurul kararlarının yürütülmesinde, müdür veya müdürler kurulu kararın uygulanmasını alt birimlere devredebilir ancak bu kararların yürütülmesini sağlamak görevi yine de müdür veya müdürler kuruluna ait olacaktır.¹⁰

Kararların yerine getirilmesine ilişkin müdürlerin görev ve yetkilerinin devredilemez olduğu madde metninde yer almaktadır. Ancak Yıldırım, müdürlerin kararı bizzat uygulamak zorunda olmadıklarını, kararların uygulanması için gerekli işlemlerin yapılmasından ve talimatların verilmesinden sorumlu olduklarını belirtmektedir.¹¹

Kanaatimizce de kanun koyucunun devredilemez yetkiden kast ettiği kararların uygulanması için gerekli talimatları verme yetkisi ile sınırlıdır. Aksinin kabulü halinde

¹⁰ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan / Manavgat Çağlar Anonim Şirketler Hukuku, s. 567.

¹¹ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 128.

müdürlerin üzerindeki yük oldukça artabilecek, şirketin tüm yükü müdürler üzerine kalacaktır.

2.1.2.7.5. Genel Kurul Kararlarının İptalini İsteme Yetkisi

TTK madde 622’de “anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümleri, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır.” İfadesi mevcuttur.

Müdürler kurulu, şirketin genel kurul kararlarının hukuka aykırılığı halinde yokluğunun tespiti, butlanı ve iptali davası açma yetkisine sahiptir.

Genel kurul kararlarının iptali, anonim şirketlere ilişkin olarak TTK madde 445 kapsamında düzenlenmiştir.

İşbu madde hükmünde, kanunun 446 ncı maddesinde belirtilen kişilerin, “kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası” açabilecekleri belirtilmektedir.

TTK madde 446’da, “a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri” iptal davası açma yetkisine sahiptir.

Her ne kadar kanunda yönetim kurulu olarak bir düzenleme mevcut olsa da, TTK m. 622 uyarınca limited şirketlerin yönetim organı olan müdürler veya müdürler kuruulunun iptal davası açma yetkisine de haiz olduğu söylenebilecektir.

2.1.2.8. Borca Batık Olma Durumunu Mahkemeye Bildirime Görevi

Esas sermayenin kaybı veya borca batık olma hallerinde anonim şirketlere ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla limited şirketlere uygulanması TTK m. 633 uyarınca

mümkündür.

Limited şirketlerin borca batık olması halinde izlenecek usul kanunda ayrıca düzenlenmemiş ve bu sebeple kıyasen anonim şirketlerdeki usuller uygulanmaktadır.

Sermayenin kaybı, borca batık olma durumları TTK madde 376 kapsamında düzenlenmiştir.

TTK m.376/1 hükmü ile “Son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar” denilerek müdürler kuruluna bir başka görev daha öngörülmüştür.

Yıldırım, maddede yer alan ifade uyarınca durumun genel kurula bildirilmesindeki amacın, sermaye kaybından bütün ortakların haberdar olmasını sağlamak ve mali durum daha da kötüleşmesinden önce genel kurulu tedbir alınması yönünde uyarmak olduğunu ifade etmektedir.¹²

TTK m.376/2 hükmünde “*son yıllık bilanço*ya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, toplantıyan müdürler kurulunca çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona ereceği” ifade edilmiştir.

İlk fıkradan farklı olarak ikinci fıkrada iyileştirici tedbirlerin genel kurula sunmasına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu halde şirketin kendiliğinden sona ereceği düzenlenmiştir.

TTK m.376/3 hükmündeki yönetim kuruluna ilişkin ifade de müdürler kuruluna da kıyasen uygulanmaktadır. İlgili maddede “*Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin*

¹² Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 136.

anlaşılması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflasını ister. Meğerki, iflas kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasının diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş ve bu beyanın veya sözleşmenin yerindeliği, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce doğrulanmış olsun. Aksi hâlde mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru, iflas bildirimi olarak kabul olunur.” ifadesi mevcuttur.

Madde hükmünde geçen ara bilanço çıkartma görevi, limited şirketlerde müdürler kuruluna aittir. Şirketin mali durumu bu ara bilanço ile tespit olunabilecektir. Borca batıklık hali söz konusu ise müdürlerin bu durumu bildirme ve şirketin iflasını isteme yükümlülükleri mevcuttur.

Bu yükümlülüklerle ilişkin düzenleme 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamında yapılmıştır. İİK madde Madde 179, “*Sermaye şirketleri ile kooperatiflerin, aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden düzenlenen ara bilançoya göre borca batık olduğu idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kimseler veya şirket ya da kooperatif tasfiye hâlinde ise tasfiye memurları veya bir alacaklı tarafından beyan ve mahkemece tespit edilirse, önceden takibe hacet kalmaksızın bunların iflâsına karar verilir.*” hükmünü içerir.

15.03.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 7101 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’da İflasın ertelenmesi kurumu ortadan kaldırıldığı için iflas ertlenmesine ilişkin müdürler kurulunun görev ve yetkileri sona ermiştir.

Şirketin iflasının istenmediği hallerde, iflas erteleme kanunen artık mümkün olmadığı için alternatif olarak İİK m.285 hükmü uyarınca müdür veya müdürler kurulu şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine konkordato talebiyle başvurabilmektedirler.

2.1.3. Müdürlerin Diğer Görevleri

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümleri ve Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca şirkete yüklenen görevler, şirketin yönetim organı olarak müdürler veya müdürler kurulu tarafından yerine getirilirler.

Şirkette görev alacak personelin seçilmesi, çalıştırması ve işten uzaklaştırılması gibi kararlar yine müdürler tarafından alınmaktadır.

Limited Şirketin Yeniden Yapılandırma İşlemlerinde de yine müdürler görevlidir. Daha önce de ifade ettiğimiz üzere, şirket müdürler kurulunun birleşme raporu, bölünme raporu, tür değiştirme raporu, bağlı şirket ve hakim şirket raporları hazırlamak, ticaret siciline tescil ve pay devri için başvuru yapmak, ortaklardan ek ödeme yükümlülükleri talep gibi başkaca görev ve yetkileri de mevcuttur. (TTK m. 169, 147, 186,586,199)

TTK madde 1524 kapsamında bazı şirketlere internet sitesi kurma yükümlülüğü yüklenmiştir. Madde hükmüne göre *“1) 397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılincaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur. (2) Birinci fıkra da öngörülen yükümlülükler uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur. Cezai hükümler saklıdır.”*

Bu bağlamda müdürlerin bir internet sitesi kurmaları gerektiği gibi kanunen yapılması gereken ilanların yayımlandığı bir bölüm oluşturması da gerekebilmektedir. 31.05.2013 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik kapsamında müdürlerin görevleri detaylarıyla açıklanmıştır. TTK m.639/1 hükmü gereğince ortaklardan birinin şirket sözleşmesindeki düzenlemeye

veya haklı sebebe dayanarak ortaklıktan ayrılmak için çıkma/ayrılma davası açması halinde, müdürlerin gecikmeksizin diğer ortakları bundan haberdar etme görevi öngörülmüştür.

TTK m.574/2 kapsamında, “Ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilir. Müdürler, bildirimin alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirirler, aksi hâlde doğacak zarardan sorumlu olurlar. Aynı yükümlülük, şirketin bir ortakla kurulduğu hâllerde de geçerlidir.” hükmü yer almaktadır. Şirket ortaklarının bire düşmesi halinde müdürlerin yapması gerekenler bu madde ile açıkça düzenlenerek, müdürler açısından görev ve sorumluluklar netleştirilmiştir.

7201 Sayılı Tebligat Kanunu m.7/a ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği m.5/1-f hükümleri uyarınca limited şirketlere yapılacak tebligatlar, şirketlerin kayıtlı elektronik adreslerine yapılmaktadır. Özel düzenleme yapılmayan hallerde temsil ve yönetim organı olan müdürler elektronik tebligat adresinin tespiti vb. İşlemlerden sorumludurlar.

Özetle müdürlerin yetkileri, kendilerine bazı görevler de yüklemiştir. Bu yetkilerin bir kısmı devredilemez ve vazgeçilemez olarak düzenlenmiş, bir kısmı ise irade serbestisine bırakılmıştır.

2.2.Müdürlerin Hakları

2.2.1.Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

Limited şirketlerde müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakları ayrıca düzenlenmemiştir. Bu sebeple, TTK 644/1-c hükmü uyarınca anonim şirketler için uygulanan yöntem ve esaslar kıyasen limited şirketlere de uygulanmaktadır.

Bilgi alma hakkı, ortaklık sıfatından kaynaklandığı için ortaklık hakları arasındadır. Ancak diğer ortaklık haklarından bağımsızdır ve ayrı bir işlevi vardır. Şöyle ki bu hak diğer ortaklık haklarından bağımsız olmakla birlikte diğer ortaklık haklarının

etkin bir biçimde kullanılmasını sağlayan bir haktır.¹³

Bilgi alma hakkına ilişkin TTK'nın 392. Maddesi “*Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Bir üyenin istediği, herhangi bir defter, defter kaydı, sözleşme, yazışma veya belgenin yönetim kuruluna getirtilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konu ile ilgili yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması reddedilemez. Reddedilmişse dördüncü fıkra hükmü uygulanır.*” düzenlemesini içermektedir.

Bu hak, ortaklığın ekonomik ve mali durumunun, egemenlik ilişkilerinin ve çoğunluğu oluşturan ve şirkete hakim olan pay sahiplerinin elde ettiği menfaatlerin tam olarak anlaşılması ve bu yolla hakların bilinçli olarak kullanılabilmesi amaçlarına hizmet etmektedir.¹⁴

Müdürler bilgi alma ve inceleme hakları doğrultusunda görevlerini yerine getirmek için gerekli bilgileri talep edebilecektir. Ortakların aksine genel olarak müdürlerin inceleme ve bilgi alma hakları sınırlandırılmamıştır. Müdürler ortaklığa ilişkin her türlü bilgiyi talep edebilir ve her türlü kayıt üzerinde inceleme yapabilirler.

Bu durum TTK madde 392.'nin gerekçesinde “*Müdürlere verilecek olan bilginin amaca uygun ve istenileni karşılar nitelikte olması gereklidir. Yine alınan bilginin şirket iş ve işlemleri ile sınırlı olması gerekir. Kural olarak müdürün bilgiyi müdürler kurulunda alması gereklidir, doğrudan yöneticileri çağırarak veya onlara başvurarak bilgi talebinde bulunamaz.*” şeklinde kısmen sınırlanmıştır.

Müdürlerin taleplerine karşı red kararı verilmesi halinde müdürler şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemeleri'ne başvurmak suretiyle bilgi

¹³ Can, Ozan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Ankara 2015, s. 35.

¹⁴ Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal /Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, İstanbul 2010, s. 1007.

alma ve inceleme haklarını kullanırlar. Mahkemenin vermiş olduğu karara ilişkin üst mercilere başvurma imkanı bulunmamaktadır.

Bilgi alma hakkı, müdürlerin elinden alınması mümkün olmayan, ortadan kaldırılamayan bir bireysel haktır.¹⁵ Müdürler hakkını talepte bulunarak kullanırlar. Bu talep herhangi bir şekil şartına tabi değildir.¹⁶ Uygulamada ispat bakımından müdürler yazılı şekilde talepte bulunmaktadır.

TTK m.392/2 uyarınca “Müdürler kurulu toplantılarında; müdürler kurulunun bütün üyeleri, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermek zorundadır. Herhangi bir müdürün bu konudaki istemi de reddedilemez; soruları cevapsız bırakılamaz.”Ancak TTK 393/3’de yer alan “Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, yönetim kurulu başkanının izniyle, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebilir.” hükmü uyarınca yönetim kurulu başkanının izniyle incelemede bulunabilir.

Müdürün talebinin reddi halinde, müdür doğrudan dava açamaz. Öncelikle konuyu iki gün içerisinde müdürler kurulu toplantısına tartışılmak üzere getirir. Müdürler kurulu talebi yine redderse, müdür dava açma yoluna gider. İşbu şart bir dava şartı olup noksanlığı halinde talepçinin davasının reddi gerekmektedir.

Davada mahkemece verilen karar kesin olup eda hükmü taşır. Yani mahkeme müdürler kurulu yerine geçerek müdürün talep ettiği konuda inceleme yapıp yapamayacağını karara bağlar.

Toplantı dışında müdürün taleplerinin müdürler kurulu başkanı iznine tabi olması müdürlerin bilgi alma ve inceleme haklarının sınırlandığı noktalardan biridir. Müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkının bir diğer sınırını ise hakkın kötüye kullanılması oluşturur.¹⁷ Kanunun gerekçesinde yer aldığı üzere talepte bulunan müdürün taleplerinin

¹⁵ Üçışık Güzin / Çelik, Aydın Anonim Ortaklıklar Hukuku Ankara 2013, s. 479.

¹⁶ Üçışık Güzin / Çelik, Aydın Anonim Ortaklıklar Hukuku, s. 481.

¹⁷ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 753.

amaca uygun olması gerekmektedir. Müdürlerin hakları gibi yükümlülükleri de bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerden biri sır saklama diğeri ise rekabet etmeme yükümlülüğüdür. Müdürün şirketin bilgilerini 3.

Kişilerle paylaşmak veya bizzat kullanmak suretiyle rekabet etmeme yükümlülüğüne aykırı bir durum oluşturacağı kanaatinin oluşması halinde müdürler kurulu talebi reddedebilir.

Bilgi alma ve inceleme hakkının şirket esas sözleşmesinde düzenleme ile kısıtlanabilmesi veya başkaca şartlara bağlanabilmesi kanaatimizce mümkündür. Ancak Yıldız'a göre Anonim Şirketler bakımından öngörülen emredici hükümlerin bu hak bağlamında da emredici bir hüküm olarak kabulü zorunludur.¹⁸

Ancak sadece ticari sır denilerek bir talebin reddi mümkün değildir. Burada aranan kriter, amaca ve müdürlerin yükümlülüklerine uygun bir talep olup olmadığıdır. Mahkemece yapılan değerlendirmede tüm bu unsurlar dikkate alınarak kanunun gerekçesinde aranan şartlara uygun şekilde karar verilmelidir.

Eski TTK'ya kıyasla 6102 sayılı TTK'nın ortağa daha geniş bir bilgi alma hakkı sağlayan düzenlemeler içerdiği görülmektedir.¹⁹

2.2.2. Şirketi Yönetme ve Temsil Hakkı

TTK 623 uyarınca genel kurulun görevi dışında kalan konularda müdürler şirketi yönetme ve temsil hakkına sahiplerdir. Müdürler kendilerine yasa ve esas sözleşme gereği belirtilen alanlarda karar alma ve uygulama yetkisine sahiptirler. Müdürler idare ve temsil yetkisini kısmen veya tamamen bir veya birkaç müdüre veya üçüncü bir kişiye devretmediği sürece bu yetkileri bizzat kullanırlar.²⁰

Daha önce şirket ile müdürler arasındaki ilişkiyi incelerken de belirttiğimiz üzere müdürler, yönetim organı sıfatına sahiptirler. Yani bir bağlamda müdürler şirketin işçisi

¹⁸ Yıldız, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, Ankara 2007, s. 178.

¹⁹ Bahtiyar, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2015, s. 479.

²⁰ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 119.

değil yöneticisi konumundadırlar. Bu bağlamda tüzel kişiliği olan şirketler yönetim organı olan müdürler aracılığıyla faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Limited şirketlerde temsil, müdürün yaptığı işlemlerle ortaklığı hak sahibi yapma ve borç altına sokabilmeyi ifade etmekte olup, şirketin üçüncü kişilerle olan ilişkilerini de kapsamaktadır²¹

Müdürler yönetim haklarını esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde kullanırlar. Birden fazla müdürün mevcudiyeti halinde aksine esas sözleşme hükmü yoksa müdürler çifte imza prensibiyle şirketi temsil ederler. Tek müdür olan şirketlerde doğal olarak tek imza geçerli kabul edilecektir.

Kanun koyucu bu hususları düzenlerken emredici hükümler yerine şirket esas sözleşmesinde yer almaması halinde kullanılacak düzenleyici hükümlere yer vermeyi tercih etmiştir.

Müdürlerin yönetim ve temsil yetkisine ilişkin şartlar tescil ve ilana tabidir. Yeni müdürler atanması sonrası tescil ve ilan yapılmaması halinde şirket, üçüncü kişilerin önceki müdürlerle yapmış olduğu iyi niyetli ilişkiler sebebiyle sorumlu tutulabilecektir. Bu bağlamda yönetim yetkisi verilen kişilerin ve yönetim esaslarının ticaret siciline tescili gerekmektedir.

Temsil yetkisi birlikte temsil yetkisi verilerek sınırlandırılabilceği gibi merkez ve şube işleriyle de sınırlandırılabilir.

2.2.3. İbra Edilme Hakkı

İbra kelimesi aklama ve temize çıkarma anlamına gelmektedir. Hukuken ibra, Bir kimseyi belirli bir borcu yerine getirmekten/sorumluluktan kurtarma anlamında kullanılmaktadır. Müdürlerin hak ve yetkileri ister istemez müdürlere sorumluluklar da yüklemektedir. Müdürlerin ibra edilmesine ilişkin yetki, TTK 616/1-f uyarınca genel kurulun devredilemez yetkilerinden biridir.

²¹ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 109.

Müdürler görevleri boyunca bu yükümlülüklerini yerine getirmekle mesuldürler. Ancak müdürler görev süresi sonunda genel kurul tarafından ibra edilmelidirler. Aksi halde bir müdüre karşı sorumluluk davası açılmasının her dönemde mümkün olması sebebiyle, müdürler için sürekli bir tedirginlik durumu yaşanması söz konusu olabilecektir.

Bu bağlamda görevini layıkıyla yerine getiren müdürler hakkında genel kurul ibra kararı almaz ise ibra edilmeyen müdür veya müdürler, şirket merkezinin yer aldığı asliye ticaret mahkemesine başvurmak suretiyle ibralarını isteyebilirler.

İbra sonucunda müdürün şirkete karşı sorumluluğu sona erdiği için ibra edilmiş müdürlere karşı sorumluluk davası açılması halinde, işbu ibra kararı defi olarak öne sürülebilir. Geçerli bir ibra kararı sonrasında açılan sorumluluk davası işbu defi sebebiyle reddedilecektir.

2.2.4. Ücret ve Diğer Mali Taleplerde Bulunabilme Hakkı

Eski TTK'nın aksine yeni 6102 sayılı TTK uyarınca müdürlerin şirket ortağı olma zorunlulukları ortadan kalkmıştır. Bu durum, ticari hayattaki gelişmelerin ve profesyonelleşmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Müdürlerin şirketi yönetim ve temsilindeki haklarının incelenmesi bakımından şirket ile aralarında bulunan hukuki ilişkinin nitelendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Daha önce de görüş belirttiğim üzere şirket ile müdür arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesine yakın bir ilişki olduğu kanaatindeyim.

Vekalet ilişkisine ücret zorunlu bir unsur değildir. Ortaklık sözleşmesiyle veya müdür ile ortaklık arasındaki sözleşmede ücret kararlaştırılmışsa, bu ücreti belirleme yetkisi ortaklık genel kuruluna aittir. Müdür olarak atanan kişi aynı zamanda ortak ise, ücretinin belirlendiği genel kurul toplantısında oy kullanmasını yasaklayacak bir düzenleme olmadığından oy kullanabilir.²²

Müdürlere görevleri sebebeyile huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan

²² Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 42.

pay ödenebilmektedir. Ücret, şirketin kar edip etmemesine veya başarıya bağlı olmaksızın müdürlere sabit olarak haftalık, aylık veya yıllık vb. gibi zamana dayalı çalışma karşılığında ödenen paradır.²³

Yönetim üyelerine toplantı başına ödenen ücrete huzur hakkı denir. Ücret, müdürün toplantılara katılmasa da alabileceği bir maddi kazançken huzur hakkı bu bağlamda farklı bir nitelik arz etmektedir.

Huzur hakkı dışında şirket müdürüne kar payı şeklinde ödeme yapılması da mümkündür. Bu durum iş sözleşmelerindeki prim usulüne benzemektedir. Şirket kar payı, şirketin kazancından şirket esas sözleşmesi veya genel kurulda belirlenen bir oranda müdüre ödenebilecektir. Böylece hem müdürün emek ve çabaları ödüllendirilmiş olacak, hem de sabit bir ücret yerine yöneticinin şirket ile arasındaki bağı teşvik edici bir uygulamaya gidilmiş olacaktır.

2.3.Müdürlerin Yükümlülükleri

Borç ve yükümlülük kavramı her ne kadar benzer görünse de aralarında teknik anlamda farklar bulunmaktadır. Bir borcun yerine getirilmemesi halinde mahkemeye başvurularak borcun yerine getirilmesi/aynen ifası talep edilebilecektir. Ancak yükümlülüklerini yerine getirmeyen müdürden ifa değil bu hususta tazminat talep edilebilmektedir.

Müdürler, şirketin temsil ve idare organı olduklarından şirket adına birçok işlemi yapmakla ve bu işlemleri yaparken belirli sınırlar dâhilinde hareket etmekle yükümlüdür. Müdürlerin hareket serbestisini sınırlayan yükümlülüklerin başında; sadakat ve bağlılık (TTK m.626/3), şirket sırlarını koruma (TTK m. 626/3), şirketle rekabet etmeme (TTK m. 626/2), şirketle işlem yapmama, bazı durumlarda müzakerelere katılamama gibi yükümlülükler yer almaktadır. Bu tür yükümlülükleri, müdürlerin genel yükümlülükleri olarak nitelendirmek mümkündür.²⁴

Müdürlere yüklenen diğer yükümlükler “şirket defterlerini tutma (TTK m. 64),

²³ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 744.

²⁴ Güner, Temel, Limited Şirket Müdürlerinin Sorumluluğu, Konya 2018, s. 83.

finansal tabloları ve yıllık faaliyet raporlarını hazırlama (TTK m. 610), genel kurulu toplantıya çağırma (TTK m. 617/1), genel kurul toplantılarını yürütme (TTK m. 617/3), genel kurul kararlarını icra etme (TTK m. 625/1-g), mali durumun bozulması halinde genel kurulu durumdan haberdar etme (TTK m. 633), bilgi talebinde bulunan ortakların taleplerini şirket adına karşılama (TTK m. 614), ortaklara eşit davranma (TTK m. 627), ödenmeyen sermaye taahhütlerinin (TTK m. 585) ve ek ödemelerin ifasını talep etme (TTK m. 603/5)” şeklinde sıralanmaktadır.

Müdürlerin sadakat yükümlülüğü şirket menfaatlerini şahsi menfaatlerinden önde tutarak gerekli çaba ve gayreti gösterme yükümlülüğüdür. Bu kapsam dahilinde gerekli özeni gösterme borcu özen yükümlülüğünün temelini oluşturmaktadır.

Ticari bilgi, belge ve sırların üçüncü kişilerle şirket yönetiminin bilgisi haricinde paylaşılmaması müdürlerin sır saklama yükümlülüğünün bir gereğidir. Müdürün ticari iş yaparken şirket aleyhine rekabet yaratmaktan kaçınması gerekmesi ise müdürün rekabet etmeme yükümlülüğünün bir sonucudur. Müdürlerin, şirketle eşit işlem yapmama yükümlülüğü de mevcuttur.

2.3.1. Sadakat Yükümlülüğü

TTK 626 uyarınca Bağlılık yükümlülüğü, müdürler ve yönetimle ilgili kimseler için düzenlenmiştir.

Sadakat yükümlülüğü, ortak ve yöneticinin her türlü iş ve faaliyetlerinde ortaklık çıkarlarını ön planda tutması, kendi çıkarları ile ortaklık çıkarlarının çatıştığı durumlarda ortaklık çıkarlarını gözetmesi anlamına gelir.²⁵

TTK m. 613 hükmü gereği; şirket sırlarının açıklanması, şirket menfaatine aykırı davranışlarda bulunulması, özellikle haksız menfaat sağlayan ve şirketin amacına zarar veren işlemler yapılması sadakat yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecektir.²⁶ TTK'nın 613. maddesinde, bağlılık yükümlülüğünün şirket sözleşmesiyle veya genel kurul

²⁵Çamoğlu, Ersin, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, s. 76.

²⁶ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 78.

kararıyla kaldırılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Çamoğlu'na göre Bağlılık borcu, müdürlerin her alanda sadakatle hizmet etmeleri, şirketin maddi ve manevi değerlerinin korunması, şirket çıkarlarını kendi çıkarlarından üstün tutmalarını ifade eder.²⁷ Müdürlerin bir diğer yükümlülükleri de, kendilerine özel bir menfaat sağlayan ya da şirkete zarar veren işlemleri yapmamaktır.²⁸

Sadakat(bağlılık) yükümlülüğünün müdür ve şirket arasındaki sözleşmenin bir doğal sonucu olarak karşımıza çıktığı açıktır. Genel kanaat müdür ve şirket arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesi ile benzeştiği yönündedir. Bu bağlamda zaten vekil eden ve vekaleten veren arasında öngörülen özen ve sadakat yükümlülüğü genel ve daha geniş kapsamlı olarak düzenlenmişken TTK bünyesinde ayrıca bir düzenleme olmasa dahi müdürlerin vekil sıfatıyla sadakat sorumluluklarının mevcut olduğunun kabulü gerekmektedir. Pulaşlı'ya göre bu yükümlülük dürüstlük kuralının bir gereğidir.

Şener'e göre, kanunda ayrıca düzenlenmiş olan rekabet yasağının veya sır saklama borcunun kaynağı aslında bağlılık borcudur. Bu bağlamda işbu yükümlülüğün kapsamının diğer yükümlülükleri de içerdiği yorumu yapılabilir.²⁹

2.3.2. Özen Yükümlülüğü

Müdürlerin en temel yükümlülüklerinden biri özen yükümlülüğüdür. Müdürler şirketi temsilen yapmış oldukları tüm işlemlerde şirket menfaatlerini korumak ve kollamak mecburiyetindedirler. TTK m.626/1'de düzenlenen özen ve bağlılık yükümlülüğü ortak olan müdürler ile birlikte dışarıdan atanan müdürler, ticari temsilciler, ticari vekiller ve imzaya yetkili diğer kişiler için de geçerlidir.³⁰

TTK m.626/1 uyarınca “Müdürler ve yönetimle görevli kişiler, görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmek ve şirketin menfaatini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlüdürler. 202 ila 205 inci madde hükümleri saklıdır.” denmiştir. Özen

²⁷ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 78.

²⁸ Akdeniz, Umut, Şirketlerde Müdürün Görevden Alınması, Ankara 2021, s. 103.

²⁹ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 756.

³⁰ Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 527.

kavramının açıklaması işbu maddenin gerekçesinde yapılmıştır. Kanun özen kavramı ve kapsamı bakımından “Özen, iş ve işlemlerde gösterilmesi gereken dikkati, ciddiyeti ve bilimselliği ifade eder. Bir karar alınmadan önce pazar araştırması, finansal durum değerlendirmesi, borçlara ve etiğe uygunluk incelemesi yapılması bilimselliğin ve modern yönetim ilkesinin gereği olup, bu inceleme, araştırma ve değerlendirme özen kavramının tanımına dâhildir.” şeklinde bir gerekçelendirme yapmıştır.

Özen yükümlülüğü yalnızca bir kararın uygulanmasında veya alınmasında değil, öncesinde de gerekli araştırmaların yapılması görev ve sorumluluğunu müdürlere yüklemektedir.

Müdürlerin görevlerini ifa ederlerken gerekli olan özeni göstermemeleri şirket ile aralarındaki sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğinden herhangi bir zarar doğması durumunda müdürlerin sorumluluğu söz konusu olacaktır.³¹ Müdürler bu bağlamda gerekli özeni gösterdiklerini ispatlayarak sorumluktan kurtulabilecektir.

Özellikle karar alma aşamasında gösterilmesi gereken özenin tespiti bakımından oldukça titiz davranılmalı, yönetim yetkisinin yapısı gereği bazı riskleri beraberinde getirdiği göz ardı edilmemeli, makul karşılanabilecek nitelikteki riskler, yönetim yetkisinin kapsamında değerlendirilmelidir.

Mülga TTK’da limited şirket müdürlerinin sorumluluğuna ilişkin açık ve kapsamlı bir düzenleme olmaması müdürlerin sorumluluğu konusunda bir çok tartışmaya yol açmıştır. Anonim şirketlerdeki yönetim kurulu sorumluluğu mülga TTK’nın 320 maddesinde düzenlenmiş olmasına rağmen bu hükmün limited şirketlere kıyasen veya doğrudan uygulanabileceğini gösteren bir düzenleme yapılmamıştır.

Bu boşluk daha önce mülga BK’nun 528. Maddesindeki “Şeriklerden her biri şirket işlerinde mutat vechile gösterdiği ikdam ve ihtimamı sarfetmeğe mecburdur. Diğer şeriklere karşı kendi kusuriyle sebebiyet verdiği zararları, şirkete diğer işlerde temin ettiği menfaatlar ile mahsup ettirmeğe hakkı olmaksızın tazmin ile mükelleftir. Şirket işlerini ücretle idare eden şerik tıpkı bir vekil gibi mesul olur.” düzenlemesi uygulanmak

³¹ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 68.

suretiyle giderilmeye çalışılmıştır. Profesyonel yöneticilerin ücret alması sebebiyle aynı vekil gibi sorumlu tutulmaları gerektiğini düzenleyen bu madde, daha sonra TTK 626 ile özel olarak düzenlenmiş, kafa karışıklığı ve zorlama yorumların önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Şirket menfaatlerini gözetme ve özen kavramlarını ayrı ayrı düşünmek gerekir. Özen, ciddiyet ve bilimsellik temeline dayalı gerekli araştırmalar neticesinde karar alınmasını düzenleyen bir kavram iken, şirket menfaatlerini gözetmekten kasıt şahsi veya başkaca bir menfaatin şirketin menfaatlerinin önünde tutulmamasıdır. Müdürlerin özen yükümlülüğü, kararın verildiği dönemdeki şartlara göre değerlendirilmelidir.

Ortaklık ile arasında sözleşmesel bir bağ bulunan müdürün özen yükümlülüğünü ihlal etmesi, şirketle arasındaki sözleşmenin de ihlali olacaktır. Şirket ile müdür arasındaki sözleşmede özel hükümler bulunmaması halinde TTK 626 doğrudan uygulanacaktır. Müdürler ise özen yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirdiğini veya sözleşmeye aykırı davranışın kendi kusurundan kaynaklanmadığını yani kusursuzluğunu ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir.³² Aksi halde müdür, vermiş olduğu zararın giderilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Sorumluluk davalarının dışında özen yükümlülüğünün ihlalinin davacı tarafça ispatı halinde TTK 630 uyarınca müdürlerin azli, yönetim yetkilerinin sınırlandırılması ve şirkete kayyım atanması da söz konusu olabilecektir.

2.3.3. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü

Limited şirket müdürlerinin rekabet etmeme yükümlülüğü TTK md 626/2’de düzenlenmiştir. İlgili maddede, “Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin vermemişse, müdürler şirketle rekabet oluşturan bir faaliyette bulunamazlar. Şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını öngörebilir.” hükmü yer almaktadır. Yani müdürlerin ortaklıkla rekabet etmesi istisnai haller dışında doğrudan kanun koyucu tarafından yasaklanmıştır.

Yapılan bu düzenleme ile şirkete ait ticari bilgi ve sırlara erişebilen müdürlerin,

³² Bilge, Mehmet Emin, Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumlulukları, İstanbul 1994, s. 62.

bu durumu kötüye kullanarak şirket zararına davranmasını engellemek amaçlanmıştır. Ancak kanun bu durumu tamamen yasaklamak yerine istisnai olarak şirketin onay vermesi halinde müdürlerin şirket ile rekabet yapabilmesine olanak tanımıştır.

Yönetim kurulunda yer alan yöneticiler, rekabet etmeme kuralını ihla ettiklerinde TTK 396/1 uyarınca yöneticilerden tazminat talep edilebilmektedir. Taş, anonim şirketlere ilişkin yapılan bu düzenlemenin kıyasen limited şirket müdürlerinin rekabet etmeme yükümlerini ihlal etmeleri halinde de uygulanacağını belirtmektedir.³³ Rekabet etmeme yükümlülüğü şirket esas sözleşmesinde değişiklik yapılmak suretiyle, genel kurul kararı veya ortakların onayı ile esnetilebilecek, hatta ortadan kaldırılabilir.³⁴

Şirketle rekabet kavramı, şirketin faaliyet alanında müdürlerin şahsen faaliyet göstermesi, müdürün üçüncü kişi adına veya üçüncü bir kişinin de müdür adına faaliyet göstermesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır.³⁵

Mülga ETTK m.547 uyarınca “Müdür olan bir ortak, diğer ortakların muvafakati olmadan şirketin uğraştığı ticaret dalında ne kendi ve ne de başkası hesabına iş göremeyeceği gibi başka bir işletmeye mesuliyeti tahdit edilmemiş ortak, komanditer ortak veya limitet şirketin azası sıfatıyla iştirak dahi edemez. Bu yasak, mukaveleye konacak hükümle bütün ortaklara teşmil edilebilir.” denmekteydi. ETK m. 547 hükmünde hangi eylemin ortaklığa karşı rekabet oluşturacağı açıkça düzenlenmiş olmasına rağmen kanun koyucu kazuistik bir düzenleme yerine yeni TTK madde 626’da bu kısmı muğlak ve yoruma açık bırakmıştır.

Yine eski TTK’da müdürlerin atanma şekline, ortak olup olmadıklarına göre ayrı yorumlar yapılmaktayken, yeni TTK madde 626 uyarınca müdürün nasıl atandığına veya pay sahibi olup olmadığına bakılmadan sadece müdür sıfatını taşıması yeterli görülmektedir. Yani 6102 s. Yeni TTK, mülga TTK’nın aksine limited ortaklıktaki tüm müdürler için rekabet yasağını düzenlemektedir.

³³ Taş, Ali İhsan, Limited Şirkette Müdürler, İstanbul 2019, s. 136.

³⁴ Dündar, Furkan, Limited Şirketlerde Müdürlerin Yetkilerinin Sınırlandırılması ve Görevden Alınması, Ankara 2021, s. 59.

³⁵ Bilgili Fatih / Demirkapı, Ertan, Şirketler Hukuku, s. 694.

Rekabet yasağı, temsil yetkisinin olup olmamasına veya genel kurul tarafından seçilmesine ya da şirket sözleşmesi ile belirlenmesine ya da ortak olup olmamasına bağlı olmaksızın bütün müdürler açısından geçerlidir.³⁶ Müdür olarak atanma kararı alınmasından itibaren müdürün sorumluluğu başlamaktadır. İlan ve tescil yapılmasa dahi müdürün sorumluluğunun başladığı kabul edilecektir.

TTK m.626/2 hükmü sadece rekabet yasağından bahsetmekte, bu yasağın içeriğinden, boyutundan veya süresinden bahsetmemektedir.³⁷ Rekabet yasağı müdürlük sıfatının kazanılmasıyla başlayacak, bu sıfatın kaybedilmesiyle sona erecektir.³⁸

TTK madde 396, “yönetim kurulu üyelerinden biri, genel kurulun iznini almaksızın, şirketin işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlemlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla da giremez. Bu hükme aykırı harekette bulunan yönetim kurulu üyelerinden şirket tazminat istemekte veya tazminat yerine yapılan işlemi şirket adına yapılmış saymakta ve üçüncü kişiler hesabına yapılan sözleşmelerden doğan menfaatlerin şirkete ait olduğunu dava etmekte serbestir.” Hükmünü içermektedir.

Rekabet yasağına aykırılık sebebiyle zarara uğrayan şirket, uğradığı zararın tazminini talep edebilecektir. Ortaklığın tazminat talep edebilmesi için bu faaliyetten zarar görmüş olması ve bu zararın ortaklık tarafından ispat edilmiş olması gerekir.³⁹ Davanın ispat edilmesi halinde, şirket uğradığı zararı müdürden tahsil edebilecek ve ayrıca azil ve müdürlük yetkilerinin kısıtlanması hakkını yine kullanabilecektir.

TTK m. 396/1 hükmünde öngörülen seçimlik haklardan ikincisi ise işlemin şirket adına yapılmış sayılmasını talep hakkıdır. Şirket adına işlem yapılması halinde işlemin şirketi bağlayacağı kabul edilmelidir. Bunun yanı sıra üçüncü bir seçenek olarak şirketin, müdürün yapmış olduğu menfaatin şirkete ait olduğunu dava edebilme hakkı da mevcuttur. Böylece müdürün yaptığı eylem sonucu elde ettiği bir menfaat varsa bu

³⁶ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku Ankara 2017, s. 757.

³⁷ Çamoğlu, Ersin, Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri, İstanbul 2020, s. 509.

³⁸ Akdağ Güney, Necla, Yönetim Kurulu, s. 241.

³⁹ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 95.

menfaatin ortaklığa aktarılması sağlanabilecek ayrıca bir tazminat sürecine gerek kalmayacaktır.

Kanunda bu üç seçenek seçimlik hak olarak düzenlenmiştir. Seçim hakkı kullanıldığı takdirde diğer haklar sona erecektir.⁴⁰

TTK ve mülga TTK'da bu hakların ne zaman kullanılabileceği konusunda açık bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak TTK 644 atfı doğrultusunda TTK 396/3 uyarınca “Bu haklar, söz konusu ticari işlemlerin yapıldığını veya yönetim kurulu üyesinin diğer bir şirkete girdiğini, diğer üyelerin öğrendikleri tarihten itibaren üç ay ve her hâlde bunların gerçekleşmesinden itibaren bir yıl geçince zamanaşımına uğrar.” şeklinde yapılan düzenlememenin limited şirket ortakları için de geçerli kabul edileceği, yani zamanaşımının 3 ay ve 1 yıllık zamanaşımı sürelerine bağlı olarak öne sürülmesi gerektiği doktrinde kabul edilmektedir.

Yargıtay 11 Hukuk Dairesi'nin bir kararında “*daha önceden kurulan bir şirkette %50 pay sahibi ve müdür olan ..'nın daha sonradan kurulan benzer mahiyette iş yapan şirketin müdürü olmasının haksız rekabet hükümlerine tabi olacağına, dava aşamasında bu hususun bilirkişi marifetiyle araştırılması gerektiğine, şirketlerin faaliyetlerinin benzerliklerine bakılmasına, şirketlerin benzer olduğu ve aynı iş kolunda çalıştıklarının da tespiti üzerin TTK m. 630/2 uyarınca haklı nedenle müdürlükten azlinin gerektiğine*” karar verilmiştir.⁴¹

Rekabet etmeme yükümlülüğü kanunda emredici olarak düzenlenmemiştir. Şirketin izin verdiği hallerde müdürün şirketle rekabet etmesi mümkün olabilecektir. Akdeniz, kanunda yazılı olduğu üzere, limited şirketlerde müdürlerinin rekabet etmeme yükümlülüklerinin ortakların yazılı rızası ile, şirket genel kurulu kararı ile veya şirket esas sözleşmesini değiştirmek suretiyle kaldırılabilceğini veya esnetilebileceğini belirtmektedir.⁴²

⁴⁰ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 106.

⁴¹ Yargıtay 11. HD. 2014/2199 E. 2014/11479 K no'lu kararı

⁴² Akdeniz, Umut, Şirketlerde Müdürün Görevden Alınması, Ankara 2021, s. 104.

2.3.4. Sır Saklama Yükümlülüğü

Sır, sözlük anlamı itibariyle varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey anlamına gelmektedir. Sır saklama yükümlülüğü bağlılık yükümlülüğünün bir alt başlığı olarak da nitelendirilebilmektedir.

Ticari şirketler kendilerini diğer şirketlerden ayıran bilgi ve sırları, müşteri portföyü vb. ile piyasada yerlerini alırlar. Bu bağlamda müdürlerin görevleri icabı öğrendikleri ve gizli kalmasında şirketin menfaatinin bulunduğu tüm bilgi ve işlemler sır kapsamında olup, bunların haklı gerekçe bulunmadıkça üçüncü kişilerle paylaşılması gerekmektedir.⁴³

Sır saklama yükümlülüğünün kapsamı geniş tutulmaktadır. Böylece müdürlerin şirket adına öğrendiği gizli sayılabilecek her türlü belgenin rakip şirketler veya üçüncü kişilerle paylaşılması engellenmiş olacaktır. Sır saklama yükümlülüğü kanunda emredici hükümle düzenlenmiştir. Kanunda çoğu yerde serbesti tanımış olmasına rağmen ticari şirketler bakımından hayati öneme sahip olması sebebiyle bu hususta şirkete yetki tanınmamış, sır saklama yükümlülüğünün ihlali kabul edilebilecek davranışlar yasaklanmıştır.

Müdürlerin sır saklama yükümlülüğü konusunda ortakların sır saklama yükümlülüğüne atıf yapılmasına rağmen müdürler, görevleri gereği daha fazla sır niteliğindeki bilgiye sahiptir ve bu sebeple sır saklama yükümlülükleri ortaklara nazaran daha geniştir.⁴⁴

Sır saklama yükümlülüğünün süresi ve kapsamı net olarak belirlenmemiştir. Bir müdürün şirkette müdürlük görevi sona erse de, müdürlüğü sırasında öğrenmiş olduğu ticari sırları şirket aleyhine kullanması halinde sorumluluğu doğacaktır.

TTK madde 553 “Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlâl ettikleri takdirde, hem şirkete hem paysahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı

⁴³ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 70.

⁴⁴ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 69.

verdikleri zarardan sorumludurlar.” Hükümünü içermektedir. Bu maddeye dayalı olarak başlatılacak davada şirketin zararı ispatlama yükümlülüğü, yani sırnın saklanmaması sonucu ortaya çıkan zarar ile eylemin illiyet bağıını kurma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu bağlamda doğrudan doğruya sır kabul edilecek hususlar için özel bir gizlilik anlaşması yapılmasında fayda bulunmaktadır. Böylece sır kavramı muğlak olmaktan çıkarılabilecek ve gizli bilgilerin müdürler tarafından üçüncü kişilerle paylaşılması halinde zarar şartı olmaksızın doğrudan doğruya TTK ve sözleşme hükümlerine dayanılarak müdüre karşı dava açılabilir. Ek olarak belirtmek gerekir ki, . Şirket sırlarının açıklanması, müdür ile şirket arasındaki güven ilişkisini ihlal edeceğinden bu yükümlülüğe aykırı davranan müdür şirket tarafından azledilebilir.⁴⁵

2.3.5. Ortaklara Eşit Davranma Yükümlülüğü

Eşit işlem prensibi TTK 627. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde uyarınca müdürler tüm ortaklarla eşit şartlar halinde işlem yapmalıdırlar. TTK 627’nin gerekçesinde “Ortaklara eşit davranma yükümlülüğü, şirketler hukukunun temel taşlarından biri olmasının yanında, yönetimde görevli olanların iş, işlem ve kararlarına yön veren bir ilke ve yönetimle ilişkileri adil bir şekilde değerlendiren bir düzenlemedir.” ifadesi yer almaktadır.

İşbu maddenin konulma amacı, müdürlerin şirkette çoğunluk sahibi ortakların menfaatlerini diğer ortakların menfaatlerinden önde tutmasını engellemektir. Şirket menfaati gerektirdiğinde bu eşit davranma ilkesinin mutlak eşitlikten çok adalet ve hakkaniyet esasına dayalı bir eşitlik olduğu yorumu yapılabilir. Bu bağlamda eşit davranma yükümlülüğünün gri noktaları da olabileceği değerlendirilmektedir. Tabi bu hükmün keyfi ve ayrımcı şekilde yorumlanarak kullanılması eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil edecektir.⁴⁶

Eşit davranma ilkesinin istisnalarının şirket esas sözleşmesinde düzenlenmesi mümkündür. Bu bağlamda kanuni düzenlemenin emredici olmadığı görülmektedir.

⁴⁵ Yıldırım, Ali Haydar, *Müdürlerinin Hukuki Durumu*, s. 71.

⁴⁶ Yıldırım, Ali Haydar, *Müdürlerinin Hukuki Durumu*, s. 66.

TTK m.644/1-c'nin yaptığı atıf doğrultusunda işbu yükümlülüğe uyulmadan alınan kararların batıl olduğu kabul edilmektedir. TTK 391 uyarınca “Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren” kararların batıl kabul edileceği görülmektedir. Zarar gören ortakların işbu maddeye dayanarak sorumluluk davası açabilmesi mümkündür. Burada pay sahibinin şahsen zarara uğraması mümkün olduğu için dava sonucu elde edilecek tazminat da pay sahibine ait olacaktır. Ayrıca yükümlülüğe uymayan müdürlerin müdürlük görevinin sınırlandırılması, görevden azli de mümkündür.

2.3.6. Görevlerini Şahsen Yerine Getirme Borcu

Müdürler görevlerini özen borcu ve dürüstlük kuralı çerçevesinde bizzat yerine getirmelidirler. Ortaklık tarafından bir müdürün seçilmesi genellikle müdürün bilgisine, ehliyetine ve basiretine güven duyulması sebebiyledir. Bu bağlamda müdürlerin toplantılara vekil aracılığıyla değil bizzat katılması, kendisine verilen görev ve sorumlulukları da bizzat yerine getirmesi gerekmektedir.

Bu durum TTK madde 390/2’de “Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar.” şeklinde düzenlenmiştir. Şirket ile müdür arasındaki hukuki ilişkinin vekalet ilişkisine yakın bir nitelik taşıyor olması sebebiyle TBK m. 506/1’e göre de müdürün borcunu bizzat yerine getirmesi gerektiği söylenebilmektedir.

Şahsen yerine getirme borcunun kapsamı her olay bakımından ayrıca değerlendirilebileceği gibi asıl kriter güven ilişkisinin yoğunluğudur.

2.3.7. Ortaklara Bilgi Verme Yükümlülüğü

TTK m.614/1 “her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilir ve belirli konularda inceleme yapabilir.” Hükmü ile müdürlerin bilgi verme yükümlülüğünü düzenlemektedir.

Bilgi verme yükümlülüğünde asıl amaç, müdürlerin faaliyetlerinin şeffaf bir şekilde ortaklar tarafından denetlenebilmesidir. Kanun maddesinden de açıkça anlaşılacağı üzere bilgi alma talebinin muhatabı doğrudan müdürlerdir. Birden fazla müdürün olması halinde ve ortak bilgi alma hakkını tek bir müdürden talep ettiğinde, bu

talep müdürler kuruluna yöneltilmiş kabul edilerek talebi alan müdür, bu talebi derhal müdürler kuruluna bildirmelidir. Ortağın talebine bilgi verilip verilmeyeceğine müdürler kurulu toplanarak karar verecektir.⁴⁷

Kural olarak müdürlerin ortaklardan bilgi ve belgeleri saklamamaları, şeffaf davranmaları gerekmektedir. Ancak somut olayın şartlarına ve şirket menfaatlerine göre müdürler, bazı özel bilgileri risk görmeleri halinde paylaşmaktan çekinebilirler. Bu durum TTK 614/2’de “Ortağın, elde ettiği bilgileri şirketin zararına olacak şekilde kullanması tehlikesi varsa, müdürler, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilir; bu konuda ortağın başvurusu üzerine genel kurul karar verir.” Şeklinde düzenlenmiştir.

Ortakların genel kurula başvurusu neticesinde de kendilerine bilgi verilmemesi veya eksik bilgi verilmesi halinde şirket merkezinin bulunduğu yer Ticaret Mahkemesi’nde dava açma hakkı mevcuttur. Bu durumda mahkemece verilecek olan karar kesindir.

Müdürler, bu yükümü yerine getirirken eşit işlem ilkesi ve hakkın kötüye kullanılmasını dikkate almalıdır.⁴⁸ Bir müdürün ortaklardan birine bilgi verip diğerine vermemesi müdürlük görevinin yükümlülüklerine ters düşecektir. Yine aynı şekilde bir ortağa hakkaniyete aykırı şekilde çok bilgi verilirken diğer ortağa çok az bilgi verilmesi de bu yükümlülüğün ihlali anlamına gelecektir.

Herhangi bir şüphe oluşmaması açısından, müdürlere yazılı olarak başvurulması ve cevapların da yazılı olarak iletilmesi faydalı olacaktır. Aksi halde mahkeme sürecinde müdürün bilgi verdiği ve bu bilginin ortağa ulaştığı hususlarının ispatlanması zorlaşacaktır.

2.3.8. Şirketle İşlem Yapmama Yükümlülüğü

TTK 644/1-b yönlendirmesiyle Anonim şirketlere ilişkin olarak düzenlenmiş

⁴⁷ Can, Ozan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Ankara 2015, s. 64.

⁴⁸ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017, s. 507.

olan ve “Yönetim kurulu üyesi, genel kuruldan izin almadan, şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi hâlde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz.” hükmünü içeren TTK’nın 395. Maddesi limited şirket müdürleri bakımından da geçerli kabul edilmektedir. Bu düzenleme ile limited şirkette ortak olmayan müdürlerin şirkete nakden borçlanmaları engellenmiştir. Şirkete borçlanma yasağı müdürlerin yanı sıra müdürlerin şirkette ortaklığı bulunmayan yakınlarını da kapsamaktadır. Nakden borçlanmanın etrafını dolaşmak suretiyle dolaylı yoldan yapılması da yine yasak kapsamına girmektedir.

TTK m.395 gerekçesinde “kanun koyucunun bu hükümle müdürlerin mevki ve yetkilerini kötüye kullanmalarını engellemek ve böylece ortaklık menfaatlerini korumak istediği” belirtilmiştir. Başka bir deyişle sözleşmenin kurulabilmesi için gerekli olan icap ve kabul iradelerinin aynı kişi tarafından oluşturulması şirket menfaati açısından uygun bulunmamıştır.

Müdürlerin ortak olmaları halinde bu yasağın kapsamından çıkabilmeleri mümkündür. Şirketin karı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak şekilde olduğunda ve diğer kanuni yükümlülükler yerine getirildiğinde ortak müdürlerin de şirketten nakit para alabilmeleri mümkün olacaktır. Bu hususta şirket ana sözleşmesinde bir usul mevcutsa öncelikle o usulün işletilmesi gerekmektedir. Müdürün ortaklıktan izin alınmadan yapmış olduğu işlemler askıda hükümsüzdür.⁴⁹ Müdür bakımından işlem tüm sonuçlarını doğurur ancak şirket bakımından şirketin onay vermemesi halinde bir sonuç doğması mümkün değildir. Şirketin onay verdiği hallerde şirket, müdürün yapmış olduğu işlemlerle bağlı olacaktır. Aksi halde ayrıca bir dava açılmasına gerek olmaksızın müdür tarafından yapılan borçlanma ve işlem geçersiz kabul edilecektir.

Nakdi borçlanma dışında şirketin ortak olmayan müdürler ve yakınları için kefalet, garanti, teminat vermesi veya sorumluluk üstlenmesi de aynı şekilde yasaktır. Ortaklık yapılan bu işlem neticesinde bir zarara uğramışsa, müdür ortaklığın uğramış olduğu bu zararları telafi ederek tazmin etmesi gerekecektir.⁵⁰

⁴⁹ Çamoğlu Ersin, Sorumluluk, s. 87.

⁵⁰ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 79.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜDÜRLERİN HUKUKİ SORUMLULUKLARI

3.1.Müdürlerin Hukuki Sorumlulukları

Sorumluluk, meydana gelen zarardan kimin sorumlu olduğunu gösteren ve bu amaçla zarar görenin, zarar verene karşı zararın giderilmesini talep etmesini sağlayan kurallar bütünüdür.¹

Tüzel kişilerin yönetim organlarına ilişkin olarak TMK'nın 50. Maddesi “Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar. Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar.” Şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

Limited şirket müdürlerinin hukuki sorumluluğu kanunda açıkça düzenlenmemiştir. TTK'nın 644. Maddesinde yer alan gönderme uyarınca anonim şirket yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin hükümler, limited şirket müdürleri için de uygulanmaktadır.

Müdürlerin sorumluluğunun sınırları TTK 553 uyarınca belirlenmiştir. İşbu maddede “Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar” hükmü yer almaktadır. Buna göre kusurlu hareketlerle, hukuka aykırı bir fiil işleyen müdürlerin uygun illiyet bağı çerçevesinde sorumluluklarına gidilebilmektedir. Böylece müdürlerin keyfi hareket etmeleri, basiretsiz davranmalarına karşı ortakları koruyan bir düzenleme öngörülmüştür.

İşbu düzenlemeye paralel bir başka madde ise TTK madde 632 gösterilebilir. Bu madde kapsamında müdürlerin haksız fiillere ilişkin hukuki sorumlulukları düzenlenmiştir. TTK m.632’da “*Şirketin yönetimi ve temsili ile yetkilendirilen kişinin, şirkete ilişkin görevlerini yerine getirmesi sırasında işlediği haksız fiilden şirket*

¹ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 165.

sorumludur.” Hükmü yer almaktadır.

TTK m.626/1 maddesinde müdürlerin özen borcu düzenlenmiştir. Bu bağlamda “Müdürler ve yönetimle görevli kişiler görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmek ve şirket menfaatlerini dürüstlük kuralı çerçevesinde gözetmekle yükümlüdürler.”

Müdürler hem kanundan hem de şirket sözleşmesinden kaynaklı borçlarından ötürü üçüncü kişilere, şirket ortaklarına ve ortaklığın kendisine karşı ayrı ayrı sorumludurlar. Sorumluluğun doğması ve kapsamı açısından zarar, uygun illiyet bağı, kusur ve hukuka aykırılık şartlarının mevcudiyeti aranmaktadır.

TTK madde 644/1 yönlendirmesi uyarınca anonim şirket yöneticilerine ilişkin olarak düzenlenmiş olan özel sorumluluk halleri, limited şirket müdürlerine de uygulanmaktadır.

3.1.1. Beyan ve Belgelerde Kanuna Aykırılık

TTK 549 maddesi “Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur.” düzenlenmesini içermektedir.

Bu bağlamda bir sorumluluktan bahsedebilmek için öncelikle bir zarardan bahsedilebilmesi, kanuna aykırı belge ve beyanların mevcudiyeti ve zarar ile kanuna aykırı fiillerin arasında illiyet bağının kurulabilmesi gerekmektedir. Madde kapsamında doğrudan doğruya müdür tabiri kullanılmamıştır. Ancak limited şirketlerde şirketin yönetim organı olan ve tüzel kişiliğin temsilinden sorumlu olan müdürlerin bu kapsamda değerlendirilmesi mümkündür.

İşbu düzenlemede açıkça görüleceği üzere belgeleri düzenleyen ve beyanda bulunanlar için kusursuz sorumluluk hali düzenlenmiştir. Ancak işbu eylemlere katılanlar bakımından kusurlarının mevcudiyeti şartı aranarak kusur sorumluluğu ilkesi benimsenmiştir.

Akdağ Güney, maddede sadece işleme katılanlar bakımından kusur zikredildiği için belgeleri düzenleyen ve beyanları yapanlar için kusursuz sorumluluk prensibinin geçerli olduğunu vurgulamıştır.² Yani TTK m. 549 hükmünün lafzı, sadece işleme katılanlar bakımından kusur sorumluluğunu öngördüğü için belgeleri düzenleyen ve beyanları yapanlar kusur şartının aranmadığının çok açık olduğunu vurgulamıştır.

Ancak öğretide çok yer bulmasa da aksi yönde görüşler de mevcuttur. Yasaman, kanunda öngörülmüş olan usülsüz işlem ve beyanların zaten kusur olmadan yapılmasının mümkün olmadığını belirtmiş, kanunda açıkça kusursuz sorumluluktan bahsedilmemeyen tüm hallerde kusur sorumluluğu esastır diyerek tüm sorumlular bakımından kusur esasına dayalı bir sorumluluğun öngörüldüğünü vurgulamıştır.³

Kanaatimizce kanunda kusur şartının metindeki düzenleme itibariyle sadece işleme katılanlar için düzenlendiği açıktır. Kanunun gerekçesindeki ifadede de doğrudan beyanda bulunan ve belgeleri düzenleyenler için kusur şartı aranmaksızın bir sorumluluk hali öngörüldüğü görünmektedir.

İşbu düzenleme TTK 553 kapsamında ifade edilen “*Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar*” ifadesi ile de paralellik göstermektedir. Çünkü kanuna aykırılık şartı genel kapsamda TTK 553’de zaten düzenlenmiştir.

Ancak belge ve beyanlarda kanuna aykırılık için kanunda özel sorumluluk hali öngörüldüğü açıktır. Bu sebeple iki norm arasında genel norm özel norm ayrımı yapılmak suretiyle maddelerin somut olaya uygulanması gerekmektedir. Bu bağlamda yukarıda belirtilen hallerde TTK 549 kapsamındaki özel normun uygulanması gerektiği açıktır.

6102 sayılı kanunda düzenlenen bir diğer özel sorumluluk hali sermaye hakkında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi halinde sorumluluktur. 6102 Sayılı

² Akdağ Güney, Necla, s. 240.

³ Yasaman, Hamdi, Yönetim Kurulu Üyelerine Karşı Açılacak Sorumluluk Davaları, Prof. Dr. Oğuz İmregün’e Saygı Sempozyumu, İstanbul 2013, s. 102.

Kanun'un 550. maddesi “*Sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken, taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterenler ile kusurlu olmaları şartıyla, şirket yetkilileri, bu payları üstlenmiş kabul edilirler ve payların karşılıkları ile zararı faiziyle birlikte müteselsilen öderler. Sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bilen ve buna onay verenler, söz konusu borcun ödenmemesinden doğan zarardan sorumludurlar.*” hükmünü içermektedir.

Bilindiği üzere, limited şirketler bakımından TTK 344 “Nakden taahhüt edilen payların itibarî değerlerinin en az yüzde yirmibeşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmidört ay içinde ödenir. Payların çıkarma primlerinin tamamı tescilden önce ödenir.” düzenlemesi mevcuttur. Kanun koyucu, bu özel sorumluluk hali ile başlangıç sermayesini ödenmemesine rağmen ödenmiş gösterilen ve ¾'lük kısmın tamamının taahhüt edilmemesine rağmen taahhüt edilmiş gibi gösteren kişilerin ve kusurun mevcudiyeti ile de müdürlerin sorumluluğunu düzenlenmiştir. Böylece şirkete karşı alacağı olanların şirket sermayesinden alacaklarını tehsil etmesini mümkün kılmak ve ticari hayatın devamını sağlamak hedeflenmiştir.

İşbu sorumluluk için de öncelikle ortada bir zarar olmalı ve zarar ile yanlış beyan ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi halleri arasında uygun illiyet bağı mevcut olmalıdır.

Akdağ Güney, Maddede sadece şirket yetkililerinin kusurundan söz edilmesi sebebiyle diğer sorumluların sorumluluğunun kusura dayanmadığını yani kusursuz sorumluluk esasına göre değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.⁴

Maddenin gerekçesinde “sermayede bir boşluk kalmamasını sağlamak amacıyla, kusurlu olmaları şartıyla şirket yetkililerinin bu payları üstlenmesini ve zararın varlığı halinde bu zarardan müteselsilen sorumlu oldukları” hususunun hükme bağlandığı ifade edilmektedir. Yine gerekçede, şirket yetkilisi ifadesinin geniş şekilde anlaşılması gerektiği vurgulanmıştır. Aynı ilkelerin kanun ve esas sözleşme gereği ödenmesi gereken pay karşılıkları için de geçerli kabul edilmesi gerektiği madde gerekçesinde yer

⁴ Akdağ Güney, Necla, Kuruluş, s. 245.

almaktadır.

Bu bağlamda şirket yetkilileri kapsamına şirket müdürlerinin girdiği ve müdürlerin sorumluluğunun kusur esasına dayandığı açıkça belirtilmiştir. Diğer kişiler bakımından lafzi yorum ile kusursuz sorumluluk halinin mevcut olduğu söylenebilecektir.

Söz konusu hüküm, sermayenin korunması ilkesinin bir uygulaması olarak, yukarıda yer verilen “belgelerin ve beyanların Kanuna aykırı olması” özel sorumluluk halinin tamamlayıcısıdır. Yapılan düzenlemeyle kusurlu olmaları şartıyla şirket yetkilisi olarak müdürlerin bu payları üstlenmesi ve zararın varlığı halinde bu zarardan müteselsilen sorumlu olmaları hükmüne bağlanmıştır.⁵

6102 sayılı kanunun 481. Maddesinde “Payların bedelleri, yönetim kurulu tarafından, esas sözleşmede başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, pay sahiplerinden ilan yoluyla istenir. İlanda, ödenmesi istenen sermaye borcunun oranı veya tutarı ile ödeme tarihi ve ödemenin nereye yapılacağı açıkça belirtilir. İkincil yükümlülükler hakkında, esas sözleşmede, sözleşme cezası da öngörülebilir.” denmiştir.

Sorumluluk bakımından fiili işleyen paydaş ve müdür arasındaki öncelik sırasına ilişkin kanunda doğrudan bir düzenleme mevcut değildir. Ancak öğretide, madde 481 uyarınca yönetim organı olan müdüre veya müdürler kuruluna ortaklardan pay bedellerinin ödenmesinin talep edilmesi akabinde ödeme alınmazsa müdürlerin sorumlu tutulması gerektiğine ilişkin görüşler de mevcuttur.⁶

Kanaatimizce bir öncelik sırası belirlenmemesi sebebiyle ortaklardan pay bedelleri talep edilmeden müdürlerin sorumlu tutulamayacağı, bu bağlamda bir dava açılmayacağı yorumu hatalıdır. Sorumluluk zarar ve düzenlemedeki haller ile zarar arasındaki illiyet bağının kurulması halinde oluşacak ve kusurları varsa müdürlerin de doğrudan sorumluluğu doğacaktır.

⁵ Yavuz, Mustafa, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2012, Sermaye Piyasası Dergisi

⁶ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 47.

Özetle ödeme gücü olmayıp taahhütte bulunanların alacaklıları ve devleti zarara uğratmasının önüne geçmek suretiyle işbu düzenleme yapılmıştır.

3.1.2. Sermayeye Değer Biçilmesinde Yanlışlık ve Yolsuzluk Yapılması

TTK madde 551, “ayni sermayenin veya devralınacak işletme ve ayınlara değerlendirilmesinde emsale göre yüksek fiyat biçilmesi veya İşletme ve ayının niteliğinin farklı gösterilmesi” halindeki sorumluluğu düzenlemektedir.

TTK madde 551 “Ayni sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınlara değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçenler, işletme ve ayının niteliğini veya durumunu farklı gösterenler ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlar, bundan doğan zarardan sorumludur.” Hükmünü içermektedir.

Mülga 6762 sayılı kanunda 307. Maddede yer alan “Konan ayın nevinden bir sermaye veya devralınması kararlaştırılan bir işletmeye veya bazı ayınlara değer biçilmesinde hile kullanan kurucularla, bu fiilde kendilerine iştirak edenler, şirketin bu yüzden uğradığı zararı müteselsilen tazmin ile mükelleftirler ve haklarında Türk Ceza Kanununun 343 üncü maddesi tatbik olunur.” İfadesi güncel kanunda da yukarıda belirtildiği şekilde bir özel sorumluluk hali olarak ifade edilmiştir.

Limited şirket, ortaklar ve iflas halinde alacaklılar tarafından işbu maddeye bağlı sorumluluk davası açılabilir. İşbu sorumluluk için de öncelikle ortada bir zarar olmalı ve zarar ile sermayeye değer biçilmesinde yapılan yolsuzluk arasında uygun illiyet bağı mevcut olmalıdır. Kusurun mevcut olmaması halinde açılan dava reddolunabilecektir. Sorumluluk kusur esasına dayanmaktadır.

Tekinalp, şirketin satın aldığı taşınmaz imara açık olmamasına rağmen müdür, taşınmazı imara açık göstermiş veya imara açık gösterilmesinde rol oynamışsa müdürlerin sorumlu tutulmasının mümkün olduğunu ifade etmiştir.⁷

Şirkete ait bir aracın modelinin farklı gösterilmesi, değerinin çok yüksek gösterilmesi vb. Hallerde yolsuzluğu yapanlar ve hatta yolsuz tespiti yapan bilirkişilere

⁷ Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıkları, s. 427.

dahi işbu madde dayanak gösterilerek dava açılabilir. dahi.

Değerin yüksek gösterilmesi hususunda bir aldatma söz konusu olmasa dahi sorumluluk ortaya çıkmaktadır. Hile olmasa dahi kusurun varlığı sorumluluk bakımından yeterli görülmüştür.

3.1.3. Ortak Sayısının Bire Düşmesi Halinde Sorumluluk

TTK madde 574 uyarınca “ortak sayısı bire düştüğünde durumun, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilmesi gerektiğini, müdürlerin bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirmesi” gerekliliği düzenlenmiştir. Müdürlerin bu görev ve sorumluluğunu yerine getirmemesi halinde doğacak tüm zararlardan sorumlu tutulacağı da aynı maddede düzenlenmiştir.

İşbu özel sorumluluk halinde kusur veya kast şartı aranmamaktadır. İşbu maddeye bağlı olarak uğranılan zararlarda kusurun bulunmadığı iddia edilerek sorumluluktan kurtulmak mümkün değildir. Yine aynı şekilde müdürlerin işbu kanun hükmünü bilmiyor olmaları da sorumluluğa etki etmemektedir. Uygulamada işbu sorumluluk çok sık atlanmakta ve gözden kaçmaktadır. Bu sebeple doğrudan kanunun emredici hükmü uyarınca müdürlerin sorumluluklarını yerine getirmeleri şarttır.

3.1.4. Genel Kurul Kararları Aleyhine Kötü Niyetle Dava Açılması

6102 Sayılı TTK’da limited şirketlerin genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümler açısından bir sorumluluk doğrudan doğruya ön görülmemiştir. Ancak bu halde ortada bir sorumluluğun olmadığını söylemek hatalı olacaktır.

TTK 622’de “Bu Kanunun anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümleri, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır.” hükmü mevcuttur. Bu sebeple bazı hükümler kıyas yoluyla uygulanmaktadır.

Anonim şirketlere ilişkin olarak düzenlenen TTK’nın 451. Maddesi de yine kıyasen limited şirketlere uygulanmaktadır. Madde hükmünde “Genel kurulun kararına karşı, kötüniyetle iptal veya butlan davası açıldığı takdirde, davacılar bu sebeple şirketin

uğradığı zararlardan müteselsilen sorumludurlar.” İfadesi yer almaktadır.

İki maddenin birlikte yorumlanması halinde kötü niyetli olarak “genel kurul kararlarına karşı iptal veya butlan davası açılması halinde” ortaya bir zarar çıkarsa davacılar tüm bu zararlardan özel düzenleme uyarınca sorumlu tutulacaktır.

Zarar şartına ek olarak işbu sorumluluk halinde kötü niyet ek şartı getirilmektedir. Zarar ve eylem arasında illiyet bağı kurulmalı ve aynı şekilde kötü niyet açıkça ispat edilmelidir. Madde metninde de geçtiği üzere bu özel sorumluluk hali, müteselsil sorumluluk esasına dayanır.

Müdürlerin kötüniyetle iptal davası açması halinde, müdürler de şirketin uğramış olduğu zararlardan şahsen sorumludur.⁸

3.1.5. Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Sorumluluk

6102 sayılı Kanun’un 553. Maddesinde ön görülen genel sorumluluk hükümlerinin yanı sıra şirketteki yapısal değişikliklere ilişkin tüm işlemlerden kaynaklı sorumluluk halleri özel şekilde kanunda düzenlenmiştir.

6102 sayılı TTK madde 193 “Birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerine herhangi bir şekilde katılmış bulunan bütün kişiler şirketlere, ortaklara ve alacaklılara karşı kusurları ile verdikleri zararlardan sorumludurlar.” ifadesini içermektedir.

TTK 553 kapsamında sorumluluk doğrudan müdürler için düzenlenmişken, norm bakımından özel norm olmasına rağmen TTK madde 193 kapsamında sorumlu kitlesi geniş tutulmuştur.

Ancak uygulamada yapısal değişikliklere ilişkin doğacak zararlar genellikle belgelerden kaynaklanmaktadır. Birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemleri esnasında düzenlenecek belgelerin gerçeği yansıtmamasından kaynaklanan sorumluluk esas ve şartları ise TTK madde 549 da düzenlenmiştir.

⁸ Yavuz, Mustafa, Limited Şirketlerde Müdürlerin Hukuki Sorumluluğu, Mali Çözüm Dergisi, Ocak-Şubat 2013, s. 187.

TTK madde 549 “Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur.” hükmünü içermektedir.

Yapısal değişiklikler ile ilgili belgelerden kaynaklanan sorumluluk bakımından TTK 549. Maddesinin TTK 193’e nazaran özel hüküm oluşturduğu açıktır. İki maddenin kısaca kıyaslamasını yaptığımızda TTK m. 193 hükmü herkes için kusur sorumluluğu esasını benimsediği görülmektedir. Bu bağlamda kusuru olmadığını ispat eden tarafın TTK 193 hükmü uyarınca sorumlu tutulamayacağı kabul edilmelidir.

TTK madde 549’da ise kusur aranmaksızın sorumluluk esastır. Yalnızca işleme katılanlar bakımından öngörülmüş bir kusur şartı vardır. Doktrinde Moroğlu, 549 kapsamında işleme katılanlar dışında kalanlar için kusursuz sorumluluk öngörülmesine karşın TTK 193 uyarınca kusur sorumluluğu öngörülmesinin kanun sistematigi bakımından sorun ve çelişkiler yarattığını ifade etmektedir.⁹

3.1.6. Hakimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Halinde Sorumluluk

Mülga 6762 sayılı TTK’da hiç bahsedilmemesine rağmen güncel piyasa koşulları ve ticari gereksinimler doğrultusunda Yeni 6102 Sayılı TTK’da “hakim şirket ve bağlı şirket arasındaki hakimiyetin hukuka aykırı kullanılması halinde sorumluluk” halleri düzenlenmiştir. Hâkim şirketin, hâkimiyetini bağlı şirketi kayba uğratacak şekilde kullanamayacağı TTK’nın 202. Maddesinde açıkça düzenlenmiştir. Madde hükmünde yer alan “Kaybın, o faaliyet yılı içinde fiilen denkleştirilmesi veya kaybın nasıl ve ne zaman denkleştirileceği belirtilmek suretiyle en geç o faaliyet yılı sonuna kadar, bağlı şirkete denk değerde bir istem hakkı tanınması” bu duruma tanınan bir istisnadır.

Denkleştirme, faaliyet yılı içinde uygulanmaz veya belirtilen süre içerisinde denk bir istem hakkı sağlanmazsa, bağlı şirketin her ortağı, eğer hakim şirket limited şirket

⁹ Moroğlu, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2012, s. 324.

statüsünde ise bundan ve onun kayba sebep olan müdüründen/müdürlerinden, şirketin zararını tazmin etmelerini isteyebilecektir.

3.2.Müdürlerin Hukuki Sorumluluğunun Şartları

3.2.1. Kusur

Kusur TTK'da tanımlanmamakla birlikte hukuk düzeni tarafından bir davranış tarzının kınanması ve kusur eylemini işleyen fail hakkında bir değer yargısının yürütülmesidir.¹⁰ TTK m.553/1 hükmünde geçen kusurlarıyla ifadesi ile kusur sorumluluğu düzenlenmiştir. Buna göre müdürlerin sorumluluğuna gidilebilmesi için öncelikle müdürlerin yapmış oldukları eylemlerde az da olsa kusurlu bulunmaları şarttır.

Limited şirketlerin tüzel kişiliğe haiz olması sebebiyle organları olmadan dış dünyada bir etki yaratmaları mümkün değildir. Şirketi idare ve temsil görevini yürüten müdürler, görevlerini ifa ederken kanunun ve şirket esas sözleşmesinin şartlarına göre kendilerinden beklenen ortalama dikkat ve özeni göstermelidirler. TMK 50'de yer alan düzenleme uyarınca tüzel kişilerin organlarında görev alanların kişisel olarak sorumluluğunun da mevcut olduğu açıktır.

TTK 553 kapsamında müdür sorumluluğundan bahsedebilmek için kusur şartının aranması gerektiği görülmektedir. Müdürlerin sorumluluğu esasen kusur sorumluluğudur. Müdürler kendisine kanunun ve esas sözleşmenin yüklediği görevlerden birini yerine getirmeyerek bir zarara sebebiyet vermesi halinde kusur sorumluluğunun doğmasına sebep olurlar. 6102 s. TTK müdürler için kusurlu sorumluluk prensibini benimsemiştir.¹¹

Müdür veya yöneticilerin kusurunun niteliği hususunda doktrinde kabul edilen ilke “objektif kusur” ilkesidir.¹²

¹⁰ Akdağ Güney, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, s. 60.

¹¹ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 201.

¹² Pulaşlı, Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 2009, s. 34.

Kusursuz sorumluluk halleri kanunda açıkça düzenlenmekte olup, müdürlerin sorumluluğuna ilişkin davalar bu kapsamın dışındadır. Kusur sorumluluğunun benimsenmemesi halinde müdürlerin her türlü eylemlerinden ötürü sorumlu tutulması söz konusu olacaktır ki, kanaatimce bu durumda hiçbir müdür görevinin gereklerini yerine getiremeyecektir. Çünkü ticari hayatta dönem dönem risk ve sorumluluk almak gerekmektedir. Kusursuz sorumluluk halinde hiçbir müdür şahsen sorumluluk almayacak, bu da şirketlerin büyümesini ve gelişmesini olumsuz yönde etkileyecektir. Şirketler bağlamında müdürle aralarında hizmet ilişkisi söz konusu ise BK 112 de öngörülen kusursuz sorumluluk hükümleri saklıdır.

Kusurda bir sınır öngörülmemiştir. Müdürlerin ihmalen veya kasten kusurlu hareketlerde bulunması diğer şartların da mevcudiyeti halinde sorumluluk davası açılmasına sebep olabilecektir. Kusurun ispatlanması noktasında eski TTK bağlamında öngörülen “yönetim kurulu üyelerinin (müdürlerin) kusursuz olduklarını ispat etmeleri şartı yeni 6102 sayılı TTK’da öngörülmemiştir. Hak iddia eden kişinin ispat yüküne haiz olduğu düşünüldüğünde, sorumluluk davası kapsamında ispat yükünün davacılara ait olduğu söylenebilir. Ancak bu hususta netlik mevcut olmayıp, doktrinde her iki görüşü savunanlar da mevcuttur.

Yeni TTK’da “kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça” ibaresinin madde metninden çıkarılması ile kusurun ispat yükünün davacıya yüklendiğini ifade etmiştir. Şirket yönetim kurulu ile şirket arasındaki ilişkinin sözleşmesel bir ilişki olduğu kabul edilirse karine olarak kusurlu Kabul edilecek olan müdürlerin kusurlarının bulunmadığını ispat etmesi gerekecektir. Haksız fiile dayanılması halinde ise ispat yükü yine davacılara ait olacaktır.

Pulaşlı, şirket ile yönetim kurulu üyeleri arasındaki ilişkinin sözleşme veya sözleşme benzeri bir ilişkinin olduğunu, dolayısıyla yönetim kurulu üyelerinin karine olarak kusurlu olduklarını ve kusursuzluklarını ispat etmeleri gerektiğini, alacaklıların açacakları davanın kaynağı haksız fiil olacağından ispat yükünün alacaklılarda olduğunu belirtmiştir. Kanaatimce kusurun olmadığının ispatlanması kusurun ispatlanmasından daha zordur. Bu bağlamda kanun metnindeki “kusurlarıyla” ifadesi de dikkate alınarak davacı olan tarafın sorumluluğun ispatlanması için müdürün kusurlu olduğunu ispatlaması gerekmektedir.

3.2.2. Zarar

Zarar, “bir kimsenin mal varlığında rızası dışında meydana gelen azalmadır.”¹³ Bu azalmadan kastedilen maddi zarardır. TMK’nın 6. Maddesinde Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde taraflardan her birinin hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Maddi zararda fiili zararın yanı sıra yoksun kalınan kar bağlamında bir zarardan da söz edilebilecektir.

Mal varlığında gerçekleşecek bir artış önlendiğinde yoksun kalınan zarardan bahsedilebilecektir. Bu bağlamda müdürlere sorumluluk davası açabilecek kişilerin dava ehliyetinden söz edebilmek için ortada bir zarar söz konusu olmalıdır.

Ancak ortaya herhangi bir zarar çıkmasa dahi müdürlerin ağır kusurlu hareketleri halinde müdürlerin görevden alınabilmesi de mümkündür.

TTK 531 uyarınca haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilecekleri yine TTK madde 636 uyarınca da kötü yönetim sebebiyle şirketin feshinin talep edilebileceği düzenlenmiştir.

Maddi zararlar ve manevi zararlar olmak üzere iki çeşit zarardan söz edilebilecektir. Maddi zararın hesaplanmasında aktiflerde azalma veya pasiflerde artış hesaplanmaktadır. Müdürlerin temsil yetkilerini kötüye kullanarak veya herhangi bir suretle yapmış oldukları işlemler sonucu şirketin malvarlığında azalma söz konusu ise, diğer şartların da mevcut olması halinde zarar gören ortaklık, diğer ortaklar veya 3. Kişilerce işbu sorumluluk davalarının açılması mümkün olabilecektir.

Zararın yoksun kalınan zarar mı yoksa fiili zarar mı olduğunun dava şartları bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Zararın varlığının ispatı, sorumluluk davaları bakımından şarttır. Zararın maddi-manevi zarar, fiili ve yoksun kalınan kardan zarar veya doğrudan-dolaylı zarar şeklinde farklı isimler altında incelenmesi mümkündür.

¹³ Eren, Fikret, Genel Hükümler, s. 545.

Manevi zarar, bir kişinin kişilik değerlerinde iradesi dışında meydana gelen her türlü eksilmeyi ifade etmektedir.¹⁴

Manevi zarar, kişilik değerlerindeki eksilme olarak görüldüğü için gerçek kişilerce talep edilebilmektedir. Tüzel kişilerin ticari itibarlarının zedelenmesi yönündeki iddiaları hesaplanabilir olması itibariyle maddi zarar kapsamında değerlendirilmektedir.

Yargıtay 11. HD, E. 2016 / 14421, K. 2018 / 7597 ve 04.12.2018 tarihli kararında, *“Davacı tarafça ayrıca kendisine ait olan 50.000,00 TL'lik senedin takibe konulması nedeniyle de maddi ve manevi zarara uğradığı iddiasında bulunulmuş, mahkemece davacının manevi tazminat istemi yönünden sadece, davalının, davacının ortağı olduğu şirkette mesul müdür olarak görev yaptığı dönem içerisinde şirketin birtakım ekonomik kayıpları olduğu kabul edilmekle beraber bu ekonomik kayıplar nedeniyle davacının manevi yönden zarar gördüğü, bu hali ile davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığının ispatlanamadığından bahisle manevi tazminat isteminin reddine karar verilmiş ise de, yukarıda da açıklandığı üzere bononun takibe konulması nedeniyle de maddi ve manevi zarara uğranıldığı ve bu bonodan dolayı borçlu olunmadığının tespiti için menfi tespit davası açıldığının ileri sürülmesi karşısında, işbu menfi tespit davasının sonucu beklenilerek, bononun davalı tarafından takibe konulması nedeniyle davacının uğramış olduğu maddi ya da manevi bir zararın bulunup bulunmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar vermek gerekirken anılan husus nazara alınmaksızın eksik incelemeye dayalı, yazılı şekilde hüküm tesisi de doğru olmamış, kararın bu nedenle davacı yararına bozulması gerekmiştir.”* Hükmüne yer vermiştir.

Bu bağlamda sorumluluk davası kapsamında talep edilen zararların maddi zararlarla sınırlı tutulmadığı, manevi zararların da sorumluluk davası ile talep edilebilmesinin mümkün olduğu görülmektedir. Ek olarak belirtmek gerekir ki maddi ve manevi zararlar ayrıca doğrudan ve yansıma zararlar olarak da ayrıma tabi tutulmuşlardır.

Doğrudan zarar, fiile maruz kalan kişinin malvarlığında meydana gelen ve ancak fiile maruz kalan kişiye tazmin edildiği takdirde ortadan kalkan zarardır.¹⁵ Yansıma zarar

¹⁴ Eren, Fikret, Borçlar Hukuku, s. 532.

¹⁵ Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin Ortaklıklar Hukuku, s. 281.

ise, fiile doğrudan maruz kalmayan üçüncü kişilerin malvarlığında ortaya çıkan zararı ifade etmektedir.¹⁶

Sorumluluk davası bakımından karşımıza en çok çıkan tür müdürlerin kusurlu işlemleri ile şirkete vermiş oldukları doğrudan(direkt) zararlara bağlı tazminat talepleridir. Ancak ayrıca dava edilmesi halinde ortaklara bağlı diğer şirketlerin, ortağın malvarlığını azaltıcı müdür işlemleri sebebiyle dolaylı zararlarını müdürden 3. Taraf olarak talep edebilmesi mümkündür.

3.2.3. Hukuka Aykırı Fiil

Hukuka aykırılık, temel itibariyle adından da anlaşılacağı üzere bir fiilin hukuka aykırılık teşkil etmesidir. TTK m.553 kapsamında yer alan ifadede hukuka aykırılık kavramı kanuna ve şirket sözleşmesine aykırılık şeklinde ifade edilmektedir.

Müdürlerin yapmış olduğu her işlem ticari şartlar doğrultusunda risk içermektedir. Müdürlerin fiilinin hukuka uygun ve özen yükümlülüğünün gerektiği şekilde yapılması halinde ticari riskler doğrultusunda ortaya çıkabilecek olası bir zararın müdürler tarafından tazmini istenemeyecektir. Müdürler bakımından sorumluluk talebinin temelinde sözleşmesel ilişkiye ve yükümlülüklerle aykırı kusurlu davranışlar bulunmaktadır.

Zarara tek bir müdür sebep olabileceği gibi müdürler kurulu da topluca zarara sebep olmuş olabilir. Burada mahkemece sorumluluk müdürler bakımından ayrı ayrı değerlendirilebilecektir. Her pay sahibi, ortaklığın uğradığı zararın tazmini talep edebilecektir. Müdürlerin sorumluluğu bir kusur sorumluluğu olup, her türlü kusur hafif ihmal dahi kusurun doğumu için yeterlidir.¹⁷

TTK 553’de yer alan düzenlemede “Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlâl ettikleri takdirde, hem şirkete hem paysahiplerine hem de şirket

¹⁶ Kılıçoğlu, Ahmet Mithat, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2020, s. 308.

¹⁷ Akdağ Güney, Necla, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012, s. 202.

alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.” İfadesine yer verilmiştir.

Mülga TTK kapsamında sorumluluk bağlamında kasıt ve ihmal şartlarını aramaktaydı. Ancak yeni TTK ile kasıt ve ihmal ayrımı yerine kusur ifadesine yer verilmiştir. Önceki TTK’da ortak olan müdürün bile isteye şirkete zarar vermeyeceği, bu bağlamda kastının bulunmadığı vb. İfadeler ile sorumluluktan kaçınabilmesine imkan tanıyan bir düzenleme mevcutken, doktrinde yer alan eleştiriler sonucu işbu kasıt ve ihmal ifadeleri kusur olarak sadeleştirilmiştir. Müdürlerin sorumluluğunun belirlenmesinde hukuka aykırı fiil ise, müdürlerin kanundan veya şirket sözleşmesinden doğan yükümlülüklerine aykırı hareket etmeleri anlamına gelmektedir. Maddede “kanun ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlali” ifadesi ile somutlaştırılmıştır.¹⁸

Müdürlerin devredilemez görev ve yetkilerine aykırı hareketleri kanundan doğan yükümlülüklerinin ihlali anlamına gelebilirken, bir müdürün şirket ana sözleşmesinde kendine yüklenen yükümlülükleri yerine getirmemesi halinde de sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlali sebebiyle hukuka aykırılık söz konusu olacaktır. Müdürler ve şirket arasındaki ilişkilerin çözümünde TTK hükümleri yeterli bulunmazsa, vekalet sözleşmesi kapsamındaki yükümlülükler incelenerek sonuca varılmalıdır. Bu bağlamda şirket ile müdür arasındaki sözleşmenin niteliği kapsamında inceleme yapılarak genel hükümlere de başvurulabilecektir.

3.2.4. İlliyet Bağı

Müdürlerin sorumluluğundan söz edebilmek için gerekli olan bir diğer şart, işlenen fiil ile ortaya çıkan zarar arasında illiyet bağının, bir sebep sonuç ilişkisinin bulunmasıdır.¹⁹

Hukuka aykırı fiilin ortaya çıkardığı zarar ile arasında bir bağın mevcut olmaması halinde sorumluluk davasının şartları oluşmadığı için davanın reddine karar verilebilecektir. İlliyet bağının sorumluluk davası bakımından değerlendirilmesinde doktrinde iki teori karşımıza çıkmaktadır. Bunlar uygun illiyet bağı ve şart teorileridir.

¹⁸ Pulaşlı, Hasan, Dr. Tuğrul Ansay’a Armağan, Ankara 2006, s. 573.

¹⁹ Y. 11. HD, T. 5.12.2014, E. 2014/11614, K. 2014/19099

Yükümlülük ihlaline neden olan davranış ile genel yaşam tecrübeleri ve işin olağan akışına göre, ortaya çıkan zararın çıkması mümkün ise, uygun illiyet bağının varlığı kabul edilir.²⁰ Sorumluluk davalarına esasa alınan illiyet bağı kabulü uygun illiyet bağıdır.

Şart teorisi olarak isimlendirilen birinci teoriye göre, gerçekleşmediği takdirde zararın ortaya çıkmayacağı her sebep, illiyet bağının kurulabilmesi için yeterli sayılmaktadır.²¹

Şart teorisinin kapsamı çok geniş olup, müdürleri ölçsüz bir şekilde sorumluluk altında bırakmaktadır. Bu sebeple ticari hayatın riskleri vb. öngörüldüğünde müdürlerin bu kadar geniş şekilde sorumlu tutulması hakkaniyete aykırıdır.

Hukuka aykırı bir fiilin uygun illiyet bağıyla zarara yol açması halinde tazminat talep edilmesi genel bir tazminat sorumluluğudur. Müdürler için de TTK'da bu yöntem özel usuller belirlenerek düzenlenmiştir. İşbu dava müdür sorumluluğu davası olarak tanımlanmakta, dava şartları bakımından olağan tazminat davalarından ayrılmaktadır.

3.3.Müdür Sorumluluğuna İlişkin İlkeler

3.3.1. Kişisel Sorumluluk İlkesi

Müdürler her ne kadar kurul olarak görev yapsalar da her müdürün sorumluluğu şahsidir. Çünkü sorumluluk temel olarak kusur sorumluluğudur. Kusuru olmayan diğer müdürlere, kusurlu bir müdürün vermiş olduğu zararların sorumluluğunun doğrudan yüklenebilmesi mümkün değildir.

Limited şirketlerde benimsenen temel sorumluluk ilkesi kişisel sorumluluktur. Bu ilke uyarınca birden fazla müdürün mevcudiyeti halinde her bir müdürün kişisel kusurları ile sebebiyet verdikleri zararlardan, doğrudan kendilerinin sorumlu olduğu kabul edilecektir.²² Kişisel sorumluluğun dışında mutlak ve farklılaştırılmış teselsül

²⁰ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017, s. 792.

²¹ Tandoğan, Haluk, Mes'uliyet Hukuku, Ankara 1961, s. 75.

²² Güner, Temel, Limited Şirket Müdürlerinin Sorumluluğu, s. 52.

kapsamında da müteselsil sorumluluk ilkelerinden bahsedilebilmektedir.

3.3.2. Müteselsil Sorumluluk İlkesi

TTK 553, “(1) Birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur.

(2) Davacı birden çok sorumlu kişiyi zararın tamamı için birlikte dava edebilir ve hâkimin aynı davada her bir davalının tazminat borcunu belirlemesini isteyebilir.

(3) Birden çok sorumlu arasındaki başvuru, durumun bütün gerekleri dikkate alınarak hâkim tarafından belirlenir.” Hükmünü haizdir.

Müteselsil sorumluluk, öğretide mutlak ve farklılaştırılmış teselsül esaslarına göre ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Kanun koyucu ilk etapta mutlak teselsül esaslarına göre alacaklıları koruma maksadıyla hareket etmiştir. ETK döneminde müdürlerin sorumluluğu bakımından kabul edilen mutlak teselsül ilkesi gereğince zarar gören şirket, ortak veya alacaklılar, uğradıkları zararın tamamının tazminini kusur oranlarına bakılmaksızın istediği üyeden talep edebilmekteydi.

Davalı müdürler, bireysel indirim sebeplerini ileri sürerek dış ilişkide tazminat miktarının indirilmesini talep edememekte; bu yöndeki talepler sadece sorumluluğun iç ilişkide paylaşılmasında dikkate alınmaktaydı.²³

Bu bağlamda kusur oranı az olan müdür de alınan kararlar sonrası ortaya çıkan zarardan ağır kusurlu diğer bir müdürle aynı seviyede sorumlu tutulmuştur. Burada kanun koyucu ortakların çıkarlarını koruma maksadıyla hareket ederek tüm müdürlere başvurma imkanını ortaklara anımıştır.

Ancak daha önce müdür sorumluluğunun şartlarında bahsetmiş olduğumuz üzere bu durum illiyet bağı şartının ciddi şekilde esnetilmesine ve müdürlerin hakkaniyete aykırı şekilde sorumlu tutulmasına sebep olmuştur. Bu sebeple kanun koyucu Eski

²³ Çamoğlu, Ersin Sorumluluk, s. 23.

TTK'daki görüşünü TTK'nın 553. maddesi uyarınca değiştirmiştir.

Müteselsil sorumluluğun bir değişik görünümü de farklılaştırılmış teselsüldür. Ancak bu sorumluluk bazı yönleriyle diğerinden ayrılmaktadır.²⁴ Farklılaştırılmış teselsülde dış ilişkideki sorumluluk miktarı, özellikle kusur oranı gibi diğer bireysel indirim sebepleri dikkate alınarak belirlenmektedir.²⁵

Yani, müdürler, bu halde kusurlarının olmadığı veya hafif olduğu sebebiyle duruma göre indirim talebinde bulunabilir.²⁶

3.4.Müdürlerin Sorumluluğunun Doğduğu Haller

Detayları ile belirttiğimiz üzere müdürlerinin sorumluluğun doğduğu bir çok hal mevcuttur. Limited şirket müdürlerinin kanundan ve şirket esas sözleşmesinden doğan sorumluluklarını kusurlu şekilde ile ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlulukları söz konusu olmaktadır.²⁷

6762 sayılı eski TTK'da dağınık bir şekilde düzenlenen sorumluluğa ilişkin hükümler, 6102 sayılı TTK'nın 11'inci bölümünde, hukuki sorumluluk başlığı altında toplanarak, 549 ile 561'inci maddeler arasında düzenlenmiş, böylece kanun sistematüğinden kaynaklı ortaya çıkması muhtemel çelişkiler azaltılmıştır.²⁸

Şirketin belge ve beyanlarının hukuka aykırı olması halinde TTK 549 uygulanacaktır. TTK 549 uyarınca, "Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları

²⁴ Helvacı, Mehmet, Oğuz İmregün'e Armağan, s. 81.

²⁵ Helvacı, Mehmet, Oğuz İmregün'e Armağan, s. 85.

²⁶ Ayan, Özge, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları, Ankara 2013, s. 230.

²⁷ Güner, Temel, Limited Şirket Müdürlerinin Sorumluluğu, s. 61.

²⁸ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 218.

yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur.” denilerek sorumluluğun kıstasları belirlenmiştir.

Madde metninden de görüleceği üzere belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar kusurları aranmaksızın ortaya çıkan zararlarından doğrudan sorumludurlar.²⁹

Şirketin sermayesi hakkında yanlış beyanlar verilmesi ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi halinde TTK madde 550 hükümleri uygulanacaktır. Yine TTK 551, “*Aynı sermayenin veya devralınacak işletme ile aynın değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçenler, işletme ve aynın niteliğini veya durumunu farklı gösterenler ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlar, bundan doğan zarardan sorumludur.*” hükmünü içermektedir.

TTK 552 uyarınca “Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir şirket kurmak veya şirketin sermayesini artırmak amacıyla yahut vaadiyle halka her türlü yoldan çağrıda bulunularak para toplanması yasaktır.”

TTK 553 , “*Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.*” hükmü ile genel sorumluluk davası esasları belirlenmiştir. Bu şartların mevcudiyeti halinde sorumlu müdürlere karşı sorumluluk davası açılması mümkündür.

TTK 542 uyarınca müdürler “haksız fiileri dolayısıyla ortaya çıkan tüm zararlardan da” sorumlu tutulmuştur.

Müdür sorumluluğuna ilişkin TTK dışında da bazı sorumluluk esasları öngörülmüştür. VUK m. 10’a göre limited şirketin kamuya olan borçlarından dolayı da müdürlerin sorumluluğu mevcuttur. Ancak bu husus bazı şartlara bağlanmıştır.

VUK m. 10’a göre, “limited şirkete ait vergi ve borçların müdürlerin malvarlığından alınabilmesi için vergi alacağının müdürlerin vergi ile ilgili ödevlerini

²⁹ Güner, Temel, Limited Şirket Müdürlerinin Sorumluluğu, s. 62.

yerine getirmemiş olması nedeniyle vergi idaresi tarafından tahsil edilememesi gerekir. Kanuni temsilcilerin limited şirket vergi borcundan dolayı kişisel sorumluluğuna ilişkin diğer düzenleme olan AATHUK mükerrer 35. maddesi uyarınca tüzel kişilerin malvarlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları kanuni temsilcilerin şahsi malvarlıklarından tahsil edilir. Mükerrer 35. madde kanuni temsilcilerin malvarlıklarına başvurma hususunda ödevlerini yerine getirip getirmeme konusunda bir şart aramaz.” Ayrıca müdürlerin TCK ve 213 sayılı vergi usul kanunu uyarınca da yapılan usulsüzlükler sebebiyle cezai sorumlulukları da mevcuttur.

3.5. Müdürlerin Sorumluluğunun Sona Ermesi

3.5.1. Zamanaşımı

Kanun koyucu, müdürleri sürekli dava tehdidi altında bırakmamak, rahatça karar vermelerini sağlamak adına sorumluluk davası açma hakkını belirli bir süreyle sınırlandırmıştır.³⁰ TTK m. 560 hükmünde sorumluluk davası için öncelikle iki yıllık nispi bir süre öngörülmüş, sürenin işlemeye başlaması için zararın ve zarar veren kişinin öğrenilmesi şartı aranmıştır.³¹

Tüm bu unsurların sağlanması halinde iki yıl içinde dava açılmaması halinde müdürün zamanaşımı itirazında bulunarak sorumluluktan kurtulması mümkündür.

Zararın ve zararı verenin öğrenilememesi halinde her halde 5 yıllık zamanaşımı süresi kanunda öngörülmüştür. Bu bağlamda zarar 5 yılın sonunda dahi öğrenildiğinde eğer zamanaşımını uzatan TCK vb. Düzenlemeler söz konusu değilse davalının zamanaşımı itirazı ile sorumluluktan kurtulması mümkündür.

3.5.2. İbra

Genel kurulun bir karar alarak ilgili dönem kapsamında yöneticilerin yaptıkları işlemlerin hukuka ve şirket menfaatine uygun kabul edilmesine ibra denmektedir. İbra

³⁰ Çamoğlu, Ersin Sorumluluk, s. 223.

³¹ Y. 21. HD, T. 1.3.2016, E. 2016/329, K. 2016/3202

kararı verilmesi ile limited şirkette müdür veya müdürlerinin iş ve işlemlerinin hukuka uygun olduğu kabul edilmektedir.³²

İbra kararı, yöneticilerin eylemlerinin hukuki ve ekonomik sonuçlarını onaylamak anlamına geldiği için ibra edilen müdürlere karşı sorumluluk davası açılması mümkün olmayacaktır.

İbra açık şekilde genel kurulda alınan bir karar ile yapılabileceği gibi, zımni olarak da yapılabilir. İbra, niteliği itibarıyla müdürlerin şirket adına yaptıkları iş ve işlemlere de güvenme ve bu işlemleri onaylama anlamı da içermektedir.³³

Menfi borç ikrarı niteliğindeki ibra kararıyla birlikte, taraflar arasında ihtilaflı olan ve müdür tarafından inkâr edilen bir alacak, şirket genel kurulunca tek taraflı olarak sonlandırılmaktadır.³⁴

İbra, aynı zamanda muhatabına ulaşmakla sonuç doğuran, tek taraflı, yenilik doğurucu nitelikte bir irade beyanıdır.³⁵ Bu bağlamda ibra edilmek istenen müdürün kabulü veya onayı gerekmeksizin sorumluluğu ortadan kalkar.

Ancak ibra kararının, limited şirket müdürlerinin sorumluluklarını gizleyerek, hileli bir şekilde alınmasına sebep olmaları durumunda, artık geçerli bir ibranın varlığından söz edilemeyecektir. Bu bağlamda müdürlerin sorumluluğu devam edecektir.³⁶

TTK m. 616/1-f uyarınca İbra kararı, genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır. İbra kararı, olağan genel kurul toplantısında alınabileceği gibi olağanüstü genel kurul toplantısında da alınabilir.³⁷

³² Türe, Murat Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunda İbra Ve Zamanaşımı, Bursa 2021, s. 109.

³³ Türe, Murat, İbra, s. 82.

³⁴ Pulaşlı, Hasan Tuğrul Ansay'a Armağan, s. 265.

³⁵ Pulaşlı, Hasan, Tuğrul Ansay'a Armağan, s. 265.

³⁶ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku Ankara 2017, s. 805.

³⁷ Pulaşlı, Tuğrul Ansay'a Armağan, s. 166.

Bilançonun onaylanması, açıkça bir ibra kararı alınmasa da müdürlerin yapmış oldukları işlemlerin zımnen kabulü ve onayı anlamına geldiği için ibra sonucunu doğurmaktadır. Ancak bilançoda yanlış aksettirilen hususların tespiti halinde geçerli bir ibradan söz edilemeyecektir.

TTK 620 uyarınca kanunda özel bir nisap aranmadığı için ibra kararı, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınacaktır. Yine TTK'nın 619. Maddesi uyarınca ibraya ilişkin oylamada, "herhangi bir şekilde şirket yönetimine katılan kişiler", oy hakkını kullanamayacaktır.

Bu bağlamda yönetim kurulu olan müdürler kurulunun şirkette çoğunluk hissedar olması halinde diğer şirket ortaklarına karşı sorumluluktan kaçma amaçlı ibra kararı almalarının önüne geçilmekte, hissedarların menfaatleri üstte tutulmaktadır.

Ayrıca oy kullanmaya ilişkin yasak açık ibrada olduğu kadar örtülü ibra için de geçerlidir. Ancak örtülü ibrada (TTK m. 424) ibra kararıyla bilançonun onaylanması ayrılmışsa yasaklı kişiler, ibrada oy kullanamamakla birlikte bilançonun oylanmasında oy kullanabilirler.³⁸

TTK m. 447/1-c maddesi uyarınca ibra oylamasında yeterli oy sağlansa dahi, şirketin sermaye yapısına aykırı olan örneğin, müdürlerin geleceği dönük bütün işlemlerini ibra eden genel kurul kararları ise butlan yaptırımına tabidir.

TTK m. 558/1 hükmünde ibranın genel kurul kararıyla kaldırılmasının mümkün olmadığı ancak iptal hakkının saklı olduğu belirtilmektedir. Bu manada genel kurul kararıyla ibradan vazgeçilmesi uygun bulunmamıştır.

Ancak İbra kararının alındığı genel kurul kararının iptali de diğer genel kurul kararı iptal usullerine tabidir. Bu durumun şirket tarafından kötüye kullanılmaması gerekmektedir. İlgili genel kurul kararının iptali halinde ibra da tüm hüküm ve sonuçlarıyla beraber ortadan kalkacaktır.

Şüphesiz müdürler, genel kuruldan ibra edilmelerini talep edebilir. Genel

³⁸ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 232.

kuruldan talepte bulunmalarına rağmen haklı gerekçe olmaksızın ibra edilmeyen müdürler, mahkeme aracılığıyla da ibra talebinde bulunabilir.³⁹ Geçerli şekilde alınan bir ibra kararı sonrasında sorumluluk davası açılabilmesi mümkün değildir.

Şirketi zarara uğratan müdürlere karşı ibra kararının varlığı nedeni ile tazminat davası açılmayacaktır. Ancak haklarında ibra kararı alınmamış olan müdürlerin sorumlulukları devam edecektir.⁴⁰

TTK m. 559 uyarınca, şirketin kuruluşundan doğan sorumluluklar bakımından, şirketin tescil edildiği tarihten itibaren dört yıl geçmesi şartı ile sulh ve ibranın mümkün olacağı belirtilmektedir.⁴¹ Genel kurulun onayı olmaksızın ibra kararı geçerlilik kazanmayacaktır.

TTK m. 558/2 bağlamında şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibra edilme hususundaki kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırdığı düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre e ibra kararını bilmesine rağmen şirket payını iktisap eden ortakların tazminat davası açma hakları kalkmaktadır. Diğer ortaklar ise 6 aylık hak düşürücü süre bağlamında dava açmak zorundadırlar.

İşbu düzenleme ile müdürlerin görevini rahat şekilde, sürekli olarak dava açılma baskısı yaşamadan yerine getirebilmesi hedeflenmiştir. Bu düzenleme yapılmamış olsaydı, sürekli dava açılması ihtimali ile karşı karşıya kalan limited şirket müdürlerinin görevlerini rahat bir şekilde yapmaları mümkün olmayacağı açıktır.⁴²

İbra kararı, genel kurul tarafından alınan bir karar olduğu için, genel kurul kararlarının geçersizliği veya sakatlığı hallerinin varlığı durumunda söz konusu ibra kararının yokluğu, butlanı ya da iptalinden bahsedilebilecektir.⁴³

³⁹ Aytaç, Zühtü, Anonim Ortaklıklarda İbra, Ankara 1982, s. 156.

⁴⁰ Koşlu, Samet, “Limited Şirketlerde Müdürlerin Görev ve Sorumlulukları” (İstanbul Kültür Üniversitesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2015, s. 105.

⁴¹ Yıldız Şükrü, Limited Şirketler, s. 109.

⁴² Koşlu, Limited Şirketlerde Müdürlerin Görev Ve Sorumlulukları, s. 106.

⁴³ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 805.

3.5.3. Sorumluluğu Kaldıran Diğer Durumlar

İbra, sulh sözleşmesi, kusursuzluk ve zamanaşımı dışında da müdürün sorumluluğunu kaldıran haller mevcuttur. Limited şirket müdürünün sorumluluğunu ortadan kaldırandiğer kusursuzluk durumları “toplantıya katılmamak, toplantıya katılım sağlanmış olsa bile olumsuz oy kullanılması ve bir işadamı kararının varlığı” olarak sıralanmaktadır.

Toplantıya geçerli bir mazeret bildirerek katılmayan müdürün sorumluluğu doğmayacaktır. Müdür bu durumda, s 6102 sayılı TTK’da düzenlenmiş olmasa da uygulamada, limited şirket müdürünün toplantıda alınan karardan haberdar olmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilecektir.⁴⁴

Müdürün haberi olmadan veya toplantı yapılmadan bir karar alınırsa, müdür bu durumu ispat ederek sorumluluktan kurtulacaktır.

Sorumluluğu kaldıran bir diğer durum ise, toplantıda olumsuz oy kullanmaktır. Ancak bu durum eski TTK’da açıkça düzenlenmişken, 6102 sayılı TTK’da bu hususta bir düzenleme mevcut değildir.⁴⁵ Ancak genel sorumluluk ilkeleri kapsamında doktrin yorumuyla, olumsuz oy kullanan müdürün sorumluluğuna gidilemeyeceğı kabul edilmektedir.

Alınan kararlara muhalefet etmek, tek başına sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır. Müdürün sorumlu kabul edilmemesi için alınacak olan karara olumsuz oy vermesi ve bu muhalefetini de karar defterine imzasını da atmak sureti ile yazdırması gerekmektedir⁴⁶

3.6. Sorumluluk Davaları

Müdürlerin kanundan veya sözleşmeden doğan yükümlölüklerini yerine getirmemesi üzerine müdürlere karşı açılan dava sorumluluk davasıdır. TTK m. 553

⁴⁴ Ekşi, Dağlar, Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür, s. 152.

⁴⁵ Türe, Murat, İbra, s. 15.

⁴⁶ Taş, Ali İhsan, Limited Şirkette Müdürler İstanbul 2019, s. 205.

hükmü gereği şirket, görevini gereği gibi ifa etmeyerek zarara sebep olan müdürlere karşı sorumluluk davası açabilecektir.

MADDE 553– “(1) Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlâl ettikleri takdirde, hem şirkete hem paysahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.

(2) Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.

(3) Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamaz.”

3.6.1. Yetki ve Görev

TTK 561. Maddesi ile sorumlular aleyhinde şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde dava açılabilirliği belirtilmiştir. Ancak şirket merkezinin bulunduğu yere ilişkin yetki kuralı kesin yetki anlamına gelmemektedir. HMK madde 6 “(1) Genel yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir.” hükmünü içermektedir.

Bu bağlamda, sorumluluk davası şirket merkezinin bulunduğu yerde açılabilirliği gibi müdürün veya müdürlerin yerleşim yerinde de açılabilir. Müdürlerin birden çok olması halinde HMK 7 de belirtildiği üzere müdürlerden birinin yerleşim adresinde de davanın açılabilmesi mümkündür.

Tarafların esas sözleşmede veya aralarında yapacakları bir başka sözleşme ile de yetki hususunu belirlemeleri mümkündür. Ancak HMK 17’de yer alan yetki sözleşmesi düzenlemes uyarınca yalnızca tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyuşmazlık hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilir. Bu sebeple tacir olmayan veya kamu tüzel kişiliği niteliği bulunmayan tarafların yapmış oldukları yetki sözleşmesinin geçersiz olduğu ileri

sürülebilecektir. Tarafların yetki sözleşmesini yalnızca kendi tasarruflarında olabilecek konularda yapabilecekleri hususu da gözden kaçırılmamalıdır.

3.6.2. Davacılar

TTK m.555/1 hükmünde “Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Pay sahipleri tazminatın ancak şirkete ödenmesini isteyebilirler.” İfadesine yer verilmiştir. Bu hükme göre şirket uğradığı doğrudan zararı şirket ve her bir ortağın şirket yanında isteyebileceği ve ancak ortakların tazminatı ancak şirkete ödenmesini talep edebileceği düzenlenmiştir.⁴⁷

Kanunun açık hükmünde de görüldüğü üzere bu davada davacılar şirket, şirket ortakları ve şirket alacaklısı olan 3. Kişiler olabilmektedir. Şirketler, doğrudan zararlarının varlığı halinde diğer yan koşulların da sağlanması suretiyle tazminat davası açabilmektedir. Şirket ortakları ise daha önce zarar başlığı altında da ayrıntılarıyla incelendiği üzere doğrudan veya dolaylı zararlarının tazmini için mahkemeye başvurabilmektedirler.

Bu durum TTK madde 555’in gerekçesinde “..Birinci fıkrada (gene 6762 sayılı Kanunun 309 uncu maddesinin aksine) doğrudan ve dolaylı zarar ayrımı yapılmamıştır. Şirket doğrudan zararının varlığında tazminat davasını ikame edebilir; çünkü şirketin 553 ve devamındaki hükümler çerçevesinde dolayısıyla zarara uğraması olanağı yoktur. Paysahibi ise hem doğrudan hem de dolayısıyla zararının varlığında bunun tazminini isteyebilir. Paysahibi dolayısıyla zarara uğradığı takdirde, tazminatın şirkete verilmesi suretiyle payındaki değer düşüklüğünü gidermek amacıyla dava açabilir.” Şeklinde ifade edilmiştir.

Müdürlere karşı sorumluluk davası öncelikle limited şirketlerce açılır. Müdürler, Ortaklık adına dava açılmasına karar verme yetkisine sahiplerdir. Mülga TTK’da müdürlere karşı dava açma karar ve yetkisi genel kurula verilmiştir.

Genel kurulun onayı halinde işbu davası açılabilirdiği gibi, azınlık %10’un talebi

⁴⁷ Poroy, Reha / Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin, Ortaklıklar Hukuku II, İstanbul 2017, s. 513.

doğrultusunda da işbu davanın açılmasına karar verilebilmekteydi.

6102 Sayılı TTK'da ise mülga kanunun aksine 616. Madde kapsamında öngörülen genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sorumluluk davası açma kararı alma yetkisi öngörülmemiştir. Müdürlere karşı dava açma yetkisinin genel kurula açıkça verilmemiş olması hususu doktrinde çeşitli tartışmalara neden olmuştur.

Doktrinde Yıldırım, Genel kurulun devredilemez yetki ve ödevleri arasında müdürler veya müdürler kuruluna karşı sorumluluk davası açma açılması sayılmadığı için, şirket sözleşmesi ve kanunlarla genel kurula yetki tanınmayan konular bakımından müdürlerin görevli ve yetkili olduğunu ve bu sebeple de işbu davanın açılmasına müdürlerin karar verebileceğini savunmaktadır.⁴⁸

Akdağ Günay, Yıldırım ve Yavuz, TTK'nın 625. Maddesinde de şirket esas sözleşmesiyle ve kanunlar tarafından genel kurula yetki verilmeyen tüm haller için müdürlerin yetkili ve görevli olduğu belirtildiği için işbu davanın açılmasına müdürlerin karar vereceğini belirtmektedirler. Müdürlerin birden fazla olması halinde TTK 624. Maddesi uyarınca öngörülen şekilde karar alınacaktır.

Yıldız'ın savunduğu diğer bir görüşe göre ise şirket adına sorumluluk davalarında genel kurul kararının varlığı arandığı için ve müdürlerin sorumluluğunu ortadan kaldıran ibra yetkisi genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri kapsamında düzenlendiği için işbu davanın açılmasına genel kurulun karar vermesi gerekmektedir.⁴⁹

Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları ile Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları hususu TTK 616 kapsamında genel kurula tanınmış devredilemez yetkilerdendir. Kanaatimce, bu yetkilerin kapsamına sorumluluk davaları da girmektedir. Bu bağlamda, müdürü ibra etmeyen ve görevden alabilen genel kurulun karar alarak müdürlere karşı dava açmaları gerektiği yorumu daha isabetlidir.

TTK 620 uyarınca, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile sorumluluk

⁴⁸ Yıldırım, Ali Haydar, Müdürlerinin Hukuki Durumu, s. 166.

⁴⁹ Yıldız, Şükrü, Sorumluluk, s. 77.

davası açılması yönünde karar alınması gerekmektedir.

Yönetim kurulu üyelerinin (müdürlerin) sorumluluğunun kaynağı konusunda haksız fiil, sözleşmeye aykırılık veya kanun olduğu yönünde farklı görüşler vardır. Bu bakımdan müdür ile şirket arasında işçi işveren ilişkisi olması halinde hizmet sözleşmesine aykırılıktan söz edilebilecekken, diğer şartlarda vekalet sözleşmesinin ilgili hükümleri kıyasen uygulanabilecektir. Müdürlerin yetki ve görevleri kanunda öngörüldüğü için burada kanun hükmüne aykırılık iddiasıyla da sorumluluk davası açılabilmektedir.

Ortaklık, ortaklar veya alacaklılar ortaklıklar hukukunun en önemli davalarından birisi olan sorumluluk davasını açmak suretiyle, müdürlerden ortaya çıkan zararın giderilmesini isteyebilirler. Şirket iflas durumunda ise dava açma görevi iflas işlemlerini yürüten iflas idaresinde olacaktır. . Şirket iflas dışında bir sebeple sona ererse, dava açmaya genel kurul karar vermeli ve dava tasfiye memurları tarafından açılmalıdır.⁵⁰

3.6.3. Dava Şartı ve Usul Hususları

Ortaklık tarafından müdürlere karşı sorumluluk davası açılacaksa, ortaklığın öncelikle bir genel kurul kararı almasının gerekli olup olmadığı tartışılabilir. Çünkü kanun koyucu TTK'da sorumluluk davasını düzenlerken, bu hususta açık bir kural getirmemiştir.⁵¹

TTK 644/1 A ve TTK 553 ve devamında açıkça bir kural öngörülmemişken sorumluluk davası açılabilmesi için şirketin bir genel kurul kararı alıp almayacağı hususu tartışmalıdır. Uygulamada Yargıtay içtihatları uyarınca ortaklık adına müdürlerin sorumluluğuna gidilebilmesi için bu husus dava şartı olarak aranmaktadır.

Yargıtay işbu kararlarında dolaylı olarak anlaşılan kanun düzenlemelerini dayanak göstermektedir. TTK 618. maddesinin üçüncü fıkrasının c bendinde genel

⁵⁰ Yıldız, Şükrü, Sorumluluk, s. 78.

⁵¹ Şener, Oruç Hami “Sorumluluk davalarında genel kurul kararına ihtiyaç var mıdır?”, 2017, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/sorumluluk-davalarinda-genel-kurul-kararina-ihtiyac-var-midir/377319> (Erişim tarihi 05.01.2022)

kurulda sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi sırasında, oyda imtiyaz uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Bu bağlamda yüksek mahkeme kararları uyarınca dava şartı olarak genel kurul kararı alınması şartı aranmaktadır. Uygulamada Yargıtay, genel kurul kararı alma hususunu giderilebilir bir dava şartı olarak nitelemiştir.⁵²

Yargıtay 11.HD, 19.1.2015 tarihli, E. 2014/15609, K. 2015/615 sayılı kararında “...*Bu maddeye göre sorumluluk davasının açılabilmesi için, bu yönde alınmış bir ortaklar kurulu kararı bulunması gerekmekte olup **bu husus dava şartıdır**. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uygulaması da aynı yöndedir. (m. 618/son) Dava konusu olayda sorumluluk davası açılması için alınmış bir genel kurul kararı bulunmadığından dava açma koşulu oluşmamış ise de bu husus yargılama sırasında tamamlanabilir... bu eksiklik giderilmeden davanın esası hakkında karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın re'sen bozulması gerekmiştir...*” hükmünü kurmuş ve sonraki uygulamalarında da aynı görüşü savunarak genel kurul kararının giderilebilir bir dava şartı olduğu hususunu netleştirmiştir.

TTK m. 4 hükmü gereği tarafların sıfatına bakılmaksızın TTK’da düzenlenen tüm konular ticari iş niteliği taşıyacağından, sorumluluğa ilişkin davalar asliye ticaret mahkemesinin görev alanına girmektedir. TTK m. 561 hükmünde, sorumluluk davasında şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi yetkili kılınmıştır.

Ancak bu husus emredici değildir. Yetki sözleşmesi yoluyla taraflar başka mahkemeleri de yetkili kılabilirler.

TTK m. 1521 hükmü gereği, müdürlerle şirket arasındaki davalarda basit yargılama usulü uygulanacaktır. Sorumluluk davaları bakımından tahkim yoluna başvurulabilmesi mümkündür. Sorumluluk davaları özel hukuk ilişkisinden kaynaklı olması sebebiyle tarafların tasarrufunda kabul edilmekle ve arabuluculuk/tahkim uygulamaları yapılabilir.

⁵² Şener, Oruç Hami “Sorumluluk davalarında genel kurul kararına ihtiyaç var mıdır?”, 2017, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/sorumluluk-davalarinda-genel-kurul-kararina-ihtiyac-var-midir/377319> (Erişim tarihi 05.01.2022)

Ağırlıklı olarak işbu dava tipinde davacı olarak şirket(ortaklık) olmasına rağmen, ortaklar, zarara uğrayan üçüncü kişiler ve iflas dairesi de işbu davayı açabilmektedir. Bu halde davanın ortaklık adına açılmayacağı gözetildiğinde genel kurul kararının bir dava şartı olarak aranmayacağı açıktır.

3.6.4. Davalılar

Sorumluluk davası, kusurlu davranışları ile zararın doğmasına sebep olan müdür veya müdürlere karşı açılır. Ancak “fiili organ” olarak hareket eden gizli yöneticilere karşı dava açılabileceğine yukarıda değinmiştik. Bu durumda, sorumluluk davası şeklen veya fiilen müdür veya müdürlere karşı açılır.

Müdürün tüzel kişi olması durumunda, müdürlük sıfatı tüzel kişiye ait olacağından sorumluluk davası tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişiye değil, tüzel kişiye karşı açılacaktır. Sorumluluk davası, şirkete karşı açılmaz. Yargıtay 11. HD bir kararında davanın şirkete karşı Yargıtay 11. HD bir kararında davanın şirkete karşı açılması yönünde karar veren yerel mahkeme kararını bu gerekçe ile bozmuştur.

Müdürün tüzel kişi olması durumunda, müdürlük sıfatı tüzel kişiye ait olacağından sorumluluk davası tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişiye değil, tüzel kişiye karşı açılacaktır. Sorumluluk davası, şirkete karşı açılmaz. Ortakların, alacaklıların ve şirketin doğrudan zararları bakımından sahip oldukları dava hakkı birbirinden tamamen bağımsızdır. Bu nedenle bu üç gruptan birinin doğrudan zararı sebebiyle açtığı davanın reddi veya kabulü, doğrudan zarara uğrayan diğer kişilerin dava hakkını etkilemeyecektir.⁵³

Müdürlere karşı açılacak davada ortakların şirket adına müdürü dava etmesi halinde şirket, yönetim ve temsil organı olan müdür tarafından temsil edilemeyecektir. Bu şekilde bir menfaat çatışması yaşanması halinde şirkete temsil kayyımı atanarak hukuki süreç devam edebilecektir

.Müdürlerden diğerlerinin şirketi temsil etmesi mümkün ise işbu yola gidilmeden

⁵³ YA. 11. HD, T. 01.06.2015, E. 2592, K. 7421 kararı

de yasal süreç devam edebilecektir.

Alternatif olarak genel kurul mevcut müdürleri görevden alabilir ve yeni bir dava açılması için yeni bir müdürler kurulu atayarak müdürleri yetkili kılabilir. Davanın tüm müdürlere karşı açılması halinde ortakların başvurusu üzerine şirkete kayyım atanması da mümkündür. Uygulamada bu yöntemin de emsalleri mevcuttur.

Sorumluluk davası konuları dışında dava açılması için şirketin ayrıca genel kurul kararı aranmaz. TTK m.1521’de yer alan “Ticaret şirketlerinde, ortakların veya pay sahiplerinin şirketle veya birbirleriyle şirket ortaklığından veya pay sahipliğinden kaynaklanan davalarda veya şirket yönetim kurulu üyeleri, yöneticileri, müdürleri, tasfiye memurları ya da denetçilerine karşı açılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.” hükmü uyarınca işbu davada basit yargılama usulü uygulanır.

3.6.5. Diğer Hususlar

TTK m.4/1-a uyarınca, sorumluluk davası ticari dava olarak kabul edilmektedir. TTK’ya 06.12.2018 tarihli 7155 Sayılı kanunun 20. maddesi ile 5/A maddesi eklenmiştir. Bu madde uyarınca, “TTK m.4’ten kaynaklı ve konusu alacak ve tazminat olan davalarda” öncelikli olarak arabuluculuğa başvurmak dava şartı olarak düzenlenmiştir. Arabuluculuk yapılmaksızın işbu davanın açılması halinde sonradan arabuluculuğa başvurulması mümkün olmayacak, dava derhal usulden reddedilecektir.

Kural olarak müdürlere karşı dava açılması yetkisi öncelikle Ortaklığa aittir. Ancak müdürlere karşı şirketin dava açmaması halinde, ortakların da sorumluluk davası açma hakları mevcuttur. Şirketten farklı olarak ortaklar dolaylı ve doğrudan zararları için dava açma hakkına sahiplerdir. Doğrudan zararlara ilişkin açılacak davada, dava sonunda hükmedilecek tazminatın doğrudan davacı ortağa ödenmesi talep edilir ve ortağa ödenmesine karar verilir.⁵⁴ Şirketin zararına karşı bir işlem yapmaması halinde ortakların dava açmaya çekinmemesi için TTK madde 552’de yer alan düzenleme yapılmıştır.

TTK 552 hükmüne göre pay sahibinin açtığı davayı hukuki ve maddi sebepler

⁵⁴ Helvacı Mehmet, Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2001, s. 151.

haklı gösterdiği hallerde mahkeme, dava giderleriyle avukatlık ücretini, yargılama giderleri davalıya yükletilemediği hâllerde, davacı pay sahibiyle şirket arasında, hakkaniyete göre paylaştıracaktır. Kanunun gerekçesinden de amacın ortaklığın uğradığı zararlardan etkilenen ortakların dava açma hakkını kullanmasını sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.

Şirketin dava açtığı hallerin aksine, doğrudan zararlarda ortakların açacağı davalar bakımından müdürün ibra edilmiş olması ortağın dava hakkını etkilemez. Ortak ibra kararında olumsuz oy kullansa dahi dava hakkı mevcuttur.

Şirketin açacağı sorumluluk davalarında genel kurul şartı aranmasına rağmen, ortakların açacağı doğrudan zararlara ilişkin davalarda genel kurul kararı da aranmayacaktır. Ortakların açacağı davalarda dava sürecinde ortağın ortaklıktan ayrılması davanın görülmesinde herhangi bir engel teşkil etmemektedir.

Sermaye arttırımında pay alma hakkı engellenen, payı kanuna aykırı şekilde iptal edilen, esas sözleşmeye aykırı şekilde bilançonun kanuna aykırı düzenlenmesi sebebiyle zarara uğrayan ortaklar, zararlarını doğrudan talep edebilmektedirler. Bu bağlamda ortakların doğrudan zararlarına ilişkin açtığı davaların temelini müdürlerin haksız eylemlerinin bulunduğu söylenebilecektir. Doğrudan zararlara ilişkin ortakların açacağı davalarda TTK 336 ve devamında yer alan hükümler uygulanmaktadır. Genel hükümler bağlamında yansıma yoluyla oluşan zararların kural olarak talep edilemeyeceği kabul edilmektedir.⁵⁵

Ortakların dolayısıyla uğradıkları zararlar bu kuralın istisnasını oluşturmaktadır.⁵⁶

Yani ortakların dolaylı zararlarına ilişkin talep hakkı da mevcuttur. Ortakların dolaylı zararlarına ilişkin davaları doğrudan kendileri açabilme hakları mevcuttur. Ancak bu halde dava sonucu elde edilecek menfaat şirkete aktarılmaktadır.

Dava dilekçesinde netice ve talep kısmında bu hususa dikkat edilmesi şarttır. Aksi halde yansıma(dolaylı) zararlar neticesinde istenen tazminatın doğrudan davacıya

⁵⁵ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 51.

⁵⁶ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 125.

ödenmesine hükmedilmeyecek, dava reddedilecektir.

Dolayısıyla uğranılan zararlara ilişkin açılacak davalarda tüm dava sürecinde ortak sıfatına haiz olunması gerekmektedir. Pay defterindeki kayıtlara göre ortaklık sıfatına sahip olmayan davacının davası reddedilecektir.

Ortakların dava hakkının hukuki dayanağı noktasında tartışmalar ve doktrinde görüş ayrılıkları mevcuttur. Yıldırım'a göre her ne kadar ortaklar ve müdürler arasında doğrudan bir sözleşme olmasa da, şirket ve müdürler arasındaki sözleşmenin üçüncü kişiyi koruyucu sözleşme olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda müdürlerin sözleşmeye aykırılık sebebiyle dolaylı zararlardan sorumlu tutulması gerektiği söylenebilecektir. Çamoğlu da yine benzer görüşü savunmakta ve dolaylı zararlar bağlamından sözleşmeye aykırılıktan söz edilebileceğini belirtmiştir.

Sorumluluğun kaynağı bakımından haksız fiil sorumluluğu olduğunu savunan görüşte ise, davacı ortağın dava hakkının kanunda düzenlendiği, özel bir düzenleme yapılmaması halinde bu sorumluluğun haksız fiil sorumluluğu olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesi hakimdir.

Doğrudan zararlara ilişkin açılan sorumluluk davasının haksız fiil sorumluluğuna daha yakın olduğu görüşü kanaatimce haklıdır. Doktrinde baskın olan görüş de bu şekildedir. Bu bağlamda hukuki sorumluluğun kaynağını incelerken zarar türüne göre yorum yapılmasında fayda bulunmaktadır. Zarar türü aktif dava ehliyetinden, ortaya çıkacak menfaatin ortağın mı yoksa şirketin mi aktifinde artış sağlayacağına kadar önem taşımaktadır.

Kanaatimce şirket ile müdürler arasındaki sözleşmenin üçüncü kişiyi koruyucu sözleşme niteliğinde olduğu kabulü doğrultusunda, müdürlerin şirkete karşı yükümlülüklerinin ihlali halinde sözleşmeye taraf olmayan ortağın sözleşmeye aykırılık sebebiyle dava açması zorlama bir yorum olacaktır.

Ortaklar ve müdürler arasında her iki tarafı da bağlayan bir sözleşme mevcut değildir. Ortakların dava hakkına ilişkin kanunda açıkça düzenleme mevcut olması sebebiyle sözleşme ve haksız fiil yerine işbu sorumluluğun kanundan kaynaklanan bir sorumluluk türü olduğu yorumu daha sağlıklı olacaktır. Şirketin zarara uğraması halinde

doğrudan ortağın cebinden para çıkmayacak, mal varlığından aktif azalmayacaktır. Dolaylı zararların kanunda belirlendiği şekilde talep edilebileceği düşünüldüğünde ve bu zararın yansıma zarar niteliği taşıdığı da kabul edildiğinde, işbu davanın dayanağının kanun olduğu açıktır.

Dolaylı zararlara haksız fiil sorumluluğu yorumu yapılırsa, dolaylı zararlar sebebiyle ortaya çıkacak tazminatın ortaklığa değil ortağa verilmesi gerekecektir. Bu durum, Yargıtay 11. HD 04.12.2018 Tarihli E. 2016/14421, K. 2018/7597 ve kararı ile çelişecektir. Sadece bu sebeple dahi dolaylı zararlarda sorumluluğun haksız fiil veya sözleşmeye aykırılık kaynaklı olmadığı açıkça görülecektir.

Ortağın açtığı davada şirketin menfaatinin etkilenme ihtimali yüksek olduğu için doğrudan doğruya mahkemece ihbar olunmasa da şirket kararı doğrultusunda süregelen davalara müdahale imkanı da mevcuttur.

Yönetim kurulu üyelerinin (müdürlerin) sorumluluğunun kaynağı konusunda haksız fiil, sözleşmeye aykırılık veya kanun olduğu yönünde farklı görüşler vardır. Bu bakımdan müdür ile şirket arasında işçi işveren ilişkisi olması halinde hizmet sözleşmesine aykırılıktan söz edilebilecekken, diğer şartlarda vekalet sözleşmesinin ilgili hükümleri kıyasen uygulanabilecektir. Müdürlerin yetki ve görevleri kanunda öngörüldüğü için burada kanun hükmüne aykırılık iddiasıyla da sorumluluk davası açılabilmektedir.

3.7. Limited Şirket Müdürlerinin Kamu Alacaklarından Sorumluluğu

Limited şirketlere ilişkin olarak TTK madde 573/2 kapsamında “Ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler.” Hükmü mevcuttur. Bu bağlamda limited şirketlerin ortaklarının şirket borçlarından ötürü şahsen sorumlu tutulamayacağı kural olarak kabul edilmektedir. Kamu alacaklarının takibi usulünde ise durum farklıdır.

Limited şirketlerin, tahsil edilemeyen borçlarına ilişkin olarak müdürlerin şahsen sorumlu tutulabileceği haller kanunlarla ayrıca düzenlenmiştir. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun bu açıdan

müdürleri sorumlu tutulabileceği halleri içermektedir. Bu düzenlemeler ışığında müdürler kamu borçlarından sınırsız sorumlu kabul edilmiştir.

Burada sınırsız sorumluluk kabul edilmek suretiyle kamu alacaklarının tahsilinde en hızlı ve etkin şekilde tahsilatın sağlanması, şirket tüzel kişiliği arkasına saklanılmak suretiyle kamunun zarara uğratılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Yani kural olarak sorumluluk doğrudan şirket tüzel kişiliği üzerine doğsa da ortak ve müdürlerin sorumluluğuna gidilebilen yan sorumluluk hallerinin mevcut olduğu görülmektedir. 213 sayılı VUK ve 6183 sayılı AATUK kapsamında ayrı başlıklar altında müdürlerin sorumluluğuna ilişkin hükümler yer almaktadır.

3.7.1. VUK Uyarınca Müdürlerin Sorumluluğu

VUK 1. maddesinde kanunun genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı ifade edilmiştir.⁵⁷

VUK 8. Maddesinde vergi mükellefi “*Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişidir.*” Şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı maddede vergi mükellefi dışında vergi sorumlusu sıfatıyla *verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişi* ifade edilmiştir.

Vergi yükümlüsü olabilmek için vergiyi doğuran olay, yükümlünün kişiliğinde gerçekleşmiş ve vergi borcunun yükümlünün kendi malvarlığından ödenmesinin zorunlu olması şarttır.⁵⁸ Vergi sorumlusu bu bağlamda vergiyi doğuran olayın kendi kişiliğinde olduğu kişi değildir. Vergi sorumlusu müdürlerin vergi yükümlüsü ile arasında var olan ilişki sebebiyle yükümlünün vergilerine ilişkin sorumluluğu doğmaktadır. Yabancıların kamu borçlusu olduğu hallerde de yabancıların kanuni temsilcilerinin kamu borçlusu sayılmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz üzere limited şirketler tüzel kişiliğe sahiplerdir. Dış dünyada varlıklarını organları aracılığıyla ifade etmektedirler. Bu durum Vergi Usul

⁵⁷ 213 Sayılı VUK m.1

⁵⁸ Gerçek, Adnan. Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku, Bursa 2015, s. 33.

Kanunu'nun 10. Maddesi'nde *“Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, Vakıflar ve cemaatlar gibi tüzel kişiliği olmıyan teşekküllerin mükellef veya vergi sorumlusu olmalarıhalinde bunlara düşen ödevler kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenler ve varsa bunların temsilcileri tarafından yerine getirilir.”* şeklinde ifade edilmiştir.

Bu bağlamda tüzel kişi limited şirket, vergi mükellefidir. Müdür, hem şirketin temsilcisi sıfatı bağlamında hem de vergi sorumlusu olarak şirket kişiliği üzerine doğan borçlar bakımından devlete karşı sorumludur.

VUK madde 10/2 *‘mükelleflerin veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınmayan vergi ve buna bağlı alacaklar, kanuni ödevleri yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınır.’* hükmünü içermektedir. Bu bağlamda şirket yöneticisi müdürler, vergi borcunun yatırılmaması halinde ortaya çıkabilecek gecikme faizi ve zamlardan da şahsen sorumlu olabilmektedirler.

VUK m.10 gereğince borcun tahsil edilememesi halinde; müdürlerin, müdürlerden tahsil edilen alacaklar bağlamında şirkete rücu davası açması mümkündür. Bu durumun istinası şirket müdürünün ortaya çıkan zararda kusurunun bulunmasıdır. Müdürün, şirketin zarara uğramasında kusurlu olması halinde rücu hakkının olmadığı doktrinde kabul edilmektedir. Bu durumda açılacak rücu davası vergiye ilişkin olmasına rağmen hukuk mahkemeleri görevli kılınmıştır.

Çünkü ortada vergiyi doğuran olay bağlamında devlet ile şirket veya müdür arasında bir uyuşmazlık mevcut olması değildir. Ortaya çıkan zararda kusuru olmayan temsilci ve şirket arasındaki uyuşmazlık söz konusudur.

VUK m.10/2'yi değiştiren 03.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Kanun ile daha önce kanun metninde yer alan kasıt ve ihmal şartı ortadan kaldırılmıştır. Bu bağlamda daha önce kusur şartı aranan bir düzenlemenin mevcut haliyle bir kusursuz sorumluluk haline dönüşüp dönüşmediği noktasında çeşitli tartışmalar ortaya çıkmıştır.

Yaralı, Limited şirketin vergi ve buna bağlı borçlarından, müdürlerin sorumluluğu kusura dayandığını belirtmekte ve vergi ve vergiye bağlı alacaklar açısından kusursuzluğunu ispat eden müdürler, limited şirketin vergi vergiye bağlı borçlarından

sorumlu tutulamayacağını savunmaktadır. ⁵⁹Bu bağlamda mevcut bir kusursuz sorumluluk halinden söz edilemeyeceğini ifade etmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin de AATUHK mük.35.maddesinin 6.fıkrasının iptaline ilişkin 19.03.2015 tarihli kararında "213 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, kanuni temsilciler için kabul edilen sorumluluk, kusura dayalı sorumluluktur. Buradaki kusur, vergilendirmeye dair ödevlerin ihlâl edilmesidir. Buna göre, 213 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca kanuni temsilcilerin sorumlu tutulabilmesi için vergilendirme ödevlerini yerine getirmemiş olması gerekmektedir." İfadesine yer verilerek işbu sorumluluk halinin kusur sorumluluğu olduğu netleştirilmiştir.

Limited şirkete ait vergi ve buna bağlı borçların müdürlerin malvarlığından alınabilmesi için, vergi borcunun limited şirketin malvarlığından kısmen veya tamamen karşılanamamış olması ve bunun müdürlerin vergi ile ilgili ödevlerini yerine getirmemiş olmasından kaynaklanmış olması gerekir.⁶⁰ Bu bağlamda birinci dereceden sorumluluktan söz edilemeyecek öncelikle şirket varlığına başvurulmuş olması şartı aranacaktır.

Sorumluluk bağlamında kural olarak TTK 623 uyarınca temsil ve idare yetkisi yetkisi bulunan tüm müdürler sorumludur. Ancak yetki devri ile bu durumun istisnası sağlanabilmektedir. Vergi sorumlusu sıfatıyla yetki devri yapılan müdür veya müdürlerin mevcudiyeti halinde diğer müdürlerin sorumlu olmadığı yorumu yapılabilmektedir. Ancak yetki verilen müdürün görevlerini yerine getirmediğini bilen ve müdahale etmeyen müdürlerin de sorumlu tutulabilmesi mümkündür.

Müdürler vergi ile ilgili ödevlerin zamanında yerine getirilmemesinin kendi kusurlarından kaynaklanmadığını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilecektir. Örneğin şirketin borcu ödeyecek gücü olmadığını, kendisinin bir hastalık veya tutukluluk gibi hukuki bir engel nedeniyle bu görevi yerine getiremediğini kanıtlayan müdür, ödenmeyen

⁵⁹ Yaralı, Levent, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri ve Limited Şirket Müdür ve Ortaklarının Şirketin Vergi ve Diğer Kamu Borçlarından Sorumluluğunun Fer'iliği ve Takip Sırası, Yaklaşım Dergisi, 2010, S.18, s. 220.

⁶⁰ Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, Ankara 2018, s. 2827.

kamu borçlarından sorumlu olmaz.⁶¹

3.7.2. AATUHK Bağlamında Müdürlerin Sorumlulukları

6183 Sayılı Kanun uyarınca “devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait yargılama masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i kamu alacakları ve aynı idarelerin sözleşmeden, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetlerinin uygulanmasından doğan diğer alacaklar” o “devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait yargılama masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i kamu alacakları ve aynı idarelerin sözleşmeden, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetlerinin uygulanmasından doğan diğer alacaklar” kamu alacağı olarak kabul edilmektedir.

Devlet, il özel idareleri ve belediyelerin alacaklı olduğu yani idarenin kamu borcu kapsamında talep ettiği alacaklar kamu alacağı olarak değerlendirilmekte ve kanun kapsamında düzenlenmektedir. Limited şirket ortaklarının amme borçlarına ilişkin düzenleme 6183 Sayılı Kanun'un 35. Maddesinde yer almaktadır.

Madde hükmünde “Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.” İfadesi yer almaktadır.

6183 Sayılı Kanun'un Mükerrer 35. Maddesinde ise doğrudan doğruya kanuni temsilci sıfatına haiz müdürlerin sorumlulukları düzenlenmiştir. Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

VUK m.10 hükmü vergiye ilişkin sorumluluğu düzenlemişken, 6183 Sayılı

⁶¹ Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 276.

Kanunda öngörülen sorumluluk tüm diğer kamu borçlarından sorumluluk olarak çok daha geniş kapsamlıdır. Ancak her iki maddede de müdürler için ortaklardan farklı olarak, kamu alacağı tutarı yönünden sınırsız sorumluluk öngörülmüştür.⁶²

Her iki borç bakımından da müdürler sadece görevde bulundukları döneme ilişkin olarak sorumlu tutulmaktadırlar. Müdürlerin 6183 Sayılı Kanun uyarınca ödemekle yükümlü oldukları şirket borçları bakımından da rücu hakkı mevcuttur. Bu durumun istisnası, müdür ve yöneticilerin doğrudan muhatap olduğu idari cezalardır. Bu cezaların oluşması halinde müdürlerin rücu hakkının olmadığı kabul edilmektedir.

VUK kapsamında kusur sorumluluğu ilkesi esas alınmış olmasına rağmen 6183 sayılı kanun kapsamındaki sorumluluk kusursuz sorumluluktur. 03.04.2015 tarih ve 29315 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Anayasa Mahkemesinin 19.03.2015 tarihli AATUHK'nın mükerrer 35.maddesinin 6.fıkrasının iptaline ilişkin kararda "*İtiraz konusu kuraldan kaynaklanan sorumluluk ise kusursuz sorumluluk esasına dayanmakta olup kamu alacağının borçlu şirketten tahsil edilememesinde kanuni temsilcilerin kusuru bulunmasa dahi sorumlu tutulmasına neden olmaktadır.*" denmiştir. VUK kapsamındaki sorumluluğun kusur sorumluluğu olduğu da işbu kararda açıkça vurgulanmıştır.

Danıştay VDDK'nin 16.06.2006 tarihli ve E: 2006/27, K: 2006/174 sayılı kararında, AATUHK'nın genel hüküm, VUK'un ise özel hüküm olduğu kabul edildiğinde vergi borçlarının tahsiline ilişkin olarak yapılan işlemlerde özel kanun niteliğinde olan VUK hükümlerine göre ödeme emri düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

VUK ve AATUHK karşılaştırmasının yapıldığı bir diğer önemli karar Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 20.06.2019 Tarih Ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı kararıdır. İşbu karar kapsamında "VUK'da ve 6183 sayılı Kanun'da kanuni temsilci ile ortak arasında bir öncelik sıralaması bulunmadığından, limited şirketin vergi borcunun tahsilinde ortağın takibine başlanılabilmesi için kanuni temsilcinin takibinin gerekli

⁶² Çamoğlu, Ersin, Sorumluluk, s. 273.

olmadığına karar verilmiştir.”⁶³

İlk karşı oy görüşünde, kanuni temsilcilerin sorumluluğu hususunda genel norm ve özel norm ayrımı dikkate alınarak ergi aslı ve buna bağlı alacaklar ve vergi cezaları için VUK 10, diğer kamu alacakları için ise 183 sayılı Kanun’un mükerrer 35. maddesinin uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. Vuk düzenlemesinin özel norm olduğu açık olduğu için şirketten tahsil imkanı kalmayan kamu alacaklarının öncelikle müdürlerin(kanuni temsilcilerin) mal varlığından tahsil edilmesi gerektiği, tahsil edilmemesi halinde sermaye payı ile sınırlı olmak üzere ortaklardan tahsil yoluna gidilmesinin hukuka uygun olacağı belirtilmiştir.

İkinci karşı oy görüşünde ise birinci karşı oy görüşünde belirtilenin aksine tahsil için şirket ortaklarına öncelik verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Uygulamada devletin alacağını rahat tahsil etmesi amacıyla öncelik sırasına uyulmadan şirket ortaklarına da kanuni temsilcilerine de işlem yapıldığı ancak bu durumun borçlu taraf nezdinde(vergi verenler açısından) hukuki belirlilik ilkesine uygun netlik sağlamaması sebebiyle bir sıranın öngörülmesinin doğru olduğu belirtilmiştir.

Özetle işbu kararda müdürlerin ve ortakların ikinci derecede ve birinci sırada sorumlu olarak aynı anda takip edilebileceği ifade edilmiştir. Kanaatimizce işbu kararda bahsedilen karşıt görüşlerin Anayasa ve temel hukuk normları açısından dikkate alınmasında fayda vardır. Kamu yararı gözetilmek suretiyle hukuki belirlilik ilkesinin, eşitlik ilkelerinin ihlaline yol açılmıştır.

Vergi borcunun hangi sırayla, ne zaman ve nasıl müdürlerden tahsil edileceği belli olmadan şirketteki ortakların ödeme yapmaktan çekinmesi normaldir

6102 sayılı TTK’nın 573. maddesinin 2. fıkrasında; “ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler” hükmünü içermektedir. İşbu karar bu bağlamda da TTK düzenlemesine aykırılık teşkil etmektedir. AAUTHK m. 35. hükümleri bu düzenleme ile çelişmekte ve

⁶³ Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu’nun 20.06.2019 Tarih Ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı kararı

limited şirket ortaklarının anonim şirket ortakları gibi sorumlu tutulmasının önünü açmaktadır.

3.8. Yetki Devri Halinde Sorumluluk

Müdürler, şirket yönetiminde sahip oldukları yetkileri devretme imkanına sahiptirler. Yönetim ve temsil yetkileri birlikte devredilebilecekleri gibi ayrı ayrı da devredilebilmeleri mümkündür.

TTK'nın 553. Maddesinin 2. Fıkrasında “Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.” Hükmü açıkça yer almaktadır. Burada müdürler, görevlerini devrettikleri kişiyi seçerken özenli davranmak zorundadırlar. Yani devrettikleri görev ve yetkinin gereği gibi yerine getirilip getirilmediğini de gözetmek ile yükümlüdürler.⁶⁴

TTK 623'de “Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.” ifadesi yer almaktadır.

TTK 625'de müdürlerin, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkili olduğu ifade edilmektedir. Yine aynı maddede müdürlerin sınırlı sayı prensibine göre sayılmış olan vazgeçilemez görev ve yetkileri dışındaki yetkilerinin devri mümkündür.

Temsil yetkisinin kapsamı ve sınırlandırılmasına ilişkin hükümler TTK madde 629'da düzenlenmiştir. İlgili maddede, müdürlerin temsil yetkilerinin kapsamına, yetkinin sınırlandırılmasına, imzaya yetkili olanların belirlenmesine, imza şekli ile bunların tescil ve ilanına bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin ilgili hükümleri kıyas yolu ile uygulanacağı ifade edilmektedir.

⁶⁴ Pulaşlı, Hasan, Özen Sorumluluğu, s. 36.

Yönetim ve temsil yetkileri birbirine benzese de uygulamada iç ilişki bakımından yönetim/idare yetkisi, şirketin üçüncü kişilerle ilişkileri bakımından ise temsil yetkisi ön plana çıkmaktadır.

Anonim şirketler bakımından özel olarak düzenlenen 6102 sayılı TTK madde 367 ile yönetim yetkisinin devrine ilişkin usul ve şartlar düzenlenmiştir.

Yine anonim şirketlere özel olarak temsil yetkisinin devrine ilişkin usul ve şartlar da TTK madde 370 kapsamında düzenlenmiştir.

3.8.1. Yönetim Yetkisinin Devri

Yönetim yetkisinin devri, yönetim işlevinin yürütülmesinin, yani karar alma yetkisinin bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine (müdürlere) veya üçüncü kişilere devredilmesini ifade etmektedir.⁶⁵

TTK madde 367’de yönetim kurulunun, esas sözleşmeye eklenecek bir hükümle, düzenleyebileceği bir iç yönergeye göre, şirketin yönetimini, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılabileceği ifade edilmektedir. Maddenin devamında, iç yönergenin şirketin yönetimini düzenlediği ve bunun için gerekli olan görevleri, tanımlaması gerektiği, yerlerini göstermesi gerektiği, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirlemesi gerektiği belirtilmektedir. Madde uyarınca yönetim kurulunun yönergeye ilişkin pay sahiplerini bilgilendirmesi gerektiği de ifade edilmiştir.

Yönetim yetkisinin devri durumunda müdürler kurulu gözetim ve müşavir organı haline gelecektir. Ancak bu durumun yönetim kurulu ve genel kurulun sorumluluklarını tamamen ortadan kaldırmadığı da bilinmelidir.

Özellikle günümüzde şirketlerin büyümesi ve ticari hayatın daha profesyonel şekilde yönetilmesi sebebiyle şirketlerde müdürler yönetim yetkilerini özellikle uzmanlık gerektiren konular bakımından devredebilmektedirler.

⁶⁵ Tekinalp, Ünal, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, s. 131.

Yetki devri ve yetkilerin bölüştürülmesi ayrı değerlendirilmesi gereken hususlardır. Yönetim yetkisinin üçüncü kişi dışında müdürler kurulu üyeleri arasında pay edilmesi yönetimin bölünmesi olarak tanımlanmaktadır.⁶⁶ Bu halde ortada bir yetkinin devrinden söz etmek doğru olmayacaktır. Çünkü zaten genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri dışındaki tüm hususlar bakımından müdürler yetkilidirler.

Yönetimin bölüşülmesi olarak ifade edilen kavram müdürlerin zaten sahip oldukları yetkilerin paylaşılması suretiyle sınırlandırılmasından ibarettir.

Yetki devri halinde müdürler kurulu üyeleri ve yönetimle görevli yetkililer görevlerini basiretli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadır. Müdürler kurulu alacağı karar ile yetkilerinin TTK 367 uyarınca devredebileceği gibi, ticari mümessiller ve ticari vekiller atayabilirler.

3.8.2. Yetki Devrindeki Şart ve Kısıtlamalar

Hukuken geçerli bir yetki devrinden söz edebilmek için öncelikle konuya ilişkin esas sözleşmede hüküm bulunmalıdır.⁶⁷ Esas sözleşmede hüküm bulunmaması halinde yetki devrinden söz edilemeyecektir.

Esas sözleşmede yetkilerin ne şekilde, nasıl ve kime devredileceğine ilişkin detaylı bir organizasyon şeması bulunmasına gerek yoktur. Yetki devrinin yapılabilmesinin mümkün olduğu esas sözleşmede yazıldıysa, detay hususlar TTK 367 uyarınca ayrıca düzenlenebilecektir.

Yetki devri mümkün ise, esas sözleşmede değişiklik yapılmaksızın iç yönerge kapsamında mevcut yönetim yetkisinin formalitelere takılmadan gerçekleştirilebilmesi mümkündür.⁶⁸

Devredilemez ve vazgeçilmez yetkiler, yönetim yetkilerinin devri bakımından bir

⁶⁶ Koç, Himmet, Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri, Ankara 2018, s. 67.

⁶⁷ Akdağ Güney, Necla, Sorumluluk, s. 170.

⁶⁸ Arslan, İbrahim, A.Ş'lerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması, Konya 1994, s. 100.

sınır teşkil etmektedirler.⁶⁹ Kanunun emredici hükümlerine aykırı şekilde yapılan yetki devirleri geçersizdir. Bu bağlamda müdürler kurulu her ne kadar yetkisini devretse de hala devredilemez yetki ve görevleri bakımından sorumluluktan kurtulamayacaktır.

Ancak devredilemez yetki ve görevlerde üçüncü kişilerden destek alınması mümkündür. Yetki devri teoride yapılmamış olsa da bazı görevlerin ifası için özellikle uzmanlık gerektiren hallerde, müdürlerin yetkililerini alanında uzman kişilere devretmeleri mümkündür. Helvacı, yetkinin devredilmez nitelik taşımasının, bu yetkilerin bizzat ifa edilmek zorunda olduğu anlamına gelmediğini ve her ne suretle olursa olsun bu yetkilerin gereği gibi kullanılmaması halinde müdürlerin müteselsilen sorumlu olacağı anlamına geldiğini savunmaktadır.⁷⁰

ETK döneminde bu yönde bir şart olmamakla birlikte TTK, yetki devri yapılabilmesi için ayrıca iç yönerge hazırlanması şartını öngörmüştür.⁷¹ İç yönerge, şirket için yönetim organizasyonunu düzenleyen düzenlemeler şeklinde ifade edilebilir.

TTK m. 625 / 1-d uyarınca iç yönergenin hazırlanması müdürler kurulunun devredilemez görev ve yetkilerinden biridir. Devreden sorumluğu devretmediği ve müteselsil sorumluluk esasının devam ettiği hallerde ayrıca iç yönerge hazırlanması zorunluluğu yoktur.

İç yönerge ile ilgili özel bir tanım veya madde düzenlenmediği için TTK 367. Maddesinde belirtilen unsurlar bakımından yorum yapılması gerekmektedir. Madde hükmü uyarınca, İç yönerge şirketin yönetimini düzenleyen bunun için gerekli olan görevleri, tanımlayan yerlerini gösteren ve özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirleyen bir düzenleme şemasıdır.

Hazırlanacak iç yönergede madde 367 kapsamında düzenlenen şartlar olması gerektiği gibi, kanuna aykırı bir düzenlemenin de bulunmaması gerekir. Kanuna ve şirket

⁶⁹ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan/ Manavgat Çağlar Anonim Şirketler Hukuku, s. 592.

⁷⁰ Helvacı, Mehmet, Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül (Oğuz İmregün'e Armağan), s. 80.

⁷¹ Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan/ Manavgat Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, s. 604.

sözleşmesine aykırı olarak hazırlanan iç yönerge hükümleri geçersizdir.⁷²

3.8.3. Temsil Yetkisinin Devri

TTK madde 629 uyarınca müdürlerin temsil yetkilerinin kapsamına, yetkinin sınırlandırılmasına, imzaya yetkili olanların belirlenmesine, imza şekli ile bunların tescil ve ilanına bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin ilgili hükümleri kıyas yolu ile uygulanmaktadır.

Anonim şirketlere ilişkin düzenlenmiş olmasına rağmen temsil yetkisinin kapsamı, sınırlandırılması ile ilgili olarak TTK 371. Maddesi hükümleri geçerlidir. TTK 371. Maddesinde temsile yetkili olan kişilerin şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabileceği ve bunun için şirket unvanını kullanabilecekleri ifade edilmiştir.

Kanunnu lafzi yorumuna göre şirketin amacına ve işletme konusuna girmeyen işlemlerin temsile yetkili olan kişilerce yapılamayacağı yorumu yapılabilir. Ancak Ultra Vires ilkesi geçerli olmadığı için şirket temsilcilerinin, şirketin konusunda olmayan bir işlem için de şirketi temsil edebilecekleri söylenebilecektir.

Şirketin amacına ve işletme konusuna girmeyen hallerde temsilcinin işleminden şirketin sorumlu tutulmaması için yapılan işlemin şirketin işletme konusu dışında olduğunu üçüncü kişinin bildiğini veya davacının üçüncü kişinin bu durumu bilebilecek durumda olduğunu ispatlaması gerekmektedir. Aksi halde temsilcinin veya temsil yetkisi devredilen kişinin işlemlerinin şirketi bağlayacağı açıktır.

Şirketin temsil yetkisine ilişkin düzenleme ise TTK 370 kapsamında yapılmıştır. TTK 370. Maddesi uyarınca şirket esas sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir. Ancak bu yetkinin devredilebilmesi de mümkündür. Anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketler bakımından ise müdürler kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilmektedir. Yani Müdürlerin sahip oldukları temsil yetkisinin kapsamı ve sınırlandırılması

⁷² Doğan, Beşir Fatih, Organizasyon, s. 136.

konusunda TTK m.370 hükmü uygulanacaktır.⁷³

TTK'nun 629. maddesinin atfı ile yorumlandığında TTK m.370/2 uyarınca, müdürler kurulunun, temsil yetkisini bir veya daha fazla Murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebileceği ancak yetki devri geçerli olsa dahi en azından bir müdürün temsil yetkisini bulundurması gerektiği görülmektedir.⁷⁴

TTK m.629/1'de yer alan atıf uyarınca TTK m.370/2'ye göre Murahhas üye veya üçüncü kişinin müdür atanması yetkisi müdürlere aittir.

Günümüzde ticari hayatın gelişmesi sebebiyle binlerce çalışanın olduğu, dünya çapında faaliyet gösteren firmalar mevcuttur. Temsil yetkisinin devri özellikle büyük şirketler açısından önem arz etmektedir. Müdürlerin de en nihayetinde insan oldukları düşünüldüğünde tüm dünyada şirketin gerçekleştiği faaliyetlere bizzat yetişmelerinin beklenmesi, hayatın olağan akışına aykırıdır.

Temsil yetkisinin devrine ilişkin TTK 370 dışında bir usul ön görülmemiştir. Şener, temsil yetkisinin devri için şirket sözleşmesinde buna imkân açık bir hüküm olması ve bu konuda bir iç yönerge hazırlanması gerektiğini, aksi halde geçerli bir devirden söz edilemeyeceğini belirtmektedir.⁷⁵

3.8.4. Yetki Devrinin Sorumluluğa Etkileri

Daha önce de belirttiğimiz üzere müdürlerin görev ve yetkilerini devretmeleri mümkündür. Ancak devir sonrasında ortaya çıkan sorumluluk hallerinin ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

6102 sayılı TTK'nın 553. Maddesinin 2. Fıkrasında “Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu

⁷³Yıldız Şükrü, Limited Şirketler, s. 261.

⁷⁴ TTK madde 370/2 gerekçesi

⁷⁵ Şener, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017, s. 701.

olmazlar.” İfadesi yer almaktadır.

Madde metni uyarınca, müdürler kurulunun sorumluluğu, murahhas seçerken göstermeleri gereken özen yükümlülüğü ile doğrudan ilişkilidir. Ancak müdürlerin yetki devri sonrasında murahhasları denetleme görevi de mevcuttur.

Şirket yönetiminin bazı bölümleri kendilerine devredilmiş bulunan kişilerin, kanunlara, şirket sözleşmesine, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin gözetimi TTK 625. Maddesinin d fıkrası uyarınca müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında sayılmaktadır.

Bu bağlamda devir sonrası müdürlerin sadece devredecekleri kişiyi seçerken özen gösterdiklerini söyleyerek, TTK 625. Maddesinin d fıkrası uyarınca müdürlerin devredilemez ve vazgeçilemez görevleri arasında sayılan bir görevi yok saymalarının mümkün olup olmadığı kafa karışıklığı yaratmaktadır.

Kanaatimizce çelişen iki madde hükmüne ilişkin olarak kanunda bir düzenleme ihtiyacı mevcuttur. Hukuki belirlilik ilkesi uyarınca bir müdürün hukuki sorumluluğunun kapsam ve sınırlarını net şekilde bilmeye hakkı ve ihtiyacı vardır.

Doğan, yetkiyi devreden müdürler kurulu ile yetkiyi devralan yöneticiler arasında hiyerarşik bir bağ kurulduğunu belirtmektedir.⁷⁶ Bu bağlamda TTK 553. Maddesi uyarınca sorumluluğun tamamen murahhas seçimindeki özen ile sınırlı tutulmasının mümkün olmadığı görüşünü savunmaktadır. Doğan, TTK 625. Maddesinin d fıkrası uyarınca gözetim yükümlülüğünün devredilmez nitelik taşıdığını ve bu yetkinin gereği gibi yerine getirilmemesi sebebiyle müdürlerin sorumlu tutulabileceğini ifade etmektedir.⁷⁷

Yıldız’a göre geçerli bir devir yapılması halinde yani kanuni zorunlu şartların yerine getirildiği varsayımında, yetki devri yapan kişilerin kural olarak sorumlu tutulmaması gerektiğini ancak gözetim yükümlülüğünün de ortadan kalkmadığını ifade etmektedir. Yıldız’a göre yetkiyi devreden müdür, yetki devrini yaptığı kişinin şirket

⁷⁶ Doğan, Beşir Fatih, Organizasyon, s. 237.

⁷⁷ Doğan, Beşir Fatih, Organizasyon, s. 281.

aleyhine hareketlerini fark etmesine rağmen yetki devrettiği kişiyi azletmediği takdirde yetki devri geçerli olarak yapılmış olsa dahi sorumlu tutulmalıdır.⁷⁸

TTK 553. Maddesinin gerekçesinde “Üçüncü fıkra yönetim organının, organsal işlevi ister kanuna göre devredilmiş olsun, ister organın kendisinde kalsın üyelerin gözetim yükümlerini tanımakta, ancak bu yükümün kontrol dışında kalan olgu ve konularda bulunmadığını hükme bağlamaktadır. Bu hüküm yönetim ile görevli kişilerin bu arada yönetim kurulu üyelerinin uygun nedensellik bağının veya kusurlarının yokluğu halinde, soyut bir gözetim (nezaret) görevi anlayışına dayanılarak sorumlu tutulmalarına engel olmak amacıyla öngörülmüştür. Çünkü, uygulamada yönetim kurulu üyelerinin insan takatinin üstünde bir gözetim anlayışıyla şirketteki her türlü kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıktan sorumlu tutuldukları gözlemlenmiştir.” İfadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda kanun koyucunun TTK 553 ve 625 arasında bulunan çelişkinin farkında olduğu ancak yetki devri sonrasında imkanları sınırlı olan devreden müdürün çok geniş şekilde sorumlu tutulmasının hakkaniyete aykırı olması ve uygulamada sorunlar yaratması sebebiyle devir sonrası sorumluluğun kapsamını daraltmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

Pulaşlı’ya göre TTK 625. Maddesinde öngörülen ve devredilemez bir görev olan üst gözetim görevi gereği, görev ve yetki devredilmiş olsa da, gerekli tedbirlerin alınması zorunludur. Ancak, gözetimin gerekli şekilde yapılması ve gerekli tedbirlerin alınmasına karşın yine de hukuka aykırılıklar ve yolsuzluklar doğmuşsa, bu hâlde müdür ve yöneticiler sorumlu tutulmamaları gerekmektedir.⁷⁹

Kanaatimizce, TTK 553. Maddesindeki hükmün sadece lafzi yorumunu yapmak suretiyle müdürlere adeta bir sorumsuzluk kalkanı sağlanması isabetli olmamıştır. Müdürler kurulunun yetki devri sayesinde örtülü olarak bazı şirket sözleşmesi ve kanuna aykırı işlemler yapılmasını sağlamasının önünü açmamak adına, TTK 553. Maddesinin TTK 625. maddesindeki devredilemez görevleri ortadan kaldırmadığı yorumu daha

⁷⁸ Yıldız, Şükrü, Sorumluluk, s. 75.

⁷⁹ Pulaşlı, Hasan, Özen Sorumluluğu, s. 40.

isabetli olacaktır.

Yetki devri yapılması halinde gözetim sorumluluğunun makul kıstaslara göre değerlendirmesi ve ortalama bir müdürde aranan şartlara göre yorum yapılması daha hakkaniyetli bir çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu sebeple kanunda yer alan özen yükümlülüğü ve gözetim yükümlülüğü gibi ucu açık ifadeler içeren maddelerin uygulamasında her olayın şartlarına göre, sorumluluğun temel unsurları olan kusur, zarar, illiyet bağı gibi kavramlar çerçevesinde takdirin mahkemeye bırakılması daha isabetli olacaktır.

SONUÇ

Limited şirketler, ticari hayatta en sık karşılaştığımız şirket türüdür. Limited şirketleri idare ve temsil etmekle görevli organ olan müdürler, Limited şirketin zorunlu organlarından biridir.

Genel kurul ve müdürler kurulu arasında bir ast-üst ilişkisi mevcut değildir. İki organın görevleri kanunda ayrı şekilde belirtilmiştir. Şirketin daimi karar alma ve uygulama organı olarak müdürler kurulu karşımıza çıkarken, genel kurul ise normal şartlar altında yılda bir kere toplanan gerekli hallerde ise olağanüstü olarak toplanan bir organdır. Kanunda her iki organın devredilemez ve vazgeçilmez görev ve yetkileri belirtilmek suretiyle organların yetki ve görev hususunda sınırları çizilmiştir.

Müdürler, gerçek kişi olabilecekleri gibi tüzel kişi de olabilirler. Müdürler, şirket sözleşmesiyle veya genel kurul tarafından göreve getirebilirler. Müdürlerin şirket ortağı olması zorunluluğu 6102 sayılı TTK ile ortadan kaldırılmış olsa da, en az bir müdürün şirket ortağı olması gerekmektedir. Şirket dışından müdür atanabilmesi günümüzdeki ticari hayatın daha da profesyonelleşmesinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

6102 sayılı TTK sayesinde tek kişilik limited şirketin kurulması mümkün hale gelmiştir. Bu ortak şirketin organlarını tek başına oluşturabilmektedir. Limited şirketlerde birden çok müdürün bulunması halinde yönetim organı müdürler kurulu oluşturulur. Genel kurul toplantısı yapılmak suretiyle müdürler arasından biri müdürler kurulu başkanı olarak atanır. Müdürlerin Türk vatandaşı olma şartı bulunmamakta ancak tam ehliyete haiz olmaları gerektiği kabul edilmektedir.

Müdürlerin ücret alma, bilgi isteme ve inceleme, şirketi yönetim ve temsil, ibra edilmeyi isteme vb. hakları mevcuttur. Müdürlerin yükümlülükleri ise kısaca özen yükümlülüğü, bağlılık borcu, ortaklara bilgi verme yükümlülüğü, gizli bilgileri muhafaza etme yükümlülüğü, eşit işlem yapma yükümlülüğü, rekabet etmeme, müdürü olduğu şirkete borçlanmama yükümlülüğü şeklinde sıralanabilir.

Müdürlerin görev süresi kanunda doğrudan doğruya düzenlenmemiştir. Ancak müdürler için görev süresi belirlenmesi şirket sözleşmesinde bir düzenlemenin mevcudiyeti halinde mümkündür.

Ölüm, iflas, fiil ehliyetinin kaybedilmesi, müdürün mahkumiyeti gibi hallerde müdürlük sıfatı sona erer. Bunun dışında müdürlerin genel kurul kararıyla görevden alınabilmesi, istifası, birleşme, bölünme gibi hallerin gerçekleşmesi ile de müdürlerin görevi sona erebilecektir. Müdürlerin görevinin sona ermesine ilişkin özel hükümler şirket sözleşmesinde düzenlenebilmektedir.

TTK m. 625/ 1 hükmü uyarınca müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkili kabul edilmektedirler. TTK m.625/2 ile müdürlerin vazgeçilmez ve devredilmez görev ve yetkileri belirlenmiştir. Bu yetkiler kanunda Ortaklığın üst düzeyde yönetilmesi ve gerekli talimatların verilmesi, yönetim örgütünün ve teşkilatının belirlenmesi, şirketin yönetimi için gereken muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması, şirket yönetiminin kanuna, iç tüzüklere ve talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin gözetilmesi, kanunun öngördüğü sınırlamalar uyarınca küçük şirket sayılanlar hariç risklerin erken teşhis edilmesi ve yönetilmesi için bir komitenin kurulması, şirkete ait finansal tablolarının, yıllık faaliyet raporunun ve gerekli olduğu takdirde topluluk finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenmesi, genel kurul toplantısının hazırlıklarının yapılması ve genel kurul kararlarının uygulanması, ortaklığın borca batık olması halinde borca batıklık halinin mahkemeye bildirilmesi şeklinde sıralanabilir.

Müdürlerin ortaklığı temsil yetkisinin kapsamına ilişkin, yetkilerinin kısıtlanmasına, imzaya yetkisi olan müdürlerin tespitine, imza şekline ve bu hususların tescil ve ilan edilmesine kanundaki atıf uyarınca anonim şirketlere yönelik düzenlenen ilgili hükümler kıyas yolu ile uygulanmaktadır.

Temsil bakımından kural olarak çift imza prensibi mevcuttur. Şirket sözleşmesi ile aksi kararlaştırılmadığı haller ve şirketin tek müdürlü olduğu şirketler hariç olmak şartıyla müdürler şirketi çift imza prensibine göre temsil etmektedirler. Müdürler, şirket adının altına imza atmak suretiyle şirketi hukuki ilişkilerde temsil edebilmektedirler. Temsil yetkisinin devri gibi yönetim yetkisinin de devri mümkündür.

Şirket sözleşmesinde yönetim yetkisinin devredilebileceğine ilişkin hüküm bulunması, kanunun öngördüğü şartlara uygun şekilde iç yönerge hazırlanması ve yetkilerin kanunda belirtilen devredilemez yetkilerden olmaması halinde müdürlerin

yetkilerini üçüncü kişilere kısmen veya tamamen devredebilmeleri mümkün olabilecektir.

Limited şirketlerde müdürlerin sorumlulukları hakkında özel düzenlemeler yapmak yerine, anonim şirket yönetim kurulu üyelerine ilişkin TTK m.549 ve devamındaki hükümler kıyas yoluyla uygulanmaktadır. Zarar, uygun illiyet bağı, kusur ve hukuka aykırılık hallerinin birlikte mevcudiyeti halinde müdürlerin hukuki sorumluluğu doğabilecektir.

Müdürlerin kanundan ve şirket sözleşmesinden doğan yükümlerini kusurlu şekilde ihlal etmeleri halinde sorumlu tutulmaktadırlar. Müdürlerin şirkete ilişkin işlemleri sebebiyle yaptıkları haksız fiillerden ötürü sorumlulukları mevcut değildir. Müdürlerin görev ve yetkilerini devredecekleri kişiyi seçerken makul derecede özen göstermemeleri halinde de sorumluluklarından bahsedilebilecektir.

Bu çalışma kapsamında müdürlerin niteliklerini, müdürlük sıfatını kazanma yol ve süreçlerini, müdürlük sıfatının kaybedilmesi hallerini, çalışma kurallarını, görevlerini yetkilerini, sorumluluklarının kapsamını, yönetim ve temsil yetkisinin devri hallerini sorumluluk davalarını içtihatlar ve doktrin görüşleri çerçevesinde incelenmiştir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Akdağ Güney, N. (2012). *6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu*. İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Akdağ Güney, N.(2010). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*(2. Baskı). İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Akdağ Güney, N.(2016). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*(2. Baskı). İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Akdeniz, U. (2021). *Limited Şirketlerde Müdürün Görevden Alınması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Altaş, S. (2016). *Türk Ticaret Kanuna Göre Limited Şirketler Açıklamalı/Uygulamalı/Örnekli*(7. Baskı). Ankara : Seçkin Yayıncılık.

Arslan, İ.(1994). *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması*. Konya : Mimoza Yayıncılık.

Ayhan, R., Çağlar, H. , Özdamar, M. (2021). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, Ankara: Yetkin Yayınları

Bahtiyar, M. (2015) *Ortaklıklar Hukuku*, (10. Baskı) İstanbul : Beta Yayıncılık

Bilgili, F. ve Demirkapı, E.(2012). *Şirketler Hukuku*(2. Baskı). Bursa : Dora Yayıncılık.

Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2013). *Şirketler Hukuku*(9. Baskı). Bursa : Dora Yayınları.

Can, O. (2015). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*. Ankara : Turhan Kitabevi.

Çamoğlu, E. (2010). *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*(3. Baskı). İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Çamoğlu, E. (2020). *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık

Çamoğlu, E. (2007) *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Genişletilmiş ve Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Vedat Kitapçılık

Çamurcu, E. (2015). *Anonim Ortaklıklarda Farklaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca*

Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi. İstanbul : On İki Levha Yayıncılık.

Doğan, B.F. (2011). *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri.* İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Dündar, F. (2021). *Limited Şirketlerde Müdürlerin Yetkilerinin Sınırlandırılması ve Görevden Alınması.* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Ekşi, D. (2019). *Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür.* Ankara : Yetkin Yayınları

Eren, F.(2008). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (10. Baskı) İstanbul : Beta Yayınları.

Eren, F.(2015). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (18. Baskı) Ankara : Yetkin Yayınları.

Karaahmetoğlu, İ. Ö.(2018). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili*(2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kayar, İ.(2015). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Hukuku*(3. Baskı).

Kılıçoğlu, A.M. (2016). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*(20. Baskı). Ankara : Turhan Kitabevi.

Kırca, İ., Şehirali Çelik, F.H. ve Manavgat, Ç. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt I Temel Kavram ve İlkeler Kuruluş Yönetim Kurulu*(1. Baskı). Ankara :Bankacılık Enstitüsü Yayınları.

Kırca, İ., Şehirali Çelik, F.H. ve Manavgat, Ç.(2013). *Anonim Şirketler Hukuku C.I* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Kırca, İ., Şehirali Çelik, F.H. ve Manavgat, Ç.(2016). *Anonim Şirketler Hukuku C. II Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü* (2. Baskı). Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

Koç, H.(2018). *Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri.* Ankara : Adalet Yayınevi.

Mollamahmutoğlu, H. , Astarlı, M.(2011). *İş Hukuku* (Gözden Geçirilmiş, Genişletilmiş ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu İşlenmiş, 4. Baskı). Ankara : Lykeion Yayıncılık.

Moroğlu, E.(2012) *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*, B. 7, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık

Oğuzman, M.K., Seliçi, Ö. ve Oktay Özdemir, S. (2016). *Kişiler Hukuku* (16. Baskı). İstanbul : Filiz Kitabevi.

Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2017). *Ortaklıklar Hukuku* Cilt I. İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E (2017) *Ortaklıklar Hukuku* Cilt II. İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2010) *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku*(12. Baskı), İstanbul : Vedat Kitapçılık

Pulaşlı, H. (2015).*Şirketler Hukuku Genel Esaslar*(Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı). Ankara : Adalet Yayınevi.

Pulaşlı, H.(2016). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*(4. Baskı). Ankara : Adalet Yayınevi.

Şener, O. H. (2015) *.Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*(Gözden Geçirilmiş 2.Baskı). Ankara : Seçkin Yayınları.

Şener, O. H.(2017). *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*. Ankara : Seçkin Yayıncılık.

Tandoğan, H.(1961). *Türk Mes'uliyet Hukuku, Akit Dışı ve Akdi Mesuliyet*. Ankara : Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları.

Tekinalp, Ü. (2011). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları*(Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Tekinalp, Ü.(2011).*Tek Kişilik Ortaklık*(2. Baskı). İstanbul : Vedat Kitapçılık.

Tekinalp, Ü(2015) *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku* İstanbul: Vedat Kitapçılık

Türe, M. (2021). *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğunda İbra Ve Zamanaşımı*. Bursa: Dora Yayınları

Üçışık, G. ve Çelik, A. (2013). *Anonim Ortaklıklar Hukuku I. Cilt*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Yıldırım, A. H.(2008). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Müdürlerinin Hukuki Durumu*(1. Baskı). İzmir : Güncel Yayınevi.

Yıldız, Ş.(2007). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku*(1. Baskı). Ankara : Arıkan Yayınları.

Zevkliler, A. ve Gökyayla, K. E. (2018) *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Dergiler

Bozkurt, T. (2019). *Ticaret Hukuku Cilt II Şirketler Hukuku*. Ankara: Legem Yayıncılık Can, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, S.1, 2017

Geçer, A.E, “*Kanuni Temsilcilerin Amme Borçlarından Sorumluluğu: Kusurlu Sorumluluk V.Kusursuz Sorumluluk*”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XX, S.3, Y.: 2016

Kaya, M. İ. *Limited Şirketlerde Müdürler Kurulunun Oluşumu ve İşleyişi* Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.22 S.1 2014: 61-100

Pulaşlı, H. (2009) *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Özen Yükümlülüğü ve Müteselsil Sorumluluğu*”, *Özen Sorumluluğu*, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. XXV, S.1, Y.:2009

Şahin, A.(2016)“*Riskin Erken Teşhisi Komitesi* (TTK m.378 ve 625/1-e'nin Değerlendirilmesi)”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.:7, S.:2, Y.:2016,

Yavuz, M. (2012) *Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, Sermaye Piyasası Dergisi

Yıldız, Ş.(2014) *6102 sayılı TTK'ya göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y.13, S.26 Güz, Y.2014/2, s.53-54 (Anılış, Müdürlerin Görev Süresi)

Tezler

Bilge, M.E. (1994) *Limited Ortaklıklarda Müdürlerin Sorumlulukları* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul

Ekşi, D. (2018) *Limited Şirketlerde Yönetim Organı: Müdür*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Güner, T. (2018). *Limited Şirket Müdürlerinin Sorumluluğu*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Keçeci, N. (2017) *Limited Şirketlerde Müdürler*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul

Koylu, S. (2015). *Limited Şirketlerde Müdürlerin Görev ve Sorumlulukları (TTK ve ETTK Karşılaştırmalı Olarak)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul

Şahin, S. (2017) *Limited Şirketlerde Müdür*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul

Taş, A. İ. (2019). *Limited Şirkette Müdürler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Söğüt, Y. (2021). *Limited Şirkette Müdür Ve Hukuki Sorumluluğu*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Sempozyumlar

Aytaç, Z.(1982). *Anonim Ortaklıklarda İbra*. Ankara : Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

Helvacı, M.(2013) *Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğunda Farklılaştırılmış Teselsül*, GSÜHFD, 2013/2, Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu (Oğuz İmregün'e Armağan)

Pulaşlı, H.(2006) *Eski Yönetim Kurulu Üyelerinin Genel Kurulun İbra Etmeme Kararının İptalini Dava Etme Hakkının Türk Ticaret Kanunu'na ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi*, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Ankara

Yan, Ö. (2013) *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları*, Ankara

Web Kaynakları

Nasıl Bir Ekonomi Medya Haber Basın A.Ş.(2017) “*Sorumluluk davalarında genel kurul kararına ihtiyaç var mıdır?*”, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/sorumluluk-davalarinda-genel-kurul-kararina-ihtiyac-var-midir/377319> (Erişim tarihi 05.01.2022)